

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Bokrétáünnep.

Budapest, június 12.

(s.) Hadd röpjön egy magyar éljen is Ferenc József király felé, akit lelkes na zdar és riadó hoch köszönt ma vén Prága városában. Múltán telik örömeink nekünk is ebben a hódolásban, amely, ha csak egy hétre is, összehozta a csehekét és a németeket. Nemcsak azért, mert az ő császáruk a mi királyunk is, hanem mert az egész monárkiára szóló, nagy és mélyleges jelentősége van a cseh főváros ünnepének.

Csodaszámba megy már maga a prágai királylátogatás is. Egy év igazán nem nagy idő, különösen Ausztriában, ahol a parlament istovna hét esztendő óta arra tanította az embereket, hogy az időnek semmi értéke sincs. És egy esztendővel ezelőtt Podlipny prágai polgármester bizonyára rendőri megfigyelés alá helyeztette volna mint eszelőt, azt az embert, aki azt merete volna neki mondani, hogy egy év múlva császárfogadást kell rendeznie és tizenhárompróbás ifjucseh létere együtt fog hódolni német polgártársaival az osztrák császár előtt. És ma valóra vált az, amit egy évvel ezelőtt hóbortosan vakmerő jóslatnak néztek volna. Kész csoda ez a valóság már magában véve is. Igazi jelentőségét azonban csak úgy mérhetjük meg, ha egybevetjük azzal a csodás átváltozással, amely Ausztria politikai életében szinte észrevétlenül végbement s a melynek kész eredményei az utóbbi hónapokban nagyhirtelen pattantak elő. Mert a prágai csoda ennek a másik nagyobb, mélyebb csodának a következtése.

Mi minden történet odaát néhány hónap alatt? Pár szóval el lehet mondani, de ez a pár szó mérhetetlenül sokat jelent. Dolgozott a parlament. Az osztrák parlament dolgozott, még pedig sokat és hasznosat. Bennünket

első sorban az érdekelt a munkájából, hogy megválasztotta a kvóta-bizottságot, a delegációt, aztán — miközben a delegáció is simán, gyorsan, okosan végezte a maga munkáját — tárgyalta a kvótajavaslatot. Egyszóval, annyira vagyunk már, hogy a közös ügyeknek mindkét részen való parlamenti elintézését legalább remélünk lehet.

Nagy csoda ez; és ami megteremtette ezt a csodát, az nem közönséges államművészet. Négy osztrák kormány vérzett el azon a lehetetlen vállalkozáson, hogy a feje tetejére állott osztrák parlamentarizmust visszaállítsa a talpára. És most, ime, szinte magától, az egyensúly törvényénél fogva helyezkedik vissza a felfordult szervezet a maga természetes állásába, sőt nemcsak áll, hanem már egy-egy lépést próbál is előre tenni, a két kezével hasznos munkát mivel, a fejével pedig nem táncol, hanem gondolkodik. Az a művészet, amely ezt megcselekedte, a maga egyszerű módjával bizonyult jónak és eredményesnek. Nem történt egyéb, csak éppen annyi, hogy az a szerencsés kezű ember, aki szerencsétlen elődjének félbehagyott munkáját átvette, megnézte, hogy mit tettek és mit nem tettek amazok s aztán nem tette azt, amit azok tettek és megtette azt, amit amazok elmulasztottak. Az elődök módszeréből indult ki és alkalmazta azt — megfordítva. Amazok hol a németeket ütötték, hol a csehekét és e közben persze nem volt módjukban, hogy akár az egyik, akár a másik fél javára tehessenek valamit. A torzsalkodók közül hol az egyik volt felül, hol a másik, de mind a kettő mindig veredéket és igazában egyik sem kapott egyebet ütésnél. A különbség csak az volt, hogy az egyiket a hatalom ütötte, a másikat — az egyik. A folytonos veredékben pedig egész Ausztria szenvedett.

Koerber azon kezdte, hogy fegyverszüne-

tet kért, nem az egyikől a másik részére, hanem mindkettőtől magának. Csak pillanatnyi csendet kért, hogy meghallják az okos szót; csak egy kis nyugodtalmat időt, hogy valamiképp dolgozni lehessen. Valami keveset, de olyat, ami mindkét félnek jó, ami egész Ausztriának hasznos. És mikor ezen a legnehezebb feladaton átesett, akkor éles, gyors pillantással felkutatva azt a közös érdeket, amely mindegyik félnek kedves, s amely gyorsan kielégíthető. És amit így kinézett magának, azt erős kézzel meg is valósította. Kikereste azt, ami egy pillanatra összehozza az engesztelhetetlennek látszó ellenfeleket és aztán, mikor ez a pillanat nagynehezen elérkezett, akkor ügyesen, okosan, termékenyen kihasználta.

Az osztrák parlament egyszer csak azon vette magát észre, hogy dolgozik. Először csak szuggesztív alatt, aztán, a következő pillanatban már a saját jobb belátása szerint. Annak az egy nyugodt pillanatnak az előteremtéséhez évek munkája kellett s aztán annak a pillanatnak a munkája nyilván esztendőkre teremtett nyugodalmat. Az volt a nehéz dolog, hogy megmutassa Koerber Ausztriának, hogy mi mindent jelent az, ha a parlament dolgozik; hogy mennyi áldás fakadhat a törvényhozás munkájából a birodalom népeire. Mikor ezen túl volt, akkor már ő lett az ur a helyzet fölött. Mert egyszerűen meglátták Ausztria népei azt is, hogy minő kárhozott, mennyi vesztett hasznót és pozitív kárt jelent az obstrukcióra elpocsékolott idő meddősege; meglátták a különbséget a komédiázó parlament és a dolgozó parlament között és ennek utána most már — merjen valaki obstruálni.

Ez a módszer, amely nekünk nagyon közelről ismerős, megteremtette végül azt a csodát, hogy észretért maga a parlament is. A szenvedélyek tombolásának féket vetett a józan

TÁRCA.

Bevásárlás.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irtá: *Jeanne Marné.*

Négy óra délután, július végén, Faubourg Saint-Honoré, a Rue d'Anjou sarkán.

D'Aubletné, negyven esztendő, de még mindig rendkívül csinos és lebilincselő. Lénye fiatalos, termete telt, de nem túlságosan erős. Gyapjuszövetből való porszürke ruha simul alakjához. Viselkedésében lendület, a modora kifogástalan. Kezében sárgabőr utitáskát tart, amelyen diskretn arany monogramm ékeskedik. Kerek kalap, fehér fátyol.

Germaine, a leánya huszonkét esztendő, kissé sovány, de harmonikus alak; egyszínű kék vászonruhát visel. Matrózkalap Manilla-szalmából. Arcszíne mint az anyjé, vakító. Lelkes szem, gunyoros ajk.

A *kocsis*, ötven esztendő. Dióbarna libéria, fehér kalap, vörös mellény. Becsületes, simára borított, tisztességtudó arc. A kalapjához nyúl, ha szólanak hozzá.

D'Aubletné (int): Kocsis! (A kocsis oda hajt.) Kocsis, sietős a dolgunk, gyorsan hajt majd, ugy-e? Jó borraivalót kap.

A *kocsis*: Igen asszonyom. (Leveszi a kalapját.)

D'Aubletné (*Germaine*hez): Elintézhetjük-e vajjon minden bevásárlásunkat hat óra előtt?

Germaine: Hat óra husz percig van időnk, a vonat csak akkor indul.

D'Aubletné: Igen, de megígértem a papának, hogy hat órára leszünk már ott a Saint-Lazare-pályaudvaron.

Germaine: Hát sok a bevásárolni való?

D'Aubletné: Nem éppen kevés. (Kis cédulát húz ki a keztyűje nyílásából és felsorolja): Szamovár; Guerlin, Virot, Doucet, végül Badouinhoz kell elmenni. Ot hely! Nem lesz időnk.

Germaine: Talán mégis kifutja, siessünk. (A kocsiba szállnak.)

D'Aubletné (a kocsishoz): Rue des Capucines, nem tudom pontosan, melyik szám. Baloldalt, a Credit Foncier-val éppen szemben. Majd lát egy rézművesboltot... De gyorsan, kérem gyorsan!

A *kocsis*: Igen asszonyom. (Megemlínti a kalapját, a ló ügetni kezd.)

D'Aubletné: Milyen udvarias ez az ember!

Germaine: S a kocsija milyen tiszta!

D'Aubletné: Jó lova van. Most már hiszem, hogy elintézhetjük minden dolgunkat két óra alatt. (Rövid szünet.) Megmondta Celine-nek, hogy igazítsa meg a rüst a bluzodon?

Germaine: Nem, elfelejtettem.

D'Aubletné: Ugyan hol jár mindig az eszed? Semmi dolgod ezen a világon, mint hogy magadra gondolj és mindent elfelejtesz!

Germaine: Ó, hisz ez nem olyan fontos, majd később csinálja meg legföljebb Celine a bluzomat.

D'Aubletné: Igaz, de azért semmi esetre sincs rendjén, hogy nekem kell mindig gondolnom helyetted ezekre a kis toalett-dolgokra.

Germaine: Miért is fáradsz?

D'Aubletné: Mert nem akarom, hogy ugy szaladgálj, mint valami maskara.

Germaine (hidegen): Ugyan miért bántana az?

D'Aubletné: Hogy miért bántana? Nos, ha már egyszer az a bajom...

Germaine (gunyosan): Ó mama, az a bajod...

D'Aubletné: Igen, az a bajom, hogy fiatalabbnak látszom, mint amilyen vagyok. Ha kényed-kedved szerint hagynálak futkosni, vagyis minden csin és izlés nélkül öltözködve, akkor abba a hirbe keveredném, hogy olyan anya

van, aki a leányát el akarja nyomni. Ez az utálatos és furcsa szándék azonban olyan távol van tőlem, hogy meg se tudom érteni.

Germaine: Akárhogy igyekszel is édes jó mamám, mindig szebb leszél nálamnál. (Tele gunnyal.) Okvetlenül rezignálnod kell.

D'Aubletné: Komolyan szólok hozzád *Germaine*, s most, hogy alkalom van rá... (A kocsis megáll a rézművesnél): Szállj ki, s kérdezd meg, készen van-e a szamovár. Ha igen, akkor mondd meg, hogy még vasárnap előtt küldjék ki a kastélyba.

Germaine: Igen mama. (Kiszáll, a boltba megy és csakhamar vissza is jön. Az anyjához): S hová megyünk most?

D'Aubletné: Az illatszerezshez. Kocsis! Rue de la Paix, tizenhárom, vagy tizenöt, nem tudom pontosan. Annyit tudok, hogy utcasarok. (*Germaine*hez): Nos és a szamovár?

Germaine: Holnap elküldik már.

D'Aubletné: Jó... Most pedig mondani szeretnék neked valamit, *Germaine*... De az utóbbi időben, valahányszor beszélni akarok veled, olyan sajtáságos, gunyos, elriasztóan esufodáros arcot vágysz, hogy az engem nagyon zavar, sőt fáj is. Nagyon jól tudom, hogy nincs hozzám bizalmad.

Germaine (hidegen): Nincs semmi bizalmas mondanivalóm.

D'Aubletné: Nem értettél meg. Ugy gondolom, hogy minden gyöngédségem, gondoskodásom és anyai szeretetem mellett sem tudtam elérni, hogy barátnőd legyek. De azért eddig jó egyetértésben éltünk, a nélkül persze, hogy te valami nagyon simulékony lettél volna, de mégis semmi bizalmatlanság nem volt közöttünk. Az idén azonban...

Germaine: Az idén?

D'Aubletné: Az idén azonban olyan sajtásá-

belátás. Győzött a kormányzati bölcseségnek az a legegyszerűbb módja, amely a kiválasztás és egyesítés módjának nevezhető. Kiválasztja a beteg szervezetből az egészséges elemeket és összehozza őket közös munkára; a betegrészeket pedig izolálja úgy, hogy nem tehetnek kárt többé az egészséges tulerővel szemben. Ezen a módon teremtett Koerber rendet a káosz helyébe, gyümölcsöző munkát a pusztító dulakodás helyébe, parlamentet a parlamenti cirkusz helyébe. Koerber igazán meg lehet elégedve a munkájával, Ausztria Koerberrel és a király — Széll Kálmánnal.

Mert ki nem látja meg azt, hogy ami két év óta Ausztriában végbement, abban döntő része van Széll Kálmánnak, a nélkül, hogy valaha egy pillanatra is megfeledezett volna arról a tilalomfáról, amely a két állam miniszterelnökeit visszatartja attól, hogy az egyik a másik állam belső ügyeibe ártsa magát. Szó sincs arról, hogy Széll Kálmán valamikor illetéktelenül beleszólt volna az osztrák belügyekbe. De végre is nem lehet hermetice elzárni a két állam határát az erkölcsi és szellemi kölcsönhatás elől. A közös vámtérületen nem lehet csupán az eszme kivétel a vámentesség alól. És az a politikai metódus, amely odaát most ulti fényes diadalát, félreismertethetetlenül a Széll Kálmán kiválasztó és egyesítő metódusa.

Természetes, hogy erre a metódusra Széll Kálmán nem váltott szabadalmat; ám természetes az is, hogy mivel Széll Kálmán volt előbb magyar miniszterelnök és csak azután került Koerber az ausztriai ügyek élére és mivel Széll Kálmán módszere itt nálunk már hatalmasan bevált, mikor Koerbernek odaát még keresnie kellett a zürzavarból kivezető utat: tehát Koerber volt az, aki Széll Kálmánnak ezt a győzedelmes módszert kölcsönvette és az ausztriai viszonyokhoz idomítva, sikerrel alkalmazta. Mellesleg pedig természetes az is, hogy Széll Kálmánnak, aki gróf Thunall keserves csatát vívott annak idején a kiegyezés körül, volt módjában véleményét mondania akkor is, mikor a korona azt az államférfiut kereste, akivel majd a félbenmaradt kiegyezés dolgában a magyar miniszterelnöknek érintkeznie kell. Akkor, hogy Koerberre esett a választás, erős embert látott benne mindenki, aki ellen nehéz lesz boldogulni. Most pedig megnyugvással látjuk benne azt az igazán erős embert, akivel lehet együtt dolgozni az egész monarchia közös javára.

Széll Kálmán így lett tanítómesterévé Koerbernek, s így diadalmaskodott Ausztriában is a Széll Kálmán államművészeti módszere.

Hogy Koerber megállotta a helyét, abban méltán telik örömmünk nekünk is. Nemcsak azért, mert a magyar kormányzat szellemi és morális hatásának szerencsés érvényesülését szemléljük odaát, a nélkül, hogy részünkről bármilyen illegális befolyás jelentkezett volna, tehát a nélkül, hogy a jövőre nézve esetleg nekünk is káros precedens lehetne belőle. Hanem örülünk azért is, mert Ausztria belső békéje a dualizmus belső békéjét jelenti. Ezért óhajtuk, hogy a gyógyulásnak az a processusa, amely odaát olyan biztatóan indult meg, szerencsésen haladjon tovább. És ezért örülünk a prágai császár-látogatásnak, amely megkoronázza az osztrák állapotokon véghezvitt csodatételt. Ezért küldjük mi is örvendező hódolatunkat a prágai ünnepre, az osztrák alkotmányosság lerombolt, de újra épülő hajlékának bokréta-ünnepére.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, június 12.

Az izzóan meleg üvegfedél alá lassan gyülekeztek ma a honatyák, mintha a hosszú vakáció örömeit azokkal az utolsó perekkel akarták volna még meghosszabbítani, melyeket soha visszaszohajtani nem lehet már. Az élők csak tizenegy óra felé nyitotta meg az ülést. A folyosón pedig a napirend iránt való érdeklődést elfujta a pikantériák után való sovárgás.

— Rakovszky beszélni fog — jövedőleggették, akik szenzációt reméltek.

— Nem beszél — erősködtek mások; s a stilszerűség kedvéért szódafröcsöket ajánlottak egymásnak fogadasképpen.

A bejelentések hosszú sora után az interpellációs könyvet olvasták föl, melybe Rátkay László és Pichler Győző interpellációja volt bejegyezve. Az első az országos tornaverseny *Gott-erhalte* incidensének ötletéből a magyar nemzeti Hymusz kérdésében, a második pedig a resicai sztrájk dolgában jelentette be felszólalását. Volt felszólalás a napirend előtt is; de ez kiábrándulást hozott; Rátkay László állott föl ugyanis szó-lásra, a várva-várt *Rakovszky* helyett. A delegációk ellenzéki kritikája volt az, amit Rátkay panaszkodva mondott el, mindenképpen elakarván hitetni, hogy a delegáció centrális parlamenté változott, mert magyar képviselők németül

kérdezik a közös minisztereket és a közös miniszterek németül is felelnek. A miniszterelnök azt mondta a delegációban, hogy az országos bizottság nem nyújthat be jelentést a magyar parlamentnek. Ezt a kijelentést azzal a váddal illette Rátkay, hogy nem egyezik meg az 1867. XII. törvényekkel.

Széll Kálmán az ellenzéki kritikára igen világosan mutatta ki, hogy Rátkaynál csakugyan jobban ismeri a törvényt, melyben világosan meg van írva, hogy a delegáció munkálatairól nem tehet jelentést az országgyűlésnek. Az volna a törvénytelen, ha tenne. A delegáció tárgyalásain különben sohasem beszéltek még németül s mindig magyar nyelven határoztak. Sehol olyan szabály nincs, mely német szóra kötelezné a magyar delegátust, s a közös miniszternek arra való a helyettese, hogy az magyarul feleljen. Ami végül azt a nyilatkozatot illeti, melyet Rátkay a miniszterelnökkel mondatott el, egy kis korrekcióra szorult. Arra a kis korrekcióra, hogy azt a miniszterelnök sohasem mondta. Arról természetesen nem tehet, hogy egyes lapok helytelenül reprodukáltak az ő szavait. Ha a delegáció tullepné hatáskörét, akkor a magyar parlamentben bárki kritika alá vonhatja annak eljárását, mert hisz a delegáció még mindig az, aminek lennie kell s nem centrális parlament.

A miniszterelnök után még *Ugron* Gábor talált valami rektifikálni valót. Ő nem ismer olyan törvényt, mely eltiltaná, hogy az országos bizottság jelentést tegyen az országgyűlésnek. Mikor tehát azt indítványozta a delegációban, hogy tegyék meg a jelentést a Háznak, nem tett törvénytellen ellenkezőt.

A miniszterelnök *Ugron* felszólalására csak annyit jegyzett meg, hogy ő semmiképpen sem beszélt *Ugron*ról. Ő csak az ellen emelt szót, amit Rátkay mondott.

— A képviselő ur nem római pápa — mondta nagy derűtlenség közt — hogy csalhatatlannak tartja magát.

— A miniszterelnök sem az — vágott közbe valaki balról, mire Széll Kálmán még nagyobb derűtlenség közt így felelt *Ugron*nak:

— Látja kérem, ez a különbség kettőnk közt, hogy én nem is vindikálom ezt magamnak.

Tetszés követte a miniszterelnök jóízű ríposztját, s ezzel a delegáció epilógusa közmegelegedésre el is volt intézve.

Ezután az összeférhetlenségi vita folytatása következett volna. De *Rakovszky*, a kiszámíthatatlan *Rakovszky*, belekapaszkodva a napi-

gosan viselkedel irányomban, hogy azon is töprekedem már, vajjon az a csépp ragaszkodás is megvan-e még benned, amelylyel idáig kellett beérem. (Szünet.) Valósággal megvetsz, drágám!

Germaine: En, mama?

D'Aubletné: Igen. (Reszkető hangon.) És ez nekem nagyon fáj. (Hallgatás; a kocsi megáll az illatszerekkereskedés előtt.) Neked nincs szükséged Eau de Colongera!

Germaine: Nem. Köszönöm, mama.

D'Aubletné (kiszáll): Akkor majd csak a magam számára rendelék, hajtass Doucethez, utánad jövök.

Germaine: Ha ruháinkat is fel akarjuk próbálni, okvetlenül lékésünk a vonatról.

D'Aubletné: Bizony igazad van! Egyébként hiszen jól állanak. No akkor most már csak kalapokat kell néznünk és az órák kell elhoznunk. Várj rám! (Frissen kinyitja a boltajtót; Germaine a helyéről figyel, amint kecsesen, elegánsan és szeretetreméltó mosolylyal a pénztáros kisasszony-nal beszél.)

Germaine (keserűen): Még az ilyen nép előtt is csillogtatja a kedvességét.

D'Aubletné (visszatérve): Igy! Ez is rendben van. Neked egy kis üveg verveinet rendeltem, azt hiszem szükségled lesz rá. (Újra beszáll a kocsi-ba.) Kocsis! Eppen szembe, tizenkettedik szám!

A kocsi elindul. Az alatt a kis idő alatt, amíg a tulsó oldalra vágnak át, D'Aubletné és leánya hallgatásba merül. A divatárusnőhöz érve, kiszállnak. Másfél óra mulik el. A kocsi elolvassa az újságját, lekelfél a kocsivánkosokat, végül még a löszerszámkokat is megisztogatja, miközben barátságosan megveregeti hébe-héba a lovat. Mikor aztán meglátja a hől-gyeket, felmáskál a bakra.

D'Aubletné (Germainehez): Istenem! Háromnegyed hat és még az óráshoz kell mennünk! Elkésztünk. Hátha elhagyanánk Badouint! Mit szólsz hozzá, Germaine?

Germaine (szárazon): Igen, de akkor óra nélkül marad a papa.

D'Aubletné: A papának kellemesebb lesz, ha nem viszzük az óráit, de pontosan érkeznünk. Kocsis! A Saint-Lazare-pályaudvarhoz! (Előbb ő száll be, a leánya aggódó arecal mögötte áll azalatt.)

D'Aubletné (legyezve magát): Ez a hőség! Ha elgondolom, hogy éjfél előtt nem érünk haza! Hat óra vasuton ebben a melegben... ez borzasztó lesz...

Germaine (helybenhagyólag bólint).

D'Aubletné (mind jobban legyezve magát): Még egy picit fuvallt szines! Mintha csak tűz hullana a földre!

Germaine: Mama, mért nem vettél fel a szürke kalapot a rózsaszínű rózsákkal. Pompásan illik neked.

D'Aubletné: Mert te feketét vettél fel. Csak nem viselhetek világos kalapot, mikor rajtad fekete van. Ez neveltséges volna.

Germaine: Hát megint csak miattam kell szenvedned?

D'Aubletné: Ez nem szenvedés; nekem egészen mindegy.

Germaine: Ó, azt csak úgy mondd!

D'Aubletné (komolyan): Biztosítalak, édesem! (Elhallgat, majd mélyebb hangon): Szeretném, ha már egyszer érezni tudnád, mennyire szeretlek, gyermekem. Akkor aztán nem itélnél meg ilyen szigorúan.

Germaine: De én nem itélek meg, hogyan is tehetném én azt, mama?

D'Aubletné (komoly hangon): Mégis, meg-itélsz! Birálsz! Gyűlölsz! De miért voltaképpen? Mert fiatal vagyok, mert fiatalosan festek? Hát oka vagyok én annak? Cselekszem én valamit arra? Nem kendőzöm magamat, még csak pudert sem használok. És ha tűrhető is a termetem, jól tudod, hogy még csak nem is fűzöm magamat. Epp úgy nem titkolom a koromat, mint a tiedet. Mit csinálók hát? (Nagyon felindultan, de tūr-

töztette magát.) Mondd tehát Germaine, mégt vagy olyan ellenséges velem, ugyszólván csak mint nővel szemben.

Germaine: De csalódom mama, szeretlek és becsüllek egész lelkemből... csak...

D'Aubletné: Csak?...

Germaine: A természetünk annyira különböz... Erre azt hiszem éppen nem gondolsz... Vannak dolgok, amik neked tetszenek, de amik részemről teljességgel elviselhetetlenek.

D'Aubletné: Micsoda dolgok azok?

Germaine: Ó erről nehéz beszámolni. De mégis... látod például. A te szeretetreméltóságod, a te... (habozik) a te kacérságod, megengedem, öntudatlan kacérságod, de amely mégis megvan. Ezt ellenszenvesnek találom... igen... felháborítónak! Sokszor csudálkozok, hogy ilyen névvel és hozományyal nem megyek férjhez... Hogyan akarod, hogy férjet találjak?... Azok az urak, akiket bemutatnak nekem, mind beléd szeretnek, mama! Igen, mind, mind! Es... és... látod én már semmi szándékot sem mutatok... De hát miért is tenném? Azért nem haragszom rád. De azért meggondolhatnád néha... ugy-e... vannak pillanatok... amikor... amikor... küsső soknak... felháborítónak... igen... felháborítónak találom a dolgot. És olyankor... akaratom ellenére... akaratom ellenére... (Elhallgat, mert az izgatottság már a torkát fojtogatja.)

D'Aubletné (a fátyla mögött sirva): Ó Germaine! Germaine! Drágám! Hogyan beszélhetsz így hozzám?

A kocsi (hátra fordul): Hol álljak meg? A pályaudvarnál?

D'Aubletné (remegő hangon): Ah igen... Ligne de Normandie. (Lopva tetőrl a könnyeit s pénz keréggel a tárcájában. Germaine pedig az izgalomból magához térve, figyelmes szemmel mustrálgatja.)

rend szerint következő szakaszba, itt hozta elő a Kubinyi György által felvetett ügyet. Ezt a felszólalást mindenki a napirend előtt várta, amint hogy ott is lett volna a helyén. De Rakovszky a bizarrságok kedvelője. Felszólalásainak nemesek a hangjában, hanem az időpontjában is keresi az eredetiséget.

A háznak mindegy volt, mikor kívánja Rakovszky a maga ügyét tisztázni; megadta hát az engedelmet, hogy most tegye.

Megindult hát az ülés elejéről elmaradt leszámolás Rakovszky és Kubinyi György között. A kínos ügyet ez a leszámolás még kínosabbá tette. Nagyon mesquin vádaskodással fajult a disputa a két ellenfél közt. Rakovszky meglátszott az a törekvés, hogy nem annyira magát akarta tisztázni, mint inkább Kubinyi Györgyöt bemártani. S ebben a törekvésében aztán nem is állt meg ott, ahol a józilság, a méltányosság és a lojalitás hármias tilalomfaja meredt eléje. Viszont Kubinyi György is követett el határsértéseket, midőn Rakovszky támadása által a védekezésre szorította. Mentőseül szolgál mindenestre, hogy családi ügyeknek fesegetésére nem a maga jószántából, hanem a Rakovszky provokációja folytán vállalkozott. A ház kelletlenül hallgatta végig ezt a disputát s örült, hogy valahára visszatérhetett napirendjéhez.

Az ülés végén Rátkay interpellált a *Gotterhalle* ügyében. Kérdéseire Széll Kálmán a jobboldal élénk helyeslése mellett megnyugtató választ adott.

Pichler Győző interpellációja az idő előrehaladt volta miatt holnapra maradt.

A képviselőház ülése június 12-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Walliss Gyula, Ploz Sándor, Darányi Ignác, Cseh Ervin.

Elnök: Bemutatja az előterjesztéseket.

Báró Feilitzsch Arthur előadó bemutatja a mentelmi bizottságnak Rouhoczky Gedeon, báró Fiáth Miklós, Légrády Károly és Hentaller Lajos mentelmi ügyeire vonatkozó jelentését.

Kristóffy József előadó előterjeszti a közigazgatási bizottságnak a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslat tárgyában való jelentését.

(A delegáció hatásköre.)

Rátkay László a napirend előtt kifejté, hogy a delegáció hadügyi albizottságában a hadügyminiszter megjelenik és német nyelven adja elő jelentését és a delegációban levő magyar képviselőházi egyes tagok német nyelven intéznek kérdéseket a hadügyminiszterhez. Mindezek, megállapításai a magyar nemzet méltóságának (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) fenntartásai a magyar parlamentnek és egyenes kijátéka a magyar teljes törvényeknek. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) A delegáció jegyzőkönyveiről azt sem tudjuk, hogy hol vannak, hogy miként lesznek beállítva a delegáció által meghatározott számszerű összegek, hogy mikből állanak azoknak okmányos bizonyítékai. Erről nincsen gondoskodva semmiképpen. Megtörténhetik tehát az az eset, hogy a közös minisztériumtól leérkezett értesítésekben milliókra rugnak a tolibbák és ezekre a milliókra rugó többkiadásokról még csak okmányok sem lesznek csatolva. De a miért leginkább leiszólal, az a következő: (Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon.) A miniszterelnök a delegációnak június 5-én tartott nyilvános ülésében ezeket mondta:

A kérdés felvetett, gondolom, Ugron Gábor t. képviselőházi részéről, hogy a delegációk teygenek jelentést az országgyűlésnek és erre a kérdésre felel a miniszterelnök ur következőképpen:

A delegáció nem olyan bizottsága az országgyűlésnek mint más bizottsága; mert ez a bizottság a maga hatáskörében teljesen, végérvényesen határoz; számadással, letelezősággal az országgyűlésnek nem tartozik; az ő határozatai, ha megegyeznek az osztrák bizottság határozataival, legelsőbb szentesítést nyerne és többé diskusszió tárgyát nem képezik.

Kérdi a miniszterelnöktől, igaz-e az, mert hiszen csak az újságokból értesülünk, jegyzőkönyveileg nem értesítettek minket, hogy a miniszterelnök a delegációnak ülésén ezeket mondotta és úgy értelmezi-e ezt a miniszterelnök szó szerint, amint a delegáció június 5-iki ülésén elhangzott beszédét a hirlapok közölték?

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) A t. képviselő ur beszédének bevezetésében azt mondja, hogy semmi sem bizonyítja a delegációk intézményének helytlen voltát annyira, mint azok, amik most a delegációban történtek. Ami engem illet, ha végigmegegyezek mindazokon a nyilatkozatokon, amelyek ott tettek, akár bizottsági tagok részéről, akár a közös kormány részéről, akár pedig az én részemről, jó lélekkel el merem mondani, hogy ott semmi olyan nyilatkozat nem történt senki részéről, amely legkisebb mértékben is érintené az országgnak az 1867: XII. t.-c.-ben fenntartott és világosan körülírt jogait és amely tul-

lépné azt a hatáskört, amelyet az 1867: XII. t.-c. a delegációra néve körülírt.

A t. képviselő ur két dologgal véli bizonyítani állítását. Az egyik az, hogy azt mondja, valóságos centrálparlament az a delegáció. (Mozgás.) Ezt a vádat, mint merőben téveset és alaptalan, el kell hárítanom, mert a delegáció nem tárgyal semmi mást és nem határozott semmi más lelett, csak azt tárgyalta és a felett határozott, amit az 1867: XII. t.-c. körülírt. Tárgyalta a közös költségvetést, amint azt előterjesztették a jövő esztendőre. Azon tulmenő határozatot semmi tekintetben nem hozott és felszólalásaiban nem érintett. Pedig az 1867: XII. t.-c. 41. szakaszában világosan kijelöli ezt a delegáció legelsőbb feladatát, amennyiben azt mondja: legelsőbb feladata; ámdé én azt mondom: kizárólagos feladata. Láthatja tehát a t. képviselő ur, hogy majdnem tovább megyek, mint a törvény, mert ez a törvény szelleme. A költségvetés megállapítása volt a delegáció feladata, ezt történt meg és semmi egyéb.

Az bizonyítja a képviselő ur másik érvével, hogy az 1868: XLIV. törvényeik szerint az országgyűlés tanácskozási nyelve a magyar és ez ellen vétett amit mondja, a delegáció, ez ellen vétett a közügyi bizottság ebben az esztendőben.

Bocsánatot kérek, ezt a törvényt igen jól ismerem; ismeri a delegáció minden tagja és nincs egyetlen magyar ember ebben az országban, akár delegátus. akár nem delegátus, aki ezt a törvényt nem respektálja. Sohasem engednék meg, hogy ez a törvény, mely a magyar törvényhozásnak és a magyar állam nyelvű a magyar nyelvet állítja fel, megsértessék. A delegáció nem is tanácskozik más nyelven, soha ott felszólalás nem történt más nyelven, mint magyar nyelven, bár a horvát delegátus uraknak talán a törvény értelmében joguk volna, hogy horvátul beszéljenek, de ez nem történt meg. Nem áll tehát, hogy a delegációban más nyelven tanácskoztak volna. A magyar delegáció nyilvános ülésein magyar nyelven tanácskozik. (Az albizottság, az nem maga a delegáció. (Mozgás és zaj a szélső baloldalon.) Ott nem a bizottság hoz határozatokat, hanem a delegációnak kiküldött albizottság. (Mozgás és zaj a szélső baloldalon.) Tessék csak végig hallgatni. (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) A delegációnak albizottságai sem tanácskoznak, nem is határoznak németül, (Ugy van! a jobb- és baloldalon.) ezeknek sem német a tárgyalási nyelvük. Hanem oly tárcák költségvetését is tárgyalják amelyeknek viselője a közös külügyminiszter, a közös hadügyminiszter, nem magyar ember, hanem német. (Mozgás, zaj és felkiáltások a szélső baloldalon: Tanuljon meg magyarul! Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon. Elnök csejget.)

Olay Lajos: Tanuljon meg magyarul!

Pichler Győző: Neveztek-e már ki magyar minisztert aki nem tud németül?

Elnök: Kérem Pichler képviselő urat, hogy a szónokot közbeszólamokkal ne zavarja! (Mozgás a szélső baloldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Az lehet, hogy a képviselő urak nézete, akik közbeszólamot sziveskednek, Olay képviselő urnak és másoknak, hogy azoknak kellene magyarul tudni. En ezt a törvényt nem ismerem és ha a t. képviselő urak nekem a törvényből felolvassák, vagy idézik, hogy a közös minisztereknek mindig és mindegyiknek magyarul is kell tudni, akkor megadom magamat, de ezt a törvényt elő nem írja.

Olay Lajos: Hát a paritás? (Zaj a szélső baloldalon. Egy hang jobbfelől: Hát Molnár Jenő nem tud németül?)

Molnár Jenő: Annak nem kell németül tudni, de a delegátusoknak kell! (Zaj.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Egy delegátusnak sem kell németül tudni és az albizottságban nem kívánja senki, hogy németül értesse meg magát a közös hadügyminiszterrel. Ezért van a közös hadügyminiszternek az albizottságban is képviselője, aki hivatosan, jogszabályon képviseli és valahányszor felszólalás történik és kérdések tételre, válaszol a helyettes. Ha már most egyik vagy másik bizottsági tag úgy akarja, ha neki úgy tetszik, — kivételesen történik ez is — hogy közvetlenül németül intézzen kérdéseket, hogy a hadügyminiszter megallja, nem pedig az ő helyettese után, ezt senkitől megtiltani nem lehet, de senki erre kötelezve nincs. (Zaj a szélső baloldalon.) Ez egyszerűen a törvényesség szempontja, én pedig a törvényes szemponthoz tartom magamat és azért határozottan ismétlem, hogy ebből semmiféle érvet vagy elvetést taragni nem lehet, mert senki sem köteleztetik az albizottságokban arra, hogy németül beszéljen. A tárgyalási nyelv is magyar és ha elvettve egyszerű-mászor valakinek tetszik, ha valaki jónak látja németül szólni, azért az albizottság tárgyalási nyelvét németnek mondani nem lehet. (Egy hang a szélső baloldalon: Hát itt miért nem beszélnek németül?) Azt a illetőktől kérdezzék. Ami pedig a bizottság nyelvét illeti, ott soha német szó nem ejtetett ki 34 esztendő óta.

Ez volt a képviselő ur beszédének bevezető része. A mi a kérdést magát illeti, amelyet ezen bevezető folytán hoztam intézett, azaz, hogy tettem-e olyan nyilatkozatot, — a képviselő ur fel is olvasta — amely, nézete szerint, a delegáció hatáskörének kiterjesztését involválja, vagyis mondtam-e azt, hogy a delegáció nem olyan bizottság, mint más és annak határozatai véglegesek; erre nézve először is az én nyilatkozatomat illetőleg meg kell jegyezmem, hogy nem tudom, hogy a tisztelt képviselő ur stenográfikus öljegyzésből idézett-e, mert a budapesti és bécsi lapokban megjelent egyes kivonati közleményekért én felelősséget nem vállalok. Én magam is — nem ebben a felszólalásban ta én a másikban, a címer kérdésében tartott beszédemben — oly hibás közleményeket találtam minden budapesti lapban, amelyet sohasem fogadnék el. Nem mondtam, sőt az ellenkezőjét mondtam.

Thaly Kálmán: Nagyon jó lenne ezt itt rektifikálni! Széll Kálmán miniszterelnök: Nem kell. Amit én mondtam, azt fenntartom. (Zaj és felkiáltások a szélső baloldalon: Szeretnék tudni, hogy mit mondott?) Amit felolvasott a t. képviselő ur, az körülbelől megfelel annak, amit mondtam bár nem szó szerint, de állhatom, hogy tökéletesen törvényes, az 1867: XII. t.-c. értelmében volt mondvá, amit mondtam. Miről volt szó? Arról, hogy Ugron képviselő ur felszólalásában azt az eszmét vette fel, hogy jó lenne, ha bizonyos dolgokban a delegáció jelentéseket tenne az országgyűlésnek. Erre én kifejtettem hogy ez a kívánság teljesen ellenkezik az 1867: XII. t.-c.-kkel, mert az 1867: XII. t.-c.-kik a jelentéseiket nem ismeri, sőt egyenesen kizárja. Hogy mennyire igazam van emlíkeztem a t. képviselő urat és a t. képviselőházat a törvény 43. szakaszára, amely egyenesen azt mondja, hogy ha ő felsége megerősíti a delegáció határozatait a közös költségvetésekre nézve, azok kötelező erővel bírandanak. Az így fejedelmileg jóváhagyott megerősített határozatok azonban ő felsége mindenik országgyűlésnek az illető külön felelős minisztérium által adja tudtára. Miután tehát a közügyi bizottság nem határoz más dolog, mint a költségvetés lelett és a költségvetés megállapítja és ez végleg megállapítottnak tekintik és a törvény értelmében ő felsége gondoskodik a minisztérium után, hogy ez az országgyűléssel tudattassék, az, amit Ugron t. képviselő ur kívánt és amit a t. képviselő ur magáéva tesz, hogy a delegáció a magyar országgyűlésnek jelentést teygen, egyenesen törvényellenes dolog! (Igaz! Ugy van! a jobboldalon) és én állok a 67: XII. t.-c.-kik alapján.

Azt mondják a t. képviselő urak, hogy ez a bizottság csak olyan, mint más. Engedelmet kérek, ez egy bizottság, de nem csak olyan, mint más bizottság, és pedig azért nem, mert először ez a bizottság tárgyal és egyezkedik és megállapodik a közös költségvetésre vonatkozólag a törvény által körülírt hatáskörében paritásos az osztrák delegációval és hogy ha az ő megállapodásai egyeznek az osztrák delegáció megállapodásaival azon ügyeket illetőleg, melyek mindkét fél között közösek, akkor azok végérvényesen meghozott határozatok, melyeket a törvény egy második szakasza, a 41. §. értelmében vitatás alá többé nem lehet venni. De nem lenet végrehajtani és ez a törvénynek az a dispoziója, mely Magyarország kompetenciáját a magyar állam szféráját a maga teljességében fenntartja. Végrehajtani, az országra nézve életbejeleníthető csak úgy lehet, ha a magyar országgyűlés tudósítván ő felsége részéről a minisztérium által a hozott határozatokról, azokat a költségvetésbe, a törvénybe foglalja be; és a demarkációsális vonal. De hogy a delegáció az országgyűlésnek jelentést teygen az sehol megírva nincs, ezt a törvény egyenesen tiltja. Ezt mondtam én, sem többet, sem kevesebbet.

Amit a t. képviselő ur mond, abban igazva van, ha úgy lenne, hogy ott határozhatunk bármí mást és nem lehet őket leteleit venni. Ez nem áll. Én egyetértek a t. képviselő urral abban, hogy ha a delegáció a kompetenciája, a jog szféráján, amelyet a törvény körülír, tulmenne, ha beleavatkoznék a magyar országgyűlés ügyeibe, akkor igenis nemcsak joga, de kötelessége volna az országgyűlésnek felszólalni a delegációban történetek, a delegáció eljárását kritika alá venni. Ezt mindig lehet, erről szó sincs. En csak azt mondom, hogy a delegációnak nincs joga je teygen tenni hivatalosan mert az megöröknék a minisztérium által, a határozatok felvéteinek a törvénybe és csak akkor válnak az országra nézve, mint minden más törvény, végérvényesen kötelezőkké.

Igy áll a kérdés; gondo om igen egyszerű, igen világos. Senkinek az, amit a t. képviselő ur mond, eszégbre sem jutott, — és én, ki a delegációnak mindig tagja voltam mikor nem voltam miniszter — tanuságot tehetek róla, hogy a delegáció tagjai — és ezt maga az ügyrend is kimondja — mindig ovakodnak attól, ami a kompetencia kiterjesztését involválná és nagyon óvatosan, nagy szigorúsággal öröknök és lelett. Hiszen a delegációban felvetett kérdéseknél mindig az a szempont vitatattik meg legelőször, hogy megvan-e a delegációnak a kompetenciája az irant határozni? Ne legyenek a t. képviselő urnak aggodalmai ez iránt, — különösen ami engemet illet — mert én merem mondani, hogy én az ország jogait és az országgyűlésnek az 1867: XII. törvényeikkben fenntartott jogkörét mindig respektáltam és respektálni fogom és — amennyire tőlem telik — én közjogi hibába esni nem fogok, sem ebben a kérdésben, sem másban. (Élénk tetszés és ójenzés a jobbról és a középben.)

Ugron Gábor: Tiltakozik az ellen, mintha ő az országos bizottságban valami olyant indítványozott volna, ami a törvényvel ellenkezik, vagy amit a törvény tilt. De az országos bizottság tárgyalásai alkalmával rájött arra, hogy majdnem mindenben, az alkotmányosság mellőzésével az abszolút rendelkezések állanak fenn, vagyis mindazok, amik törvénynyel kellene, hogy szabályozva legyenek, nincsenek törvényvel szabályozva, hanem rendeletekkel vannak elintéztve. Így a közös külügyminisztérium által álló intézetek, valamint a közös pénzügyminisztérium hivatalnokai számára nincs szolgálati pragmatika, jegyelmi törvény, nyugdíjtörvény. Tapasztalta azt is, hogy fenn áll egy közös számvevőszék, amelynek hatásköréről, felelősségéről és egész rendszeréről sem Magyarországnak, sem Ausztriának törvényei nem intézkednek, hanem császári rendelet alapján áll fenn ezen organikus szervezet.

Széll Kálmán miniszterelnök: A t. képviselő ur nézetem szerint helytelen kívánt. Hát hiszen nem római pápa a t. képviselő ur, nem inallibiis minden német. (Tetszés jobbfelől.)

Pólyai Géza: A miniszterelnök ur sem az!

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem az, de nem is vindikálom magamnak; ez a különbség közöttünk. (Tetszés a jobboldalon.) A t. képviselő ur helytelen

véleményt mondott, nekem kötelességem volt ezt itt most az országgyűlésnek és az egész közvéleménynek ítétele alá szubmittálni és fenntartom, hogy helytelen. Mert helytelen az, amit a t. képviselő ur most mond. Azt mondja, hogy az országgyűlést utasíthatja a delegációt, hogy tegyen jelentést, mert a delegáció az országgyűlésnek mandátusa. Hát ez így van, hogy mandátusára, de még sem utasíthatja, mert ezt a törvény egészen tiltja. (Ellentmondások a szélső baloldalon.) A törvénynek nem találom most, melyik szakasza... (Zaj és felkiáltások a szélső balon: Nincs benne! Benne van! Ellentmondások a szélső balon.) Akkor meg fogom keresni, mert egészen benne van. (Zaj a szélső baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) A törvénynek világos rendelete az, hogy azt a bizottságot utasítsa el nem láthatja. A másik rendelet meg az, hogy ez a bizottság — itt még világosabban mondja — az országgyűlést ő felsége többi országainak irányában képviseli és e bizottság előleges utasítások által meg nem köthető. (Zaj a szélső baloldalon.) Ez egészen világos. A bizottságok, amelyek az én a Ház kiküld, amelyeket, — amint a t. képviselő urak mondják — hasonló a delegáció is, véleményes jelentéstétel végett vannak kiküldve, azoknak jelentéseit itt a Ház tárgyalja és azoknak végérvényes határozathozatali joguk nincs, ez pedig a delegációknak megvan. Ez a kardinalis különbség. (Ugy van! jobbfelől.)

Már most kérem, amit a t. képviselő ur mond, abban én disztingváló. Azt mondja, hogy nyomára jött annak, hogy bizonyos dolgok, a közös hivatalnok pragmatikája, nyugdíja és a számszék állása még most sincsen törvény által rendezve, ezeknek a rendezését tehát sürgetni kell.

A képviselő ur sürgette is ezt a delegációban és helyesen tette, nem kifogásoltam én sem és nem kifogásolta senki. Hanem, bár a bizottságok helyeselték azt, hogy ezen kérdések törvényhozásilag rendeztessék az országgyűlések által és utasították is a maguk organumát, tudniillik azt a közös organumot, amellyel dolguk van, hogy ilyen előterjesztések elkészítésére és azoknak az országgyűlés elé való terjesztésére a maguk részéről közzé hassanak, azok a bizottságok érdemileg nem tartották szükségesnek ezt a kérdést jelentéstétel által itt evidenciában tartatni és én is azt mondom, hogy ez nem is törvényes, de nem is szükséges. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

Epp így nincs még rendezve törvény által a közös számszék. Nem helyes állapot, de még nem került sor a közös számszéknek törvényszerű szabályozására. Legyünk rajta, t. képviselő ur, tegyen a t. képviselő ur indítványt, sürgesse meg a szabályozást és én vállalom, hogy megszürettem ott az illetékes helyen. De ez megtörténhetik a nélkül, hogy a képviselőháznak a delegáció erről jelentést tegyen. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

(A napirend.)

Korniss Ferenc a 12. §-nál ajánlja az eredeti szöveg ezejére a következő szöveget: „Az országgyűlési képviselő a kormánytól közbene nem járhat olyan ügyekben, melyek a) címek, kitüntetések és rendjelek adományozására, b) vasutak, csatornák és közlekedési vállalatok engedélyezésére, c) állami vagy egyéb középítkezések megszerzésére, d) jövedelmező jogok adományozására, e) kincstári, vagy alapítványi birtokok eladására és bérletére, f) ingó vagy ingatlan javaknak az állam által való megvételére, vagy bérbevételére, g) italmérsi engedélyek kioszkolására, h) állami jövedékek hasznosítására, i) állami megrendelésekre és szállításokra, k) tarifák felvevőmunkákra, végül l) állami segélyezést igénybe vevő ipari, kereskedelmi vagy közlekedési vállalatokra vonatkoznak. Azonban a fennebb felsorolt ügyekben is a képviselő választókerületének törvényhatósága vagy választókerületéhez tartozó városok, községek, nem nyereségre alapult szövetkezetek, kereskedelmi és iparkamrák, gazdasági egyesületek érdekében ezek felhívására, vagy választókerületétől is eltekintve, egyházi, iskolai, vagy egyéb kulturális testületek érdekében díjtalanul eljárhat.”

Mostan következik az új rendelkezés (Halljuk! Halljuk!): „Kinevezésekre vagy elöléptetésekre vonatkozó közbenjárás a miniszterek senkitől sem fogadhatnak el. (Helyeslés.) E tilalom azonban (két nem gátolja, hogy tájékozás végett ily ügyekben képviselőkhöz, vagy másokhoz fordulhassanak.” (Ellentmondás és felkiáltások a szélső baloldalon: Ott vagyunk, ahol voltunk!)

(Rakovszky válasza.)

Rakovszky István: Elfogadja a 12. szakaszt, de nem járul Korniss Ferenc toldásához. Majd így folytatja:

A t. országgyűlés talán joggal várhat tőlem egy nyilatkozatot (Halljuk! Halljuk!), amelynek én nem tulajdonítok ilyen nagy fontosságot. Sajnálom, hogy Kubinyi György t. képviselőtársam nincs itt, mert a vivizsekióhoz tengeri nyulacsáknak kellene jelen lenni és tengeri nyulacska nélkül vivizsekiót végezni nagyon nehéz. Nagyon lekötelez engem a t. képviselő ur egyik barátja, ha bevinná, hogy szemtelenség legyen ezzel az általa oly ügyesen és tapintatosan felvetett kérdéssel. Addig, amíg a képviselő ur bejön, számot akarok adni arról, miért nem feleltem én rögtön.

Én ezt az egész dolgot olyan komikusnak, olyan együgyűnek tartottam (Felkiáltások a jobboldalon: Ejha!) és ha a t. volt igazságügyminiszter ur azt mondja, hogy Ejha!...

Előnk: A képviselő urat figyelmeztetnem kell, hogy a házszabályok értelmében az inkompatibilitási törvényjavaslathoz kell szólnia.

Rakovszky István: Személyes kérdésben van jogom.

Előnk: Akkor, ha személyes kérdésben kér a

képviselő ur engedélyt külön felszólásra (Helyeslés jobbfelől. Ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon), egyébként csak akkor, ha a Ház megengedi. (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: Meg hát!)

Rakovszky István: Kérem e kérdést föltétlenül, mert túl akarok terjeszkedni a tárgyon!

Előnk: (Felkiáltások: Megadjuk!) A Ház megadja az engedélyt.

Rakovszky István: T. képviselőház, legelsőben is Kubinyi György urnak első fenomenális vádját fogom itt vivizsekió alá venni. A képviselő ur szóról-szóra ezeket mondotta (Olvasza):

Amidőn oda jött ez az igen t. párt, amely ma talán megváltozott nézeteiben. — akkor jogom volt nekem azzal valólni ezt a pártot, hogy nem hazafiatlanság-e a párt magatartása. (Gróf Zichy Aladár: Rágalom!) Rágalom, gróf ur! Hát nem voltak ott Pivkóval, Stékkal, Hurbánnal, Rakovszky Stefi és kedves édesatyja? (Egy hang a baloldalon: Nem voltak! Zaj a baloldalon.) Megmondom én nyíltan az igazat. (Élénk helyeslés és taps a jobboldalon.)

Hát, t. képviselőház, nézzük meg a képviselő urnak ezt az élénk tappsal kísért nyílt igazságosságát. *Mindebből egy szó sem igaz.* Egy szó sem igaz! (Mozgás.) Nem igaz először azért, mert az én bódogult atyám 10 év előtt halt meg. (Felkiáltások a jobboldalon: Nem ő róla van szó.)

Kubinyi György: Nem arról beszéltem! Én a gróf Zichy atyjáról beszéltem!

Rakovszky István: Rendben van! De az sem igaz! Nem igaz, egyszerűen azért, mert nem hiszem, hogy Pivkó ur hazafiatlós (Mozgás a jobboldalon. Egy hang: Nem azt mondta!) Még kevesebbet fog mondani a képviselő ur. Én már azért sem hiszem, mert azon Pivkó urral való közlekedést, amelyet az ellenzéki képviselőnek a képviselő ur szemre vetett, rokonnál, Kubinyi Arpádnál, aki kormánypárti képviselő, elűrti. Én ugyanis a következő táviratot kaptam Bécsben (Olvasza):

„Kubinyi György nevémet az országházban hazaárulás vádjával megurcolta. Kérem őt nevében Kubinyi Arpád urral felelősségre vonni: levél következik.”

Pivkó Iván.

Én erre azt feleltem, hogy el vagyok foglalva; különben sem ismerem Pivkó Iván urat; sohasem ismertem, sohasem láttam, rendelkezésre tehát nem állhatok és nem járok el. De, úgy látszik, Kubinyi Arpád ismeri, mert ilyen bizalommal viseltetett iránta és mint tudom, a képviselő ur kielőgítő kijelentéseket is tett neki. (Kubinyi György tagadólag int.) Én sohasem láttam Pivkó Iván urat s sohasem beszéltem vele, azt mutatja a nyomban ezen távirat után megérkezett jelzett levél is. (Mozgás a jobboldalon. De itt van a Stékk uralól származó másik levél is. (Halljuk! Halljuk! balfelől.) Stékk ur azt mondja (Olvasza):

Folyó évi más hó második felében Kubinyi György képviselő ur, a midőn az ön beszédére reflektált, engem azzal vádolt, hogy én a néppárttal és különösen önnel pártoltam volna. A midőn Kubinyi György urnak ezen rárogását a leghatározottabban visszautasítottam, kijelentem, hogy, amit a néppárt érdekében eddigelé tettem, azt meggyőződésből és azért tettem, mert a néppártot igazi és tisztességes ellenzéknek tartottam. (Mozgás és derűtlenség a jobboldalon. Halljuk! Halljuk! a baloldalon.)

Major Ferenc: Majd azután nevéssenek! Megint Pulszky nevet! (Mozgás és zaj a baloldalon.)

Rakovszky István: Közöttünk nincsenek inkompatibilisek! (Helyeslés balfelől.)

Mezslényi Pál: De azért szabad ilyeneket mondani és tapsolni szokás! (Halljuk! Halljuk! a baloldalon.)

Rakovszky István: Most a legsúlyosabb esetet, a Hurbán-esetet fogom felhozni. Igenis Hurbán ismerem. *Két napon és két éjjel át együtt ültem vele; beszélgettünk és a politika felől is tarsalgottunk, de ennek sem én vagyok az oka, hanem közevete maga a képviselő ur, mert a képviselő urnak bátor és vitéz fivérével párbajt vívtam, aminek következtében két napi államfogházra ítétek el amelyet Szegeden töltöttem ki. Ott kivültem az egyedüli államfogoly Hurbán volt s a napot természetesen nem unatkozással, hanem azzal töltöttem, hogy együtt sétálgattunk. (Derűtlenség balfelől.) Tehát meg ebben is a t. képviselő ur a einkostársam. (Halljuk! Halljuk!)*

De ha valaki itt olyan rémitő nagy hazafi és egy ellenzéki képviselőt leckéztetni akar, hát hogy mer ő azon a széken tovább ülni, mikor a kormánypártnak egyik közege mndezeket sokkal súlyosabb mértékben elkövette, aminek elkövetésével igazságtalanul vádolja ő az ellenzékét! A képviselő urnak van egy veje, árvaamegyei főispán.

Pulszky Ágost: Nos?

Rakovszky István: Pulszky Ágost képviselő ur, ez ide tartozik. És ez az árvaamegyei főispán alispán korában, mikor Alsó-Kubin városába jött egy tót színészársulat, ennek a színészársulatnak fellépését és az előadások tartását megtiltotta az odavai főszolgabíró hazafias aggályok miatt. E a tót színészársulat, vagy nem tudom, ki a nevében, megfélebbzte a határozatot az alispánhoz és Csillaghy alispán tette magát ezen; azt hitte, hogy jobban van informálva és megadta az engedélyt.

Órley Kálmán: Jól tette!

Rakovszky István: Most ugy-e jól tette, mikor kormánypártúról van szó. Tudjuk, tudjuk. (Nagy zaj balfelől. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.) Hát akkor miért nem lehet Pivkó urral beszélni? Erre tessék felelni.

T. Ház! Ezekkel, úgy látszik, beigazoltam a felmutatót levelek alapján állításomnak igazságát és talán valaki azt hihetné, hogy én azt mondom, hogy az, amit Kubinyi György mondott, rágalom volt, Nem,

Kubinyi György ur tökéletesen jóhiszeműleg járt el, Kubinyi György urnak a természete nem képes kellő ellenállást kifejteni az alkohollal szemben. (Nagy zaj és mozgás.)

Előnk: Kérem a képviselő urat, ne használjon a Házban képviselőtársával szemben ilyen kifejezéseket! (Helyeslés a jobb- és a szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: És ilyen állapotban megessik, hogy a mások lármája közben engem látván, azt gondolta, hogy én mondtam és így lehet, hogy ez jóhiszemű tévedés volt nála.

Most jön az a nagy vád, hogy én azt mondtam volna: *Ich kenne keinen König, sondern Kaiser.* Ily vádra nagyon egyszerűen volna felelnem, ha mondtam volna és egyáltalában ily értelemben mondtam volna. Én akkor egyszerűen azt mondanám, hogy kérem, én a Bach-korszak iskoláiban növekedtem és láttam a Tisza-korszak áldásait, melyeket Kubinyi György ur a legmelegebben pártolt, hogy láttam a véderővita alkalmával, amidőn Kubinyi György ur nem elégedett meg azzal, hogy rokonszenvének ezeken a padokon adjon kifejezést, hanem még felmászott a Muzeumnak vasrácsára is és ott is pártolta hangosan a Tisza-érát és így bizony megeshetett, hogy bosszankodásomban illyent mondhattam, ami, elismerem, hogy téves és rossz fel fogás volt és hogy ezt megcáfoltam eddigi parlamenti működésemmel.

De én ilyen ily célzattal és ily feltevésben sohasem is mondtam. Lehet vagy 16 éve körülbelül, hogy a legutóljára érintkeztem vele és akkor is ritkán érintkeztem, mindig a teher asztal mellett, ahol én sohasem nyultam a pohárhoz. És én látva azokat a hazafias gerjedelmeket, amelyek a fehér asztalnál poharazás közben keletkeztek azon jogaim alatt, hogy a Tisza-érát kívánják dicsőíteni, hát lehet, hogy én akkor bosszantás végett mondhattam ilyen. Ez lehetséges.

De, tisztelt képviselőház, megvédehem a dolgot azzal is, hogy egy kis párhuzamot húzok azon szereplés közt, amelyet az én családom vitt a szabadságharcban és a közt, amelyet a tisztelt képviselő ur játszott. (Halljuk a baloldalon. Zaj a jobb- és baloldalon.)

T. képviselőház! Az én családomban vitézül vívták keresztül a szabadságharcot.

Dienes Márton: Onról van szó, nem a családjáról!

Rakovszky István: Legyen nyugodt, Dienes képviselő ur és istápolja csak tovább az ilyeneket!

Dienes Márton: Ont nem is istápolom, arról biztos lehet!

Rakovszky István: Köszönöm, nem is kérek belőle.

Mi megtettük kötelességünket, sőt az én atyai házammal a 60-as években, amikor Magyarországon adót nem szedtek fizetni, mi is megtagadtuk az adókat. (Derűtlenség a jobb- és baloldalon.) A mi államtankat kikérgették. (Derűtlenség a jobb- és baloldalon. Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Min nevetnek?)

Mindjárt nem fognak nevetni. Az ily derűtlenség a vihar előtt a nagy bajt szokta jelezni. Kubinyi György Magyarországon azokat, akik hazafiaknak tartották magukat és hazafiak voltak anyagi káruk dacára, *exekválta*; exekválta tőlük az adókat, mint katona. Kubinyi György mint katona bevonult Trenesébe és exekválta a magyarokat, (Zaj a jobb- és baloldalon.) akik nem akartak adót fizetni. Kubinyi György ur, igaz-e ez, vagy nem?

Kubinyi György: Igen, igen, hogynem! (Mozgás.)

Rakovszky István: Még most is exekválna? Nem hittem volna, hogy ily nagy hazafi. Nem hittem volna, hogy ilyen nagy hazafi ily hazafias multtal ékeskedik. Kérdést intéztem két szavahatónál urhoz. Mindkettő él. Egyiknél be voltak kvártélyozva Kubinyi György hadnagy ur katonái. Az illető, dacára annak, hogy osztrák, tehát külföldi, jó magyar érzésű ember volt és úgy büntette őket, hogy Kubinyi ur katonáival parádban fát vágatott azért, hogy enni valót adott nekik.

Kubinyi György: Nem igaz! Hazudott, aki mondta!

Rakovszky István: Fát vágatott parádban! (Derűtlenség a baloldalon.)

Kérdést intéztem és itt van a levél, amely igazolja a vádakat.

Azzal ezei be beszédt, hogy Kubinyi ne igyekezzen másokat támadni hazaárulás vádjával, hanem a maga portája előtt söpörjön. A Bach-korszakban azt énekelte a megexkvalt nép az exekutorok után, hogy: „Megáll német majd megbánod, hogy a magyart exekvalod.” A nép óhajta Kubinyire vonatkozólag teljesült. (Helyeslés a néppárton.)

(A vádak.)

Kubinyi György: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Én tulajdonképpen őrca szerepre vállalkozom, midőn azok után, amiket itt Rakovszky képviselő ur előhozott, igazán komolyan válaszolni akarok. Megpróbálom, ha lehet, de az, amit most mondtott tulajdonképpen semmi, azt elmondhatta volna mindjárt. Ha akkor mondta volna, amikor én az újságokban nyilatkoztam, hogy kérem, én azt nem mondtam, ezekkel az urakkal itt nem jártam és én egyáltalában hazafiatlanul nem gondolkoztam, én akkor tönkre lettem volna téve és ma kénytelen lettem volna itt felállni és bocsánatot kérni. Most ellenkezőleg fenntartom, bebizonnyítom. (Halljuk! Halljuk! Nagy zaj balfelől.) Kijelentem önöknek, hogy én ezt a dolgot sem gorbombáskodással, sem lármával elintézni nem engedem. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Felszólított engem Rakovszky ur, hogy bizonyítsak. Ez már az után az eset után történt, amely vele megesett. És igazán nem tudom, mai beszédének melyik része komoly és melyik tréla, mert 29-ikén én kupában egy másik képviselő urral és még egy urral utazva, egy alak elshun mellettünk éa az egyik

ur azt mondja: én azt hiszem, ez Rakovszky képviselő volt. Erre én azt mondtam: úgy tudom, ő a delegációban van s akkor felnylik a kupé ajtaja és valaki bekiált: *Hoch Kaiser Franz Joseph!* és eltűnik. (Nagy derűtség balfelől.)

Rakovszky István: *Ez igaz!*

Kubinyi György: Azután, midőn én idejöttem, megmutatták nekem az *Alkotmány* cikkeit. Én megkértem *Veszi József* képviselő urat, legyen szives és jelentse ki, hogy én semmiféle uszágokra nem fogok reflektálni, mert én ezeket a dolgokat nem tartom komolyaknak. Mégis ide jött az igen t. képviselő ur és három részre osztotta az ő nagyszabású beszédét. Azt mondta, hogy Pivkó urat nem ismeri, hogy én neki elégtételt szolgáltatam s hogy ő csak egyet ismer a 27 közül. Én láttam szintén, de nem ismerem őket, azt azonban tudom, hogy voltak ott tót nemzetiségű urak.

Rakovszky István: Azért négyülés!

Kubinyi György: ... tót nemzetiségi ruhába öltözve. (Felkiáltások a baloldalon: Hát ez baj?) Ez ellen nincs kifogásom. A képviselő ur azt állítja, hogy pártjuk a pánszlávokkal nem pártkál. Én ezt a pakutumot nem tudom másképp felogni, csak azt a notórius dolgot emelem ki, hogy különös, hogy a nem-pánszláv elem mind velünk szabadelvekkel tartott, a notórius luteránus pánszlávok pedig mind oda szavaztak. (Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Neveket szölgálhatnék, bár nem volnék köteles, mert az igen t. képviselő ur koronatanua még mindig az Adrián uszál, én is ehallgathatnám, de megmondom.

Rakovszky István: Megezi a cápa az Adrián!

Kubinyi György: Mi abban akkor nagy veszedelmet látunk, mert ott, hol én a *Narodni Novini*, ezt a notórius pánszláv magyarfaló lapot és a pánszláv Matjának volt előkét és alelnökét látom, azt a pártot én Magyarországra veszedelmesnek tartom (Helyeslés a jobboldalon.) és mondatom, ha több szölgálatot nem tettem volna soha az országnak...

Rakovszky István: Pedig exekvált!

Kubinyi György: ... mint ezektől a rövid felszölgalással, igazán meg volnék magammal elégedve. Elénk derűtség a bal- és szélső baloldalon. Felkiáltások: Isten éltesse!

Kubinyi György: Elteszen, ha szüksége van rá az országnak! Ha ezzel a rövid felszölgalással tönkre tettem a pánszlávizmust (Derűtség a bal- és szélső baloldalon.) meg vagyok elégedve.

Rakovszky István: Es az exekvállással?

Kubinyi György: De másképp áll a dolog, mert én azokat az urakat felszölgáltam, tessék csak rövid nyilatkozatot adni, hogy mi jó magyar hazafiak vagyunk, nem vagyunk pánszlávok. Ok azt mondták: Mi nem vagyunk pánszlávok, mi csak tótok vagyunk és jó hazafiak, de azt nem mondják, hogy magyar hazafiak.

Molnár János: Hogy lehet valaki hazafi, ha nem magyar?

Kubinyi György: A képviselő ur felhozta a sógorsgot, vömet és mindentelét s elmondta, hogy vöm egy tüntetőleg tótnak nevezett színháznak, mely városról városra járt s melyet a löszölgabíró beföltött, megengedte az előadást. Mi mellett bizonyít ez? Az illetőnek igazságszeretete mellett, mert meggyőződött arról, hogy abban a darabban nincs semmi hazaelelőnes tüntetés. Tehát ezt a vádat is, nagyon szivesen ellögdöm.

Rakovszky István: Akkor jól van!

Kubinyi György: Hogy szölgálatot tettek 1848-ban? Igenis tettek, de miképpen? 1833-ban és 1836-ban is negáltak, csak két embert gyanusítottak pánszlávizmussal és mindkettőt negatta. 1848-ban pedig mikor az országnak hazahaz katonákra volt szüksége, akkor bukkant ki, hogy ott egy egész pánszláv hadsereg létezik. Ettől féltém én. (Derűtség balfelől.)

Már most arra az alkoholra nézve, amelyet rám vonatkozólag be akart hozni a vitába a t. képviselő ur, elismerem, hogy szeretek a mellett is mulatni, de sohasem leledkezem el arról, hogy mivel tartozom önmagamnak és az országnak (Derűtség balfelől.), míg az igen tisztelt képviselő ur józan állapotban szokott tenni olyan kijelentéseket, mint például: *Ich kenne nur einen Kaiser und keinen König.* Es ezt nemcsak akkor tetszett mondani, mikor még velem érintkezett.

Rakovszky István: Most a kupében is!

Kubinyi György: *Nemcsak a kupében, hanem ott is, ahol én nem voltam jelen.* Én voltam az, aki felhozta, hogy ezt mondta, de örülnék, ha felszölgálása eloszlatna volna ezt a nézetet.

Mészöly Pál: Maguk terjesztik!

Kubinyi György: Én nem lakom ott és mégis Rakovszky István urat ott mindenütt *gesammt-monarchistának* ismerem. (Derűtség balfelől.) Felkiáltások: *Hazudnak! A liberális lapok mondják! Zaj.*

Mészöly Pál: *Alaváló gyanusítás! Ha az volna, nem ülnék vele egy padban!*

Kubinyi György: Es, t. Ház, ha ő felhozta az én vömet, miért nem hoznám én fel az ő gyermekeit, akik nem tudnak magyarul ma sem!

Molnár János: Hiszen a piaristákhoz járnak iskolába!

Kubinyi György: És mikor valaki megkérdezte tőle, hogy miért nem engedi a gyermekeit magyarul tanulni a képviselő ur azt felelte, hogy: *Was braucht mein Kind ungarisch zu sprechen!*

Molnár János: Jobban tud a kis leánya magyarul, mint a képviselő ur!

Rakovszky István: A legutolsó gyermekem is jobban dadog, mint maga beszél! (Zaj balfelől)

Kubinyi György: Akkor nem kiabált Kálmán képviselő ur, mikor engem támadott és összehordott ellenem tőkötőit, bogarát.

Kálmán Károly: Mert szégyenlem, hogy maga a parlamentben van! (Mozgás)

Kubinyi György: Kijelentem hogy azt a kijelentését: *Ich kenne keinen König, nur einen Kaiser, nem leház asztalnál tette, mert hála Istennek, a leház asztalnál vele nem ültem.* Egyetlen egyszer történt, úgy emlékszem, hogy egy főispán urnal együtt ebédeltünk, de különben nem találkoztunk.

Rakovszky István: Hát Deményfalván, amikor a falakat borrhalltöngöttük!

Kubinyi György: Az megiehet, jó, hogy ilyenmire is emlékszik!

Felemlíti a képviselő ur, hogy én 1861-ben rendeztettem egy századdal egy exekvációt akkor, mikor én már nyolc éves katona voltam. Ha nekem szabad lett volna, nem tettem volna. De van bennem annyi kötelességérzet, hogy mindenütt teljessem kötelességemet.

Rakovszky István: A haza ellen is? Ez szép.

Kubinyi György: Én oda mentem, magam nem exekváltam. Es ami iletli a fehozott esetet, hát a tanu, akire hivatkozott s aki még él, de valószínűleg szintén ott maradt az Adrián mert nem nevezte meg az illetőt, hogy ki mondta azt, hogy én ott parádéban, nem tudom mit csináltam annál az urnál, ez egyszerűen nem igaz. (Zaj balfelől.) Én kimondom az igazat. Önnek három hétre volt szüksége ahhoz, hogy ezeket a különféle dolgokat összeszedje.

Molnár János: Hiszen nem volt itten! Nem volt országgyűlés!

Kubinyi György: Én csak annak az exekvónális kirendeltségnek kommandánsa voltam, és ezekkel az urakkal nem jártam nekem ehhez semmi közöm nem volt, mert mi csak asszisztálunk ott az adóhivatalnál, minden adóhivatalnál négy öt ember. (Zaj balfelől.) Aki ebben hazafiatlanságot lát, tessék annak az egész hadsereget, amely akkor szölgált, hibáztatni ezért.

Rakovszky István: Quietáltak a tiszték!

Major Ferenc: Ott kellett volna hagyni! (Zaj.)

Kubinyi György: Igen, majd ott hagyta volna a doktor!

Major Ferenc: Inkább fát vágtam volna!

Kubinyi György: Én most csak a hazafiatlanságról akarok szölni. Azt mondja a képviselő ur, hogy előbb kellett volna felszölgálnia, de beszédét azzal kezdte, hogy nem presszionálta magát, hanem akkor beszél, amikor neki tetszik. Mindjárt rá azonban azt az igazságtalan konzekvenciót van a le, hogy igenis, az ellenpártiak akkor kell beszélnie, amikor neki tetszik. Hát én a Szavaszky-ügyben nem szölgáltam fel, ma is sajnálom, de nem tudtam, miről van szó. (Zaj balfelől.) Szavamra mondom, egy szót sem hallottam ez ügyről, tehát nem védelmezhettem olyan ügyet, amelyről tudomásom nem volt akkor. Ma már van és ha akkor lett volna, beszéltem volna.

Én Rakovszky urral már régóta semmiféle, sem barát, sem e lenséges viszonyban nem vagyok, tehát nem is akartam felszölgálni. Nem hallottam, hogy ő engem valaha aposztroált volna, ez volt az első eset, hogy fel lehetett szölgálnom és mindjárt vissza is utasítottam azt a dolgot. Es akármit mond a képviselő ur, ma is azt tartom, hogy nem komolyan beszél. Én nem csinálók orkuszot a parlamentből. (Nagy zaj balfelől) pedig hallottam, hogy csak most mondhatta: *Ich betrachte das Parlament als Circus.* Ezt mondhatta ő, én azonban nem mondom és azért nem akarom az országnak drága idejét ilyesmivel vesztegetni. Már most, kérem, tessék ezt a mai beszédét a nyilvánosságának átadni, hozzátólv az a jelenet, amely 11 29-ikén történt, és kérden, tisztázva van-e az a vad alól, amelyet én itt felhoztam? Nagyon örülnék, ha ez sikerülne és megszűnnének azok a különféle mende-mondák, amelyeket ezerszámra felhozhatnék s amelyekről folyton kapok leveleket.

Mészöly Pál: Aki terjesztik, rágalmozók!

Kubinyi György: Kérem, senkit sem neveztem meg. Ma is kaptam két levelet azokat sem ismerem. De azok közül az urak közül, akikkel én Rakovszky István urat csak távolról láttam mert ez nem volt az én kerületemben. (Zaj és derűtség balfelől.) — kérem, nem mentem bele — csak konstataálni akarom, hogy azok közül néhány még ma is börtönben ül hazaárulás vádjá miatt, és hogy egy barátom, aki már nem pánszláv, megkért, hogy kérdezzem meg a miniszter urat, lehetne-e azoknak kiszabadítása érdekében valamit tenni. A válasz az volt, hogy csak egy kérvényt kell beadni és a kegyelem megiesz, de akkor ezek azt mondták, hogy mi a magyar királyhoz kérvényt nem intézünk és inkább végigszenvedjük a büntetést. (Mozgás jobbfelől.) Megmondhatja ezt itt az igazságszölgymiszter ur is. Ime, márturokat csináltak. Önnek tehát elég lehet, t. képviselő ur, az ilyen nyilatkozat, én tettemben fogom tovább folytatni és ha látom, hogy a t. képviselő urnak ez a mai felszölgálása valóban megváltoztatta az ő politikai nézetét Magyarországgal szemben, annak csak örülni fogok.

Rakovszky István: Én nem vagyok köpönyegforgató!

Kubinyi György: Ezeket akartam a képviselő urnak válaszolni. (Helyeslés jobbfelől.)

(Személyes kérdésben.)

Kubinyi Árpád: T. képviselőház! Személyes kérdésben kérek szöft. (Halljuk! Halljuk!) Rakovszky képviselő ur hangsúlyozta felszölgálásában, hogy én Pivkó Ivánt ismerem, ő pedig nem ismeri. Lehet,

hogy személyesen nem ismeri, de bizonyosan tudni fogja azt, hogy az általános választásoknál Pivkó Iván a néppárt jelöltjének legbuzgóbb kortese volt. Az 5600 választóból azon majdnem tisztán és kizárólag szláv alsó-kubini kerületben sokakat ismernek, akik anyanyelvükhöz, a tót nyelvhez ragaszkodnak, de nem ismerek egyet sem az 5600 választó között aki a magyar állameszme vagy a magyar állam egysége ellen törne aki azzal kérkedett volna, vagy azzal kérkedt volna, hogy csak osztrák császárt ismer és magyar királyt nem. Pivkó ur nagy népszerűségnek örvendő hivatalnok az alsó-kubini Tátra-banknak. Én őt mint tisztességes embert ismerem és megjegyzem még, hogy tartalékos tiszt is. Ő egy lovagias ügyben fordult hozzám és miután tisztességes embernek tartom, kötelességemnek tartottam ügyét felkarolni Ügye lovagiasan el is intéztetett és ki kell jelentenem, hogy örülnék, hogy annak ily módon való elintézéséhez én is hozzájárulhattam. (Helyeslés a jobboldalon.)

Rakovszky István személyes kérdésben kijelenti, hogy Pivkó ur a legbuzgóbb kortese volt a néppártnak, azon nagyon sajnálatos 36 óras kampányban, ahol 800 szavazatnak a meghiúsítása révén Kubinyi lett a képviselő. De Pivkó jelenleg Kubinyi Árpádnak leglelkesebb kortese. Ugy látszik, csak akkor esik valaki kitogás alá ha a néppárt mellett kerteskedik, de hogyha Kubinyi mellett foglal állást, akkor mind árt nagy hazafi. (Helyeslés a baloldalon.) Végre megjegyzi Kubinyi Györgynek, hogy a legkisebb gyermeke is jobban dadog magyarul, mint Kubinyi ma beszél. (Derűtség a baloldalon.)

(Az inkompatibilitási vita.)

Polányi Géza foglalkozik Korniss Ferenc módosításával. Ha az a szakasz, amelyet Korniss proponál, törvénybe kerül, parlament még nagyobb hipokrizist nem statuál. Melyik az a képviselő, aki a szóban forgó dolgunkat információit nem adott valamelyik miniszternek. Ez az angol parlamentben sem tilos s mi is tünk ezt a protekciót a főispánok és a predesztinált közbenárók kezébe tesszük majd le. A kinevezési protekciónál a miniszter nem köti semmi s ha nem képviselő a protektor, akkor annak a protektornek semmi baja nem történik. Ennek a törvénynek alig lesz egyéb eredménye az örökös veszedekésnél. Egy kaszinóban például együtt kártyáznak ő valamelyik miniszterrel. Játék közben információt ad a miniszternek. Ez másnap őt följelenti titkos protekció miatt. Mi következik ezután? A minisztert abból a kaszinóból kipolyozzák ő pedig a titkos protekcióval védőt képviselő egyszerűen letagad mindent. Nos, ilyen dolgokat invoidal az új törvény mértetetlen mennyiségben. Kéri a kormányelnököt, tegye konzeráció tárgyává azt, hogy a képviselő díjtalanul ne csak a kerületé hanem más vidékek érdekében is elhárthason. Hisz legutóbb ő vezetett a kormányelnökhez egy deputációt a főváros köztörvényhatósága megbízásából, tenát ő most már inkompatibilis volna? Korniss módosítását nem fogadja el, ellenben ő terjeszt be módosítást az iránt, hogy a képviselő ne csak a választókerületében levő községek érdekében járasson el díjtalanul.

Szöll Kálmán miniszterelnök: A mi Korniss Ferenc módosítását illeti, azt két részre osztom. Az első nem egyéb, mint a 12-ik szakaszunk nehezebb és törvényiszövegezés szempontjából korektebb formulázása ez tehát kitogás alá nem esik. A másik része az egy új eszme hogy tudniillik kinevezésüknél és előléptetésüknél ne történhessenek a minisztereknél közbenjárás. Üdvözli ezt a módosítást. A mi Polányi Géza módosítását illeti, elvileg nem tudnék ellene nagy kitogásokat tenni, mert ha jogosult az, hogy az itt felsörlött tilami esetekben valaki a választókerület, tehát egy morális testület érdekében járjon el, annál kevésbé lehet a másik törvényhatóságok érdekében való eljárás eltiltani. De mégis valami határt kell szabni és maradunk a legszűkebb határoknál, mert akkor nem kell a kivételekbe bele menni. A legszűkebb határ a választókerület, az a viszony, amelyben az illető képviselő legitime mandátuma és megbízólevele alapján az érdekkörökkel van és ezt a viszonyt respektálni kell. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

Polányi arra kéri, hogy nyugodjék bele a javaslat szövegébe. Nem lesz belőle nagy baj, sőt semmi baj sem lesz!

Polányi Géza: Azt látom! Semmi baj sem lesz belőle, csak kinevet az egész világ bennünket.

Szöll Kálmán miniszterelnök: Vagy szükséges ez általában, vagy nem. Ha szükséges, úgy korlátozassék arra az eszmére, amely létjogosultságot adott ezen szakasznak. Ha nem szükséges, tessék elvetni.

Polányi Géza főremagyarozott szavait igazítja helyre. Csak példát hozott fel Budapestről, nem akart kivételt Budapest érdekében.

A Ház elfogadja Korniss módosítását.

Vancsó Gyula: Nem akar kiváltságot az ügyvédek részére, de azt itt mégis törvénybe kellene iktatni hogy az ügyvéd-országgyűlési képviselőnél a bíróságok előtt való eljárás, vagy a felek érdekében a kormánytól való intervenálás tilos közbenjárásnak nem tekinthető. Indokolatlan zaklatásnak nem szabad kitenni sem az ügyvédet, sem a képviselőt s azt hiszi, hogy az ő proppozíciója ezt nagy mértékben meg is akadályozza. A következő szakaszt ajánlja elfogadásra:

14. §. Bíróságok előtti eljárás ezen törvény értelmében közbenjárásnak nem tekinthető.

Országgyűlési képviselő, ha egyszerűsmdn ügyed, jogositva van oly ügyekben, melyek sem az 5., sem a 12. szakaszok rendelkezései alá nem

Római-fürdő Ó-BUDÁN.

Természetes kenes ásványvíz uszodák.

Éjszóna női és férfi osztály.

A víz állandó hőfoktal 21° R. Közeledék a Szt.-Endrei h. ó. vasútcai Buda, Pálffy-térről mely indul: 8:05, 10:40, 12:35, 1:40, 2:35, 3:40, 5:00, 6:15, 7:15, 8:25.

esnek, ügyfeleit a kormánynál is az ügyvédi rendtartás értelmében képviselné.

A minisztereknél való közbenjárás azonban csak beadványoknak ügyvédi ellenjegyzésére szorítkozhatik.

Előnk a Ház hozzájárulásával holnap délelőtt tíz óra tájra ki az inkompatibilitási törvényjavaslat tárgyalásának folytatását.

(A Gotterhalte.)

Bátkay László interpellál a tornaversenyen elhangzott osztrák néphimnusz miatt. Elmondja a Gotterhalte történetét, aztán kifejti, hogy bár igen örövendt, hogy József főherceg ott volt a tornán, de még sem kérte volna, hogy eljőjön, ha ennek ára a Gotterhalte volt. A nemzet nem köteles tőni, hogy minden ünnepélyen meggyalázzák. Ezt a kormányt régen meg kellett volna értenie a királynak. Ezután a következő kérdéseket intézi a közoktatási miniszterhez és a kormányelnökhez:

1. A közoktatási miniszter urnak tudtával és beleegyezésével történt-e az, hogy a folyó évi május hó 26. és 27. napjain a fővárosban rendezett országos ifjúsági tornaverseny ünnepélye az osztrák néphimnusszal lett megnyitva és bezárva?

2. Ha igen: ugy összeférőnek tartja-e a miniszter ur a magyar nemzet méltóságával és a magyar ifjúság nevelésének alapját képező hazaszeretettel?

3. Akar-e gondoskodni a kormány arról, hogy a magyar nemzeti himnusz használatának kérdése törvényhozás útján rendezve legyen?

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Miután a t. képviselő ur egyik kérdését hozzám is intézte, a magam részéről és egyúttal a vallás- és közoktatási miniszter ur nevében is igen röviden válaszolok. (Halljunk! Halljunk!) Én az ünnepélyen jelen nem voltam, jelen nem lehettem, mert olyan időben esett, mikor a delegáció ülészetet és én nem voltam Budapesten. De olvastam az ünnepély leírását és tudok róla. Különben is konstátalom azt, amit mindenki tud, hogy ennek a himnuszunk eljátszása a katonai zenekar részéről ez alkalommal is úgy történt ahogy történni szokott mindig. (Mozgás a szélső baloldalon.) Mert a katonai zenekarok szabályaiban és gyakorlati utasításaiban van benne az, hogy valahányszor az uralkodóház tagja megjelenik nyilvános ünnepélyen, akkor ezt a himnuszt játszzák el. Ennek feleit meg a zenekar akkor, mikor József főherceg szereztesette ezt a véghetetlenül szép, nemes és lélekemelő ünnepélyt, amikor ő fenségbe jött és távozott. Ennél sem több, sem kevesebb nem történt. Ez szokott mindig történni a bevett gyakorlathoz képest. (Mozgás a szélső baloldalon.) Ez a himnusz egy, még a múlt századból származó dal. Haydn szerette és megtartatott azóta mindig; gondolom. 1790 végén, talán 1797-ben énekeltek először Bécsben. Ez a bevett szokás, a bevett gyakorlat. Sem többet, sem kevesebb nem tettek, semmi külön programponot ez nem képezett, amint nem is képezhetett, hanem egyszerűen úgy történt, amint előírva van, tisztelgést képez a katonai zenekarokra nézve.

En nagyon kérem a t. képviselő urat, aki föl szólalt és a t. tulodlat is: nincs érdekében senkinek, nincs érdekében az országnak, a kérdések és föl fogások kibegyezésével, bizonyos inkompatibilitások keresésével és beleérzésekkel bizonyos kérdésekre... (Fölkéltások a szélső baloldalon: Mindig mi lapuljunk? Mi történik? Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: ... olyan érzelmeket kelet, amelyek sem az országnak sem azoknak a szent és nagy érzelmeinek meg nem felelnek, amiket a haza szent eszméje és a koronás király szent személye iránt mindavájan éreznünk.

Pichler Győző: Császár ur!

Széll Kálmán miniszterelnök: En akárhol hallok akármilyen dalt egyformán szeretem hazámat, egyformán vagyok hű a hazához és királyhoz, kötelességből, lojaltságból és szívből az én alkotmányom szerint az ország törvényei, jogai és érdekei alapján (Élénk helyeslés a jobboldalon) és a királyhoz való hűséget a hazaszeretettől elválasztani nem tudom soha, nem fogom soha, egyformán szeretem a hazát, hű vagyok hozzá, de hű vagyok a királyhoz is. Ahhoz a királyhoz, aki Magyarországnak koronás, alkotmányos királya és aki az országot az igazi, elvülhetetlen, a hála és odandó szeretet, ragaszkodás érzelmeit érdemli meg. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ha tehát egy dallamot hallok, amely régi időből, a múlt századból van átvéve...

Thaly Kálmán: A Bach korszakból!

Széll Kálmán miniszterelnök: A múlt századból való!

Thaly Kálmán: De a szövege!

Széll Kálmán miniszterelnök: Ha én hallom ezt a dallamot, az engem a haza iránti érzelmeimben nem zavar meg, épp oly kevéssé, amint, hogy ha a *Hazának rendületlenül* t. hallom és éneklek, lelkeselem, a hazáért és egyformán hű maradok a hazához és a királyhoz. Ne csináljunk tehát mesterséges ellentéteket...

Thaly Kálmán: Hűségünkért csak inszultust kapunk!

Széll Kálmán miniszterelnök: ... hanem maradjunk meg az érzelmeink abban az összhangban, amelyeknek én kifejeztem adtam, akkor az e fajta kérdések nem fogják felzavarni, érinteni a nemzet érzelmeit, a királyhoz való hűséget és azt az összhangot, amelynek a korona és a nemzet közt meg kell lennie és amelyre a nemzetnek s a trónnak is szüksége van, mert ez a trónnak egyik legnagyobb kessége és egyúttal biztonsága, az ország jövőjének pedig támasza és kinosza. Ezek az érzelmeik vezetnek engem és én ezekről nem tudok megfeledkezni soha. Kérem a választ tudomásul venni. (Tetszés és helyeslés jobbról és a középről.)

A Ház az interpelláló és a miniszterelnök újabb megjegyzései után a választ tudomásul veszi.

Pichler Győző holnapra halasztja interpellációját a resiczai sztrájk ügyében.

Az ülés délután 2 órakor végződik.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen több folyó ügyet intéztek el.

Gyermekevédelem. *Széll* Kálmán belügyi kormányzása korszakos intézményekkel örökíti meg magát a gyermekevédelem terén. A jelenlegi országos rendezéséről szóló törvény, melyet a közvélemény halás elismeréssel fogadott, alig lépett életbe, máris új s épp ily örövendetes jellegű reformjavaslat lép *Széll* Kálmán a törvényhozás elé. Ugy értesülünk ugyanis, hogy legközelebb beterjeszti a hét éven felüli, közsegélyre szoruló gyermekek gondozásáról szóló javaslatot. A jelenlegi állapotban a talált gyermekek héteves korukig neveltetnek; ha ezen a koron túl nem történik róluk gondoskodás, akkor kárba vész legtöbbjüknek az addig rájuk fordított áldozat és fáradozás. Az új törvényjavaslat a gyermekevédelem nagy nemzeti művének ezt a részét szervezi meg. A parlament s a közvélemény szeretettel s elismeréssel várja ezt a reformot.

Lócsiszárok. Az angol parlamentben nemrég szóvá tettek egy lópanamát, mely a magyar állattenyésztést a lehető legközelebről érinti. Az ellenzék ugyanis azzal vádolta a lóvásárlás céljából Magyarországra kiküldött Douglas ezredet, hogy drága pénzen hasznavehetetlen gebéket vásárolt be hazánkban s hogy ezek az állatok hihetlenül silány állapotban érkeztek rendeltetésük helyére: a délafrikai határré. Most kiderül, hogy ebben a lópanamában, mely erősen kompromittálja a magyar állattenyésztés jó hírnevét, a magyar lótenyésztők s a magyar lókereskedők egyformán ártatlanok. Douglas ezredes ugyanis nem nálunk szerezte be a lovakat, hanem Hauser Lipót bécsi lókereskedőt szerződtött. Ez darabonkint 720 koronájával szállította a lovakat az angoloknak, holott nálunk 150, legfeljebb 200 koronát fizetett darabjéért. Ezen a pénzen persze tisztességes anyagot nem hajthattak fel Hauser ur ügynökei; összevásárolták hát a legsatnyább gebéket. Hauser ur három millió koronát nyert az üzleten s nála ez volt a földolag. Az angolokat becsapta s erkölcsileg minket is megkárosított. Az angoloknak ugy kell; fordultak volna a magyar tenyésztőkhez, vagy a magyar kereskedőkhöz, azok becsületesen szolgálták volna ki őket. Most — ugy látszik — okult a saját kárán az angol hadügyi kormányzat. Legújában egy magyar kereskedő céggel lépett érintkezésbe, amelynél próbáképpen 300 lovat rendelt meg. A H—k azt írja, hogy a temesvári cég már megkezdte a szaboesli tenyésztésnél a vásárlást s a nálunk divó katonai mértéket alkalmazza. Így jól fognak járni az angolok is, a magyar tenyésztők is. Londonban pedig jegyezzék meg maguknak, hogy aki magyar lóval akar háborut viselni, az ne forduljon osztrák lókupeekhez.

A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as (Kossuth) párt ma este hat órakor *Kossuth* Ferenc elnöke alatt értekezletet tartott, melyen a párt belügyeivel s a jövő választásokkal foglalkoztak. Majd *Justh* Gyula előadásában az összeérhetlenségi törvényjavaslatnak a végrehajtására vonatkozó részét vették beható tárgyalás alá.

Gazdák az önálló vámterület mellett. *Székesfehérvárról* táviratozzák, hogy a *Fehérmegyei Gazdasági Egyesület* báró *Fidh* Pál főispán, majd gróf *Nádasdy* Tamás elnöke alatt hosszú vita után elhatározta, hogy óvast emel az Országos Magyar Gazdasági Egyesület azon kijelentése ellen, mintha az ország gazdaközösségének többsége a közös vámterületet óhajtáná. Az indítványt dr. *Faisz* Gyula, báró *Mandorj* Géza és *Koller* Pál nyújtották be és ennek alapján a gyűlés kimondta, hogy a gazdaközösség érdeke, ellentétben az O. M. G. E. óhajtásával, az önálló vámterületet kívánja. A gyűlés egyúttal elhatározta, hogy ez ügyben az ország összes gazdasági egyesületeit véleményadásra és csatlakozásra szólítja fel. Báró *Fidh* Pál felszólalása után határozata ment az is, hogy e felhívást az egyesület minden politikai színezet nélkül teszi, tisztán közgazdasági okok alapján és a megvalósulás politikai lehetőségeivel és akadályaiival nem foglalkozik.

A választások előtt. Az O-lisztkai kerület szabadelpvűpártja a napokban O-lisztkán gyűlést tartott, amelyen *Gagyi* Károly ajánlatára a párt képviselőjelöltjének egyhangulag dr. *Hammersberg* Miklós bu-

dapesti királyi albiró kiáltotta ki. Dr. *Hammersberg* Miklós elfogadta a jelöltséget, és magát a szabadelpvűpárt tántoríthatlan hívének vallotta és megígérte, hogy programbeszédét egy később összehívandó pártgyűlésen fogja elmondani.

KÜLFÖLD.

A király Prágában.

Budapest, június 12.

Az aranyos Prága vendégül látja százados falai közt az uralkodót, ki a nemzetiségek közt való béke megerősítése végett utazott az ő, királyi fővárosába, a „gyönyörű Prágába“, mint az üdvözlő beszédre mondott válaszában Csehország fővárosát nevezte. A lefkedés, melylyel a királyt fogadták, az ünnepi hangulat, mely nemesak a fővárosban, hanem egész Csehországban uralkodik, arra mutat, hogy a királyi látogatásnak meg is lesz a hatása s a harcban álló két nemzetiség talán szelidebben s kevesebb féltékenységgel fogja cenzul a harcot folytatni egymás ellen. Mert hogy harc lesz tovább is, az kétségtelen, de a Koerber-kormány mindenesetre sokat tett a békülés érdekében azzal, hogy az uralkodónak sok ellentétet elsimító megjelenését ki tudta eszközölni.

Azuralkodó megérkezése előtt némileg megzavarta ugyan a békét a német diákok okvetetlenkedése, kik a maguk fekete-piros-arany dekorációival tüntettek. De a zavar nem tartott sokáig s a sértő színek a rendőrség beavatkozása eltávolította. Mindenesetre érdekes, hogy az idegen színekkel való tüntetés miatt a prágaiakban nem az osztrák hazafiság, hanem a *szláv* érzelmek zudult fel.

A prágai ünnepségről távirataink a következők:

(Indulás Bécsből.)

Bécs, június 12.

A király ma délelőtt 9 óra 55 perokor a Ferenc József-vasut udvari különvonatával Prágába utazott. A pályaudvaron a király elutazásakor jelen voltak *Paar* és *Bolfras* főhadsegédek, *Koerber* miniszterelnök, *Bieyleben* osztálytanácsos és dr. *Kerz*, a király orvosa. A főségre néhány percel a vonat elindulása előtt érkezett a pályaudvarra, ahol a nagyszámu közönség lelkes ovációkban részesítette. Egyenest a peronra ment s a szalonkocsiba szállt. Ugyanazzal a vonattal utazott *Koerber* miniszterelnök is. *Rezek* és *Hartel* miniszterek a reggeli gyorsvonattal utaztak Prágába.

Bécs, június 12.

Ó főségre prágai utazása közben ünnepélyes fogadtatás volt Gmundán, továbbá Wittingenauban, ahol a helytartó üdvözölte ő főségét. *Táborban* és *Beneschauban*, ahol *Ferenc Ferdinánd főherceg nejével*, *Hohenberg hercegnével* jelent meg ő fősége fogadására. Az uralkodót mindenütt nagyszerű ovációkban részesítették. Az összes községek gazdag lobogódszt öltöttek. Az udvari vonat megérkezésénél a zenekarok a néphimnuszt játszották. A tömeg lelkesült slava- és hochkialításokba tört ki. Ó fősége kiszállt a vasuti kocsi-ból megszemlélte a díszszázadot, bemutatatta magának a megjelent méltóságokat és mindenütt számos személyiséget megszólaltatva tüntetett ki. *Beneschauban* ő fősége szíves búcsut vett *Ferenc Ferdinánd főhercegtől* és nejétől.

(Előkészületek.)

Prága, június 12.

A várható nagy esőből ut miatt a villamos és a lóvasut közlekedését három órával ő fősége megérkezése előtt megszüntetik. Egész éjjel az utcák diszítésén dolgoztak, ugy, hogy most a város diszítése csaknem teljesen be van tejezve. A cseh *Länderbank* el gyönyörű diadalokaput állítottak, amelyet a tartomány ezüsterével díszített piros plüsmenyezet fed be. Nagyon díszes a cseh takarékpénztár épülete. A cseh nemzeti színház loggiaja leveles növényekkel és szönyegekkel van díszítve, a virágok és növények között pedig menyezet alatt a király mellszobra áll. Az új német színház, a *Fonciers* palotája, a hitelintézet, az *Unionbank*, a *Länderbank*, a német kaszinó, az állami gimnázium, a szállodák, kávéházak s áruházak mind pazarul vannak díszítve. Sok magánház is fényes díszet öltött. A Grabenen nagy az élénkség. A reggeli vonatok ezerszámra hozták az idegeneket.

Prága, június 12.

Minél inkább közeledik ő fősége megérkezésének órája, annál nagyobb néptömegek tödulnak a diadalok felé, amelyek alatt ő fősége este 6 óra után be fog vonulni Prága városába. Délől fogva roppant néptömeg hullámzott az utcákon. A közönség legnagyobb része a nagy Vencel-téren állapodott meg. A közuti vasut forgalma délután 3 óra tájban

teljesen megszűnt, a kocsiforgalom pedig csak a mellékutókban volt megengedve. Ugyanakkor gyülekeztek az előre meghatározott helyeken az egyesületek, testületek és szövetségek, amelyek a bevonulást sorfalat fognak állni. Három óra után megkezdődött a tanuló ifjúság kironulása a tanítók és tanítónők vezetése alatt. Az óriási gyermekserg zavar és baj nélkül helyezkedett el az előre kijelölt pontokon.

A város képe egyre élénkebb, egyre színesebb lett. A 91. gyalogezredből kirendelt diszszázad zeneszóval vonult ki a Ferenc József-pályaudvarra. Három egyenruhás polgármester is a pályaudvar elé vonult zászlóval és zeneszóval. A sorfal mögött egyre nagyobb néptömeg gyülekezik.

Ezalatt a pályaudvaron és királyi palotában az előkelőségek gyülekeznek. A Ferenc József-pályaudvaron, amely pazarul van díszítve, egymás után megjelennek: *Lobkowitz* herceg tartományi főmarsall, *Wesely* tartományi főörvényszéki elnök, *Marschall* kormánytanácsos a beteg rendőrigazgató képviselőjében, *Srb* polgármester a prágai városi tanácsos, *Prohaska* helytartósági tanácsos, *Bandiss* kormánytanácsos a cseh északi vasút képviselőjében és más előkelőségek.

A királyi palotában gyülekeztek: *Skrbensky* bíboros-hercegek, a tábornoki kar, a szolgálatban nem lévő tisztikar és a prágai helyőrség katonái hivatalnokai. Ott várják az uralkodó megérkezését az udvari méltóságok és tisztviselők is.

Az idő szép.

(Zászló-ügy.)

Prága, június 12.

Prágának ismét van zászló-afférje. A német diákok olvasó- és szónokló-csarnokát ma reggel az egyesület színeivel, *fekete-piros-arany színű* (porosz) jelvényekkel és lobogókkal díszítették föl. Az olvasó-csarnok előtt cseh diákokból és munkásokból álló tömeg verődött össze, mely dühösen ordította:

— *Le a porosz zászlókkal! Tépjétek le a zászlókat!*

Előbb csak négyen-öten kiabáltak, de csakhamar százan is visszhangoztatták a kiáltást. Hamarosan létra is akadt és egy ember felkapaszkodott rajta, hogy az egyik lobogót letépje. A nagy zajra megjelent a rendőrség, szétverte a tüntetőket és az 51 éves *Zenisek* Gyula mérnököt, aki felmászott a létrán, letartóztatta. Alighogy eltávozt a rendőrség, a tömeg újból összeverődött és gyalázni kezdte a diákokat:

— *Veszzenek a porosok! Le a bursókkal (bursaci)!* — hangzott mindenfelől.

Erre ismét feltűntek a rendőrök. Egy rendőrtisztviselő megjelent az olvasó-egyesületben és felszólította a diákokat, hogy a fekete-piros-arany színű porosz jelvényeket távolítsák el. Az egyesület választmányja arra hivatkozott, hogy ily színű díszítést bejelentette és a helytartóság semmiféle nehézséget nem támasztott. Együttal a diákok panaszra mentek a polgármesterhez, aki a helytartósághoz utasította őket.

A helytartó azonban nem volt jelen, mert a király elé utazott Wittingaubába. A helytartóság alelnöke fogadta a diákok kiáltottságát. Panaszukra kijelentette, hogy joguk van egyesületi színeik használatára, de a *körrend és a nyugalom fenntartása érdekében célszerű lesz a díszítés eltávolítása*. Ezzel szemben a diákoknak módjokban van, hogy holnap panaszra menjenek magához a helytartóhoz. A kiáltottság, mikor az egyesület helyiségeibe visszatért, felhívást talált a rendőrfőnökségtől, amelyben meghagyják nekik, hogy a közbátorság és a körrend érdekében *haladéktalanul távolítsák el a fekete-piros-sárga jelvényeket és zászlókat*, mert az adott körülmények közt, tekintettel a rend fenntartásának szükségességére, a díszítés védelmére most nincs meg a kellő karhatalom és az ünnepi hangulatot a felsége ideérkezésének alkalmából megzavarni nem lehet. Az egyesület választmányi tagjai erre kijelentették, hogy a meghagyásnak csak ugy engedelmeskednek, ha előbb az egyesületi helyiség elől eltávolítják a sokaságot, ami meg is történt. Az egyesület választmányja *tillakozó táviratot* küldött a belügyminiszternek.

(A király üdvözlése.)

Prága, június 12.

Ő felsége este hat órakor ideérkezett és a közönség lelkes örömmiadalától fogadva és kísérve hajtattat föl a Hradsinon levő királyi palotába.

A pályaudvaron dr. *Srb* prágai polgármester cseh nyelven a következő beszéddel üdvözölte ő felségét: Felséges ur, legkegyelmesebb császáruk és királyunk! Véghetetlen örömmiadal hangzott fel a cseh hazában arra a hírre, hogy felséged meg fogja látogatni őseinek régi, tiszteletreméltó székelyét. És lelkesült szeretettel várják felségedet ezerek meg ezerek, hogy császáruknak és királyuknak kifejezzék legalázatosabb hódolatakát. Felséged kegyesen meg fogja szemlélni, hogy mit alkotott az olysok téren közös munka

és az a város összes fiait eltöltő kulturális törekvés és a cseh nép szeretete az aranyos Prága iránt. Felséged atyai gondoskodása meg fogja ismerni a királyi főváros sürgős szükségleteit és sóvárgó óhajait is, amelynek beteljesülését a felséged kegyelmétől bizalommal várja. Prága anyánk összes lakosai lelkesült büszkeséggel fogják a napokban feltekinteni a megszentelt Hradsinra, oda fognak irányulni az egész haza legbensőbb óhajai. (Németül folytatva.) A királyság egysége a „Praga caput regni” szavakban van megtestesülve. Ezért jogosítottnak hiszem magam arra, hogy felségedet az országos főváros falai közt az ország egész lakosságának nevében tiszteletteljesen üdvözöljem. (Csehül folytatva): A következő napok felségednek bizonyítékát fogják nyújtani az egész lakosság szeretetével és e szeretetben találjon enyhét felségednek súlyos megpróbáltatásokon átment szíve. Bennünket mindnyájunkat az az egyetlen óhaj tölti el, hogy Isten áldja, Isten óvja, Isten tartsa meg felségedet! O felsége a császár és király éljen! Slava! Slava!

A király az üdvözlésre szintén cseh nyelven, e szavakkal válaszolt:

Az az élénk óhaj, hogy hosszú idő múlva ismét az ország hű lakosainak körében legyen hozott szeretet cseh királysághoz és Prága királyi fővárosába. Elénk érdeklődéssel fogok meggyőződést szerezni arról a jelentéssel haladásról és föllendülésről, amelyben a gyönyörű Prágának, összes lakosai buzgó fáradozása révén, a legutóbbi évtizedben része volt. A nagy és fontos feladatok, amelyeket közönségünknek meg kell oldania, biztosak lehetnek állandó érdeklődésemről és uralkodói gondoskodásomról. (Németül folytatva.) Az üdvözlés meleg szavaiért és a szeretet és odaadás biztosításáért önmek és Prága egész lakosságának köszönetemet fejezem ki és biztosítom állandó kegyelmemről. Meg vagyok róla győződve, hogy a személyem iránt való hű ragaszkodásnak ez az érzete közös a királyi főváros lakosai és az egész ország lakosságában. Haladjon ez az ősi tiszteletreméltó város hatalmas gazdasági és kulturális fejlődés pályáján és legyen mindenkor minden lakosára nézve a békés együttélés és az áldásos fejlődés védőbástyája.

Agyudörgés és harangzúgás között, ezer meg ezer ember sorfala közt vonult be az uralkodó a városba. Az egész uton megújultak a közönség lelkesült ovációi. Minden ablakból, minden háztetőről kalapokat és kendőket lobbogtattak. Folytonos nagyszerű hódoló tüntetések közt érkezett a menet a királyi palotába, ahol *Skrbensky* bíbornok hercegek fedetlen fővel várta ő felségét és beszédet intézett hozzá, melyre a király egyes szavakkal válaszolt. A királyt láthatólag kellemesen érintette a fogadás rendkívüli nagyszerűsége.

(A prágai sajtó.)

Prága, június 12.

A Politik a király látogatásától a vizsaly és az ellentétek enyhülését várja. Ilyenformán az uralkodó békét és áldást hoz Csehországnak. A *Bohemia* azt mondja: Az uralkodó megérkezése pillanatában úgy érezzük, hogy az ő erős akaratának köszönhetjük, hogy a politikai és nemzetiségi harcban a fegyverszünetnek egy neme állott be. Nem a béke állapota ez, hanem csak a nyugalom. Az uralkodót az a kivánság vezérli, hogy a béke művét előmozdítsa és az ellentéteket enyhítse. Ezért a németek nagyon szívesen fogják fogadni. A *Narodny Listi* azt reméli, hogy ő felsége hatalmával és befolyásával meg fogja hosszabbítani és erősíteni a nemzetiségi harcban most beállott fegyverszünetet s ha egyáltalán lehetséges, állandó békét és egyetértést fog teremteni. A *Prager Tagblatt* azt kívánja, hogy ő felsége prágai tartózkodása áthidalja az ellentéteket a csehek és németek között s hogy mindenki az uralkodóhoz hasonlóan attól az érzéstől legyen áthatva, hogy az államnak egységesnek kell lennie és a külön érdekeket alá kell rendelni az egész érdekeinek.

A délafrikai szabadságharc.

Pretória, június 12.

Vasárnap éjjel hat boer, aki Pretória megszállásakor semlegességi esküt tett, meg akart szökni a városból, hogy egy boer kommandóhoz csatlakozzék. Az angolok azonban észrevették és üldözöbe vették őket. Egyikük rájuk lőtt és egy katonát megsebesített. A hat boer közül háromnak sikerült megszöknie, a többieket azonban elfogták, haditörvényszék elé állították és halálra ítélték. Az egyiknek a halálos ítéletet fiatal kora miatt nem hajtották végre, de a másik kettőt agyonlőtték.

London, június 12.

Valóságos legendakör keletkezik *Botha* Lajos

boer vezér felesége körül, aki néhány nappal ezelőtt érkezett meg Dél-Afrikából és egy itteni hotelben szállott meg hároméves fiával. *Botha* négy szóval sem árulja el utazásának valódi célját és mindenkiel szemben hangsúlyozza, hogy egészségének helyreállítása végett jött Európába. Itt azonban általános az a meggyőződés, hogy ez pusztán ürügy; erre vall *Botha* négy szóval tárgyalása *Chamberlain* gyarmatügyi és *Lansdowne* külügyminiszterrel, valamint *Lord Roberts* főparancsnokkal. Alig szenved kétséget, hogy *Botha* négy *Lord Kitchener*rel egyetértésben, férje megbízásából tette meg a hosszú és fáradságos utat. Ezt látszik bizonyítani az a hír is, hogy *Lord Kitchener* és *Botha* Lajos újból fegyverszünetet kötöttek. *Botha* négy feladata minden valószerűség szerint az, hogy méltányos föltételeket állapítson meg az angol kormányval és ezeknek az elfogadására rábírja *Krüger*et. Alig tehető fel azonban, hogy sikerül megtérnie *Krüger* angoljüleit. Nagyon elterjedt nézet szerint *Botha* és hívei, tekintet nélkül *Krüger* kívánságaira, le fogják tenni a fegyvert, ha ez a kisérlet is kudarcot vall *Krüger* ellenállásának megszüntetésére. Itt sok rokonszenvenvel veszik körül *Botha* négy; az előkelő hölgyek valóságosan elárasztják virággal a bator asszonyt.

London, június 12.

Lord Kitchener azt táviratozza Pretóriából mai kelettel, hogy *Rensburg* parancsnok és kommandója *Pietersburgban* megadta magát. Száz fegyveres ember már a városba ért, és még többen követik őket.

Köln, június 12.

A *Magdeburgische Zeitung*nak írják *Johannisburgból*, hogy a fogoly boer asszonyok és gyermekek között éhség pusztít. Egyetlen egy napon tizenkét boer asszony és gyermek halt meg éhség miatt.

London, június 12.

A király ma azon a téren, ahol a Horse Guards díszszemlét szokták tartani, 3000 érmet osztott ki a Dél-Afrikából hazatért csapatok tisztjei és legénysége között. A király társaságában volt a királyné és *Viktória* hercegnő, azonkívül jelen voltak az ünnepeken a parlament tagjai és más előkelőségek, továbbá az idegen hatalmasságok képviselői, köztük a marokkói szultán külön követsége. A kitüntetett tiszték között van *Lord Roberts*, *Milner* kormányzó, *Roberts* vezérkarának több tagja és több idegen katonai attasé, akik az angol csapatokhoz csatlakoztak a harcokért.

Berlin, június 12.

A nemzetközi boer liga tegnap este nagyon látogatott gyűlést tartott, amelyen *De Wet* boer parancsnok nagy tetszés mellett beszélt. Nagyon élesen kritizálta az angol államférfiakat s azt mondta a többi közt, hogy ha a német császárnak meg volt engedve, hogy az angolokat rablóknak mondja, mennyivel inkább teheti ő, a boer, akinek az angolok mindenét elrabolták. Anglia meggyalázta a kulturát. A háborúnak még nincs vége, nem is lehet vége. Szabadság nélkül nem is lesz béke sohasem. A boerok nem várnak Európától katonai segítséget, csak azt akarják, hogy vessen véget a brit barbárságnak, nem a velük való rokonszerzés, hanem a civilizáció és a kultura kedvéért.

A kínai háború hősei. Egy herceggel több lesz a góthai almanachban s ezt a kínai bonyodalom tevő. Az új herceg ma még csak gróf, neve *Waldesee* s most éppen utban van Tokio és Berlin közt. Augustus elején száll partra Hamburgban, ahol díszesen fogadják, végre pedig a császár *hercegi rangra emeli*, más főurak szerint, kinevezi *Elzász-Lotharingia* helytartójává. De a kisebb hősök, akik aktíve is működtek a csatározásban s akik eleven kínaiakra is lövöldöztek, szintén szép megemlékezésben részesülnek. *Vilmos* császár emlékérmét veret a Kínában küzdő német katonák számára. Az érem tervének szerzője maga a császár, aki ezzel most belépett a medailleurok céhébe is. A császári kezek formálta minta sast ábrázol, amely megfojt egy sárkányt. Sokan ezt a szimbolikus ábrázolatot némileg korainak mondják.

Peking, június 12.

Rockhill amerikai követ megkapta egy császári rendeletnek a fordítását, amelyből az tűnik ki, hogy a szent városban tartott könyvtárt nem a *villám gyújtotta föl*, hanem a kínaiak hamvasztották el az udvar parancsára. A rendelet ugyanis megparancsolta, hogy a levéltárakat mind el kell pusztítani, a tűz pedig, úgy látszik, éppen egy nappal a táviratilag küldött rendelet megérkezése után ütött ki.

Köln, június 12.

Londonból táviratozzák a *Kölnische Zeitung*nak: Politikai körökben kinos feltűnést kelt a német haderőnek Sanghaiba való áthelyezése. A *Daily Mail* szerint most már a németek és franciák beleegyezése

nélkül semmi se fog történni a Jangce völgyében s hohasem lesz rá ismét alkalom, hogy ezt a vidéket megszerezze Angolország számára.

A cár látogatása. Pétervárról táviratozzák, hogy a *Deiennik Polski* értesülése szerint a cár júliusban Bécsbe megy Ferenc József király látogatására. Innen aztán Karlsbadba utazik, ahol három heti kurát fog tartani. Ugyancsak ez a lap azt írja, hogy *Edvárd* angol király augusztus havában Marienbadba megy furdözésre. Berlinből viszont azt jelentik, hogy a cár a szeptemberben tartandó danzigi hadgyakorlatokon részt vesz, azután 4 heti tartózkodásra Darmstadt mellé, a Wolfgarten-kastélyba utazik.

Vilmos császár Párisban. A *Patrie* című francia lap ma ismét kacsalával kedveskedik a világnak. Mai számában berlini értesülést közöl, amely így szól: Az újságok közölték a német császár párisi utjáról szóló hírt és cátoalat nem történt. Habár senki sem tud pozitív dolgot, mégsem tartják valószínűtlennek. sőt azt hiszik, hogy Vilmos császár pétervári útja összefüggésben van az *esetleges kettős párisi látogatással*. Erre vonatkozólag egy német diplomata így nyilatkozott:

— *Igenis, a császár egy napon meg fogja valószínűtlen álmát hogy Párisba utazzék, de ő elég ügyes ahhoz, hogy ne utazzék oda egyedül.*

Ez a trázis közbeszéd tárgya a berlini diplomáciai körökben és azt hiszik, hogy a két uralkodó, a császár és a cár együtt mennek Párisba. sőt sokan úgy vélekednek, hogy ezt a tervet a francia kormány szuggereálta. A *Patrie* még hozzátézi, hogy a német császár nemcsak Franciaországhoz igyekszik közeledni, hanem Oroszországhoz is, amit azzal bizonyított be, hogy csapatait ő vonta ki először Kínából.

Valószínű, hogy ezt a hírt Berlinben még cáfolatra sem érdemesítik.

HIREK.

Az irodalmi osztály a vidékre megy.

Az Egyetemi Irodalmi és Rhetorikai szakosztály tegnapelőtt este tartotta meg a záróülését. Jön a nyár, pihentetni kell az erőket. A záróülés ünnepi módon folyt le. Két fiatal ember szavalt, egy bölcsész a saját maga versét olvasta fel. Olyan vers volt az, hogy éppen a mai irodalmi viszonyok között ritkaságszámba megy a tösgyökeres, magyaros eszmemenete. Ez az ifju rövid fél év alatt az egyetem kedvence poétája lett. Egy joghallgató magvas előadást tartott Petőfiről, azután az alelnök szintén a maga komponálta humoros előadással tartotta folytonos hangos derűltésben a közönséget. Azután egy-egy aranyat adtak a legjobb szaválóknak, a legjobb poétának és a legjobb kritikuskak. — Mindezt nem mint közvetlen tanu irom. Annyi az embernek a dolga, hogy nem jut el mindenfelé. Arravaló azonban az újság, hogy megolvassuk benne mindazt, ami a világban meggesik s értesüléseimet én is az újságból merítettem. S ugyancsak a recenzióban olvastam ezt a pár sort is.

— *Mikor pedig az egyetemi-köri elnök és a rhetorikai elnök felszóltatták az ifjakat az eszméknek a vidékre való áültetésére, a tetszésnek szünni nem akaró megnyilvánulásaival tettek erre erős fogadást.*

Mig csak arról van szó, hogy ki az egyetemen a legjobb poéta és kik kapták az aranyakat, addig értem a dolgot. Az önképzőkör mind irodalmasdit játszik. Nemrégiben a kávéházban arra kért a pincér, hogy olvassak el egy verset, amit ő írt s föl akar olvasni a szakegyeletben. És hogy korrigáljam ki a feltűnőbb hibákat, mert ő a költésben nem elég járatos. — A szakegyeletben — s bizonyára a kazánkovácsok, vargalegények és minden minden nevezhető önképzőkör elem abban sejti az önképzést, hogy verset, prózát farag. Ilyenformán, hasokáig képi magáts egyáltalában elképzelhető az, hogy a képzéssel valamire lehet menni ezeken a teréken, mire kinyitja a boltját, műhelyét, jó poéta lesz belőle, de nem tud megírni egy tisztességes levelet a vevőhöz s egy valamirevaló ajánlattevést a városhoz, faluhoz, országhoz, már a kívül, mi-

kor lehetne üzletet kötni. Az egyetem diákjai is ilyenformán önképzik magukat. Saját humoristáik, poétáik köré gyülekezve szavalnak, olvasnak, deklamálnak. Ez nincs rendjén, mert semmi komolyság nincs benne. Az aranyból öntött bálványt imádni is nagy korlátoltság, hát még ha a agyagból gyurják meg a bálványokat. — Mert hát — ugy-e kérem uraim — az a poézis és az az irodalom, a miről mi semmit sem tudunk, ami belül marad az egyetem kapui mögött, csak nem lehet komoly. Ha valami érték lenne benne, keresztültörné magát a falakon. Ha az önök egyetemi kedvencei igazán tudnának verset, prózát írni, hetilapok, revuek, napilapok szerkesztői öklöznék egymást az egyetem kapui előtt reggelenkint. Ugy történik magukat ezek a szegény emberek az önök művei után, hogy a lovasrendőrségnek kellene fenntartani közöttük a rendet a forgalmasabb napokon... Maradjunk csak abban, hogy az egyetemi ifjuság az önképzés dolgában éppen azon a talajon mozog, amin a legényegyesületek. Irnak versikéket, apró humorokat s el is szavalgatják a maguk gyönyörűségére. Szerény nézetem szerint ennél sokkal okosabb lenne azért összeülni, hogy megértessék egymással, magyarázzák egymásnak, hogy tovább ne menjenek, például Madáchoth. Ha nem csinálni próbálnák az irodalmat, hanem megérteni az általánosan művelt ember szempontjából. — Végre is azonban mindenki úgy rendezi be a dolgát, ahogy neki tetszik. Ha az egyetem ifjusága megelégszik a maga kis házi költészetével, hát az nem az én dolgom.

Az azonban már mindnyájunk érdekkel, hogy ezt a kis szoba-poézist ki akarják vinni a vidékre is. Esmékét akarnak adni a szegény magyarnak. Esmékét? Hiszen azokat fel kell öltöztetni, akármicsodák legyenek is. Esmékét? Hiszen az eszme lehet teljesen érett, hatalmas — és az avatatlan toll alól vagy az olyan ajkak közül, amelyek nem mester fejébe vannak beillesztve, éretlenné, gyöngének kerülnek ki. Az urak csak silabizálni tudnak s meg akarják tanítani Magyarországot olvasni, nem művészei a tollnak — s tollal akarnak hódítani. — Én Istenem, az jut eszembe, hogy amikor a szegény nagyapám meghalt, bádognakarddal állottam vártát a ravatalos ház előtt, én a gyerekek, azt se tudva, hogy mi a halál és azt se tudva, hogy mi a fegyver. — Valahogy ilyenformán nem tudják azok, akik nem akartak megszünni a tetszéssel, hogy mire akarnak vállalkozni és hogy micsoda bádognak penge az, amivel belemerészkednek a küzdelembe.

Tessék békét hagyni a vidéknek, ugy kérem ezt az egyetemi uraktól, mint magyar ember, aki nem képes annyira kozmopolitává válni, hogy ne imádja a hazáját minden bünével és erényével egyetemben. Tessék békét hagyni annak a vidéknek, amely körülbelül ötven esztendővel jár mögöttünk, pedig hát mi se repülünk. Nekünk — kérem, egyetemi ifjak — egész esomó írónk van még, akit Budapest ugy általánosságban nem vesz komolyan, de a vidéknek még mindig jók. Annyira jók, hogy ragaszkodik hozzájuk s *miattuk* nem engedi át a maga kínai falain a fejlődött izlést, az új tendenciákat és az egész átlagosan művelt világot diadallal bejárt utjásmódot. Nekünk írónk van, akit a vidék erőszakkal rá az irodalomra egy csomó igen-igen Ohnetszerű, de az Ohnet írásművészeté nélkül megírt mesével. Mert gondolkodás nélkül olvasni meséket sokkal könnyebb, mint megterhelni az agyat. És ezek a kutyafejű modernek minden sorba beletesznek valami mondanivalót, amin az embernek rágódní kell. Ezt nem akarja elfogadni a vidék s az újságkiadók a hajukat tépik mérgükben, de mégis eleget kell hogy tegyenek a követelésnek, amivel a vidék a maga Marlittjaival szemben föllép. A vidék konzervatív egészen a bünig és lusta is. Meg nem mozdulna a világért. A vidéket megostromolni csak nagy ágyuval lehet. Tekintélytel, legyőzhetetlen

argumentációval, nagy művészettel, ami ugy megfogja, mint a ragadós papiros a legyet. — De hát mit akarnak uraságtok?...

(Th.)

A republikánus kártya.

Azt a paksmétát, amit harminékétlapos biblia néven ösmernek a magyar hazában s amivel oly szorosan egybefügg a magyarországi gyakori birtokesere, vagy a szárácénusok, vagy a keresztessvitézek hozták egykoron Keletről. Azóta a kártya körülbelül megtartotta a maga formáját, a maga figuráit, helyi és nemzeti változásokkal. De ezek gyengék, legfeljebb megszaportják a *blatt* számát s legfeljebb *coeurre* változtaták a *piroet*, *trefflere* a *makkot*.

A főfigurák azonban körülbelül megvannak Középeurópa legtöbb kártyapaklijában s köztük is szinte mindenütt ott van a *király*. Ez ellen senki sem emelhet kifogást, míg Európa keresztül-kasul monárkikus világrész vala. Legfeljebb a közjogilag elismert valóságos uralkodó királyok szólalhattak volna fel pingált kollégáik forgalombahozatala ellen, de az utóbbi időkben több király maga is kellemes szórakoztató szerzősámmak minősítette azokat a királyokat, amelyek a Makk, a Tök, a Veres, a Zöld című országok koronáját birják. Ennélfogva soha eleven királynak eszébe sem jutott a pingált királyok jogait kétségbe vonni, míg ezek a jogok a baccarat, a tarok, a ferbli törvénykönyveinek szabályai közt mozogtak. Pedig sok király már az óperencián tulra kívánta valamely pingált kollégáját, ha alkalmatlan időben osztották ki neki. De ez csak időleges nehezletés maradt, a hadüzenet felségjogának gyakorlása nélkül.

Most azonban komoly veszedelem fenyegeti a pingált királyt. Mi más részről, ha nem republikánus részről? Hisz a királyokra minden rossz ama kellemetlen frigiai sipkás alakoktól jön, akik erőszakkal ugy rendezték be az országukat, hogy ott király nélkül is élél a hü honpolgár. Most is egy republikánus francia tanító indítja meg a királyellenes háborút. A komoly *Temps* hozza ezt a hírt, hinnünk kell neki. Ezt mondja a párisi újság: A francia képviselőház kérvényi bizottsága legközelebb egy tanító kérvényével fog foglalkozni, aki azt ajánlja a törvényhozásnak, hogy *reformálja a kártyákat*, minthogy még sem járja, hogy *republikánus országban kártyajáték közben minduntalan királyt és e féle nem köztársasági hangzásu nevet kelljen említeni*.

El kell most képzelní, hogy a francia képviselőház csakugyan komolyan megvitatja az esetet és — kitelik tőle — beszünteti a kártyapakliban is a királyságot. Minő óriási veszteséget jelent ez a francia nemzeti vagonban! Mert tudvalevő dolog, hogy ha semmiben sem a szokás rabja az ember ugy a kártyajátékban örökké az marad. El kell képzelní, hogy a gyakorlott játékos a kezébe kap egy tucat kártyát, köztük egy ujat, soha nem látottat, republikánus színezetűt. Ki fog a játék hevében az új kártyalap alkotmányos eredete felől gondolkozni? Hát olyan igazi játékos, aki ezt megtenné, egyszerűen nincs. Következésképpen elveszt minden játszmát, amelyben a királynak is volna szerepe. Hát még a gusztlálás gyönyörűségét mint zavarja meg a tolszkodó új *blatt*? Szóval bajok származnak majd az ügyből és ha nem fajult el még az igazi *blattista*-vér a francia kamarában, ugy ébből a törvényjavaslatból nem lesz törvény.

Budapest, június 12.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Június 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Szilágyi Dezső Pozsonyban.** Szilágyi Dezső ma délelőtt fél 11 órakor Bécsből Pozsonyba érkezett, hogy érintkezésbe lépjen pártjának vezetőivel. A pálya-udvaron *Günther* Vilmos, a szabadelvűpárt elnöke várta, akit *Szilágyi* egy órával előbb táviratban értesített jöveteléről. *Szilágyi* Dezső, a szőlőművesek egyesületének küldöttségét fogadta, amely *Fülöp* Jónás elnök vezetésével mellett jelent meg tisztelgésre; majd *Dobrovics* Mátyás és *Fischer* Jakab főorvosok tisztelegtek és támogatását kérték az állami kórház kibővítése érdekében. *Szilágyi* ezután *Günther* Vilmos, *Richter* Ede, *Tauscher* Béla és a szabadelvűpárt több más ígemberével a Palugyayban ebédelt, ezután megtekintette az állami kórházat és a 4 órai gyorsvonattal visszautazott Budapestre. Megígérte, hogy legközelebb ismét Pozsonyba jön, hogy beszámolót tartson.

— **Ifj. Abrányi Kornél betegsége.** Ifj. *Abrányi* Kornél országgyűlési képviselő állapotában tartós a javulás; sebe állandóan gyógyul, úgy hogy *Abrányi* Kornél remélhetőleg nem hosszú idő múlva fölkelhet a betegágyból. A Hercezel szanatóriumban napról napra sokan látogatják meg a beteget; a mai látogatók közt voltak: *Bedő* Albert, *Vörös* László, *Papp* Géza, báró *Feilitzsch* Artur országgyűlési képviselők, *Szinyei-Merse* István, *Simon* Aladár (Boglárói), id. *Abrányi* Kornél stb.

— **A belgrádi rozmarinszálak.** Belgrádi kerülvél jut el hozzánk magyar forrásból egy *pancsovai* hír, amely alkalmas arra, hogy megbontsa azt a jó viszonyt, amely a déli határszél magyarság és szerbség között fennáll. Arról van szó, hogy egy Belgrádból Pancsovára érkezett násznépet, amelynek minden tagja rozmarinszálat tűzött gomblyukába, apró nemzetiszínű kokárdákkal, ártatlan mulatságában megzavarta a magyar rendőrség és tulzagalmban a templomból kijövő lakodalmasokat kordonnal fogták körül s férfiak és hölgyek koblérl erőszakkal tépték le a rozmarinos kokárdákat. Amennyire helyén való lett volna ez az eljárás, ha a kokárdás virágok mögött politikai tüntetés rejtezik, annyira tulzolt volt az esküvő után mindjárt hajóra szálló idegenekkel szemben, akik a vendégjogot élvezték magyar földön. A belgrádi lapok ki is használják az esetet s nagy méltatlankodással tárgyalják a vendégjog megsértését. Az esetet magát belgrádi tudósítónk így írja le:

Egy előkelő belgrádi kereskedő, aki pancsovai leányt vett nőül, nagyszámu lakodalmi vendég kísérelében külön hajón Pancsovára ment, hogy esküvőjét ott megtartsa. Ez alkalomra valamennyi vendég szerb hagyomány szerint rozmarinszálat tűzött gomblyukába, apró nemzetiszínű kokárdákkal. A násznép akadálytalanul eljutott Pancsovára, az esküvő a legnagyobb rendben folyt le, a templomból kijövet azonban az összegyűlt vendégek egyszerre rendőrkordont láttak maguk előtt és meglepetve hallgatták a parancsot, hogy a feldíszített rozmarinszálat azonnal távolítsák el. A jelenlevőket egy része engedelmessékedett, de sokan tiltakoztak a mi által sem igazolható beavatkozás ellen. Ez utóbbiak azonban pörül jártak, mert visszatértük alkalmával, amidőn a hajóhidra léptek, a rendőrök erőszakkal tépték le férfiak, hölgyek melléről egyaránt a lakodalmi jelvényeket s csak a belgrádiak nyugodtságának köszönhető, hogy egy kis parázs verekedésre nem került a sor. Az eset Belgrádban nagy feltűnést keltett s az összes lapok a legnagyobb méltatlankodás hangján tárgyalják a pancsovai rendőrség eljárását. Mert ha van rendelet, amelynek értelmében az idegeneknek tilva van magyar földön nemzeti jelvényeket viselni, úgy mért nem adták ezt tudtára a lakodalmas népek azonnal megérkeztek? Ha pedig nincs, akkor miért kellett a békésen haladó násznépet brutálisan megátámadni?

— **Küldöttség Darányi miniszternél.** Szigety Elek biharmegyei kerületi lelkész vezetése alatt nyolcvanhat tagú küldöttség jött fel Biharmegyéből a fővárosba, hogy memorandumot nyújtson át a miniszternek a Sebes-Körös mellékén levő községek képviselőitől, kérve az ártérszateszteri munkálatoknak hatályon kívül helyezését. A küldöttséget ma délelőtt vezette a képviselőházban *Leszky* Gyula országgyűlési képviselő. A Darányi miniszter elé, aki azt válaszolta a s. óknak, hogy e do ogban törvény intézkedik, de ügyüket megvizsgálja s amennyiben kérésüket jogosnak találja, azt teljesíteni fogja.

— **A bérmlás befejezése.** A fővárosban ma fejezte be a bérmlást dr. *Köhl* Medárd főszentes püspök, aki ma délelőtt a budavári koronázó Mátyás-templomban ezerekszáz fiúnak és leánynak osztotta ki a bérmlás szentségét. A püspök tegnap és tegnapelőtt az Erzsébetvárosban bérmlált. Ma befejezte működését és már holnap Balatonfűredre utazik *Vasary* Kolos bíboros hercegprímáshoz, akivel együtt tölti a nyarat.

— **Mac Kinley elnöksége.** Washingtonból jelentik, hogy *Mac Kinley* kijelentette, hogy ha harmadszor is föl akarják léptetni, nem fogadja el az elnökséget.

— **A Lukácsok végzete.** A képviselőház folyosóján a nyári melegben a fölismérhetlenségig izzadó képviselők közül így szól az egyik a másikhoz:

— Ugyan kérlek, te vagy az a *Lukács* Gyula, aki Berlinben járt tüzoltőparancsnoki minőségben?

Lukács Gyula megtöri az üstökét s aztán szomorúan rázza a fejét.

— Nos? Miért komorodol el?

— Mert nem én vagyok az a *Lukács*, kedves barátom. En egy egészen más *Lukács* vagyok. En az a *Lukács* vagyok, akit a Berlinben járt *Lukács* helyett egyre exekvalnak azokért a főskendőkért, melyeket az a *Lukács* vásárolt Berlinben.

— Szegény *Lukács* — fűzte tovább egy másik jókedvű honatya a szót. — Sajnálak ugyan, de nem bámullak. En egy másik *Lukács*ot bámulok.

— Még egy *Lukács*? — Kérdezték ijedten a körülülők.

— Igen. Ez a *Lukács* az a *Lukács*, akit egyre a Lukacsu adótarozásért akarnak megexekválni. Minden két hétben megjelenik nála a végrehajtó.

— Ha! Melyik *Lukács* ez? — Kéri kárörvendő arecal *Lukács* Gyula.

— Ez a *Lukács* — a *Lukács* László. Magyarország pénzügyminisztere, aki szegény nem tudta meg kijárni, hogy békét hagyjanak neki az exekutorok.

— **Fejérvári-kaszárnya.** Arról táviratozzák: A mai városi közgyűlés nagy érdeklődéssel tárgyalta a főispán indítványát, hogy az új huszárkaszárnyát Fejérvári miniszterrel nevezzék el. *Müller* Károly, a függetlenségipárt elnöke is kijelentette, hogy csatlakozik az indítványhoz, de az indítványból a politikai érdekek elismerésére vonatkozó passzusokat kihagyni óhajtja. *Barabás* Béla hasonló állásponton helyezkedett és kifogásolta a közigazgatási rendszert, mely megengedi a főispánoknak, hogy a közgyűléseken indítványt tegyenek. *Urbán* főispán hangsúlyozza, hogy indítványát minden politikai tendencia nélkül tette és nincs szándékában állásával befolyásolni a bizottsági tagokat. A közgyűlés végül elogadta az indítványt 72 szóval 5 ellenében.

— **Dr. Kresz Géza emlékezete.** A budapesti önkéntes mentőegyesület néhai igazgatójának, szemlőhegyi dr. *Kresz* Gézának az egyesület megalapítása és fejlesztése körül szerzett érdemeit elhalálozása óta tagnapelőtt tartott első választmányi ülésén jegyzőkönyvbe iktatta és az elhunyt családjához meleghangú részvétiratot intézett.

— **Mezei Ernő köszönete.** A *Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége* meleghangú táviratban üdvözölte *Mezei* Ernőt, e kiváló publicistát, működésének harminceves fordulójára alkalmából. *Mezei* Ernő most közönség levelet írt *Kulinyi* Zsigmondhoz, a V. H. O. Sz. elnökéhez. Az ünnepeltetés elől — ugymond — kitér, mert az újságrövi foglalkozás természetével ezt nem tartja megegyezőnek. A szép levél befejező része így hangzik:

Publicisztikai hivatásomban sokszor van okom különös hazafini meglepedéssel észlelni és méltányolni azt a teleté üdvös feladatot, melyet közszellemünk fejlesztésében, egész nemzeti életünk helyes irányításában és egyseges kialakításában a magyar vidékeknek intelligenciája és népe betölt. Nagyobb, történelmileg jelentősebb a vidéknek ilyes szerepe minánk, mint a műveltség más országaiban. És a vidéki hírlapíradalom mindazoknak a polgári éretnyeknek és nemzeti érzéseknek, melyek a magyar nép erjét alkotják, mindazoknak a vonzó tulajdonságoknak is, melyekben a magyar lélek eredetisége tüzel, folytonosan élesztő tűzhely. Ennek a tűzhelynek bizató és üdítő sugarát röpi-tette egyenest szívenbe a *Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége*. Afféle szokásos jubiliáris toborzók, ha tagasabb körre terjednek ki, banális, lélek nélküli utánzásokban merülnek ki. De ebben az esetben, hiszem és érzem, hogy éppen az az üdvözet mely a fővárostól távol dolgozó nekem személynem legnagyobb részét ismeretlen vidéki szaktársaktól jött, hozta meg az őszinte lelkek lehetét, a nyílt magyar szíveknek meleg rokonérzését.

Halateit szívvel fogadom ezt a váratlan meglepetést. Kérem elnök urat, kegyeskedjék a *Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége*nek mélyen érzett köszönetemet átadni és mindazokhoz a vidéki kártársakhoz, kik előlki hatáskörében kipróbált és szerencsés vezetése alatt állanak, szeretetteljes üdvözetemet közvetíteni.

Maradtam megkülönböztetett tisztelettel,
Budapest, 1901. június 8-án.

Mezei Ernő.

— **Balduin herceg halála.** Félésztenedeje már annak, hogy a belga trón örökösének, a flandriai grófnak a legidősebb fia, *Balduin* herceg meghalt, de azért még ma is élénken foglalkoznak a herceg hírtelen halálának körülményeivel. Nemrégiben bejárta a sajtót a hír, hogy a herceg erőszakos halállal mult ki. Egy színésznővel volt viszonya, akinek kedvese egy alkalommal ráesett és a herceget halálosan megsebezte. A haldoklót bércosin vitték a flandriai gróf palotájába, ahol hamarosan kisenvedett. Hivatalos

helyről több ízben megcáfolták ezt a hírt, s most minden közből eloszlatására közzétette az udvar a kezelő orvosoknak a herceg betegsége lefolyásáról szóló jelentését. E szerint *Balduin* herceg, akinek kezdetben katarrusa volt, ez év január 17-ikén megvizsgáltatta magát udvari orvosával; január 22-ikén a tüdőcsucs gyuladása mutatkozott, majd másnap vesesérből következett be. A beteg ágyához a legkiválóbb orvosnőket hívták, de ezek sem tudtak segíteni. A herceg január 23-ikén a halotti szentségek fölvétele után halt meg. A jelentést, amelyet annak idején hivatalos formában a kormányval is közölték, az összes kezelőorvosok aláírták.

— **A Figaro ostromállapotban.** Egy idő óta sürűn esnek meg a *Figaro* szerkesztőségében a botrányok: a tulajdonosok jó része nem ért egyet a lap politikai állásfoglalásával, aminek következményeként *De Rodays*, az eddigi társzerkesztő és *Cornély*, a híres vezércikkíró lemondtak állásukról. Most ez az egész úgy a *Figaro*-részvénytársaság közgyűlése elé került. A részvényesek nagy többsége elfogadta *De Rodays* fölajánlott lemondását, *Périer*re vonatkozólag pedig azt határozta, hogy *elvezik tőle meghatalmazását* és az ügyek vezetését. A közgyűlés az igazgató-tanácsosok elnökét, *Frestat*-t bízta meg a vállalat ideiglenes vezetésével. *Frestat* a közgyűlés után az igazgató-tanácsosokkal elment a szerkesztőségbe, hogy a lap intézését átvegye, de ott zárt ajtókat talált. *Périer* hűvel elorlaszolta magát és ismételt föl szólításra sem engedte meg az igazgatóságának a belépést. *Frestat* nagyobb botrány elkerülése végett visszavonult. *Périer* és *Marinoni* nyomdatulajdonos egymást támogatják. Tegnap este még nem tudták, vajjon a *Figaro* ma reggel meg fog-e jelenni; a lap megjelent és élén *Périer* szerepel mint szerkesztő. A vezércikkben *Périer* erőszakoságnak mondja a részvénytársaság határozatát, amellyel őt állásától elmozdítja és *Frestat*nak azt a kísérletét, hogy a szerkesztőségbe be akart hatolni. A bíróság az éjjel *Périer* írodájára és a pénztárra pecsétet tett; a nyomdára nem tett pecsétet, mert *Marinoni* tiltakozott ellene. A szedők csak azt a kéziratot fogadták el, amelyet *Périer* láttaozott. — Egy éjjeli táviratunk szerint *Périer*, a *Figaro* igazgatója ma megjelent *Baudouin*-nél, a kereskedelmi bíróság elnökénél, aki elrendelte, hogy a bíróságot a zár alá vett helyiségekről vegyék le és hogy a lap fején tovább is kinyomassák *Périer* nevét, a kereskedelmi bíróságnak e hó 26-ára kitűzött ítélethezataláig.

— **Köztisztviselők mozgalma.** A fővárosban és környékén lakó állami tisztviselők közt nagy rezennast keltett az a hír, hogy a tisztviselők országos szövetségének legutóbb tartott választmányi ülésén elfogadták azt a tervet, hogy a kormánytól kölcsön nyerendő egy millió koronával tisztviselők hitelszövetkezetet alapítanak. Minthogy ez szerintük a fizetésemelést feltételül elodázná, nagy mozgalom indult meg, melynek célja a hitelszövetkezet ellen határozott állást foglalni. Egy rendkívüli nagy közgyűlést szándékoznak a vidéki tisztviselők bevonásával összehívni és ott tiltakozni fognak a hitelszövetkezet ellen, mely nem közérdek, sőt azt, aki a kormánytól az összes tisztviselők nevében eljár, mert arra felhatalmazása nem volt felelősségre fogják vonni. A tisztviselőknek, mondják a mozgalom vezetői és ebben feltétlenül igazuk van, nem köcsön kell, hanem tisztességes fizetés, melyből gond nélkül megélhessen.

— **Orktatás az alkohol ellen.** Egyik fővárosi iskolaszék legutóbbi ülésén dr. *Bücher* Lipót azt az indítványt tette, eszközöjék ki az iskolaszékek, hogy a tanács megengedje, hogy a magyar alkohol-ellenes egyesület orvostagjai díjazás nélkül előadást tarthassanak az iskolákban a szesz italok káros hatásáról. Kétségtelen, hogy ez az indítvány méltó arra, hogy a tanács el is fogadja.

— **Kongresszus a székelység érdekében.** Az Erdélyi Kárpát-Egyesület által rendezendő székel kongresszussal kapcsolatosan a székelykérdés olyan érdeklődés tárgya lett ezidőszent, amilyen talán még nem volt egyszer sem. A beadványoknak egész tömege érkezett az E. K. E.-hez, mind a székel kongresszusra vonatkozólag. A beérkezett javaslatok a legpróbb részletekig fölfelelik a székelység összes bajait és ezek orvoslására szükséges intézkedéseket. Egy-egy kérdés ismétlődik számtalan beadványban, különböző megokollással. A tagosítás, erdilegletetés, arányosítás kérdéseinek rendezése benne van majdn minden község beadványában. Ezekből domborodik ki igazán és a tényeknek megfelelőleg a székelykérdés. Az E. K. E. választmány legutóbb tartott gyűlésen számba vette a beérkezett anyagot és egyhangú határozattal kimondta, hogy még ez évben rendezi a székel-kongresszust. A kongresszusra meghívják a kormányt, az összes hatóságokat és testületeket, valamint az erdélyi közgazdasági és kulturális egyesületeket és egyeseket.

— **Házasság.** *Fenyő* Sándor, a budapesti Kirner-féle csavargár írodavezetője eljegyezte *Wagner* Rezsü kasszonyt, *Wagner* Lipót ur leányát, Ujpesten,

— **Az olvasmányok halottja.** Szegény Cinner Rózának, az öngyilkossá lett szép szegedi leánynak utolsó kívánsága teljesült. Petőfi arany-szegélyű díszkiadását a szívére tették, s hideg testét „imádott hazája nemzeti viselőtébe” ültöztették. Ugy feküdt a ravatalon piros pruszlikban, hűfélék duros ingujjban, virágos pártával dus hajában, az arca szinte változatlan, mintha csak aludnék. Így írják Szegedről. Az a levél, amit utoljára írt, egészen belevilágít rajongó, a valóságból kiszakadt lelkebe. A borítékon is volt néhány sor: „Az a sok ábránd, az a sok ösztört illúzió olyan volt, mint egy mélabus zene, melynek utolsó akkordja egy borzalmasan rideg valóságban összpontosul.” Bent pedig így bucsuzik az élettől:

Szeretett kedves anyám és bátyám!

Midőn e sorokat írom, leszámoltam a földi élettel és elhatároztam, hogy öngyilkos leszek. Öngyilkosságom okáról csak annyit írhatok, hogy a lelkem meguntta ezt a szolgálatot és kényszerít a tett elkövetésére. Már rég északot egy gondolat élt agyamban szüntelen s ez a gondolat egy fénylő csillag volt. Étem sőt egén, ez a csillag vezetett s én követtem, mint egy médium ragaszkodtam hozzá. Mint örült a rögeszméjéhez, míg végre a csillag elérte célját s én odajutottam, ahová ő vezetett. Tehát szététem azokat a filigrán idegszálakat, amik rabláncoként kötöttek ehhez a gyűlölt élethez. S mire a nap harmadszor fölkel, lelkemnek muló burokja ott fog feküdni a halottak birodalmában, ott lenn a sírban, a halál fagyos karjai között.

Ha azelőtt valakiről azt hallottam, hogy öngyilkos lett, azt mondtam rá, hogy gyáva és most magamról is azt mondom, hogy gyáva vagyok, gyávább annál a földön kuszó léreknél, hiszen még az is küzd az életért, mert benne van az életfenntartási ösztön. De belőlem már minden kihalt. On sokszor mondia, kedves anyám, hogy én semmivel sem törődöm, de mondia, mivel törődik egy beteg, aki tudja, hogy betegsége gyógyíthatatlan és föltétlen halálos? Ugye — semmivel.

Én beteg voltam, nem a testem, hanem a lelkem volt beteg és ez a lelki fájdalom borzasztóbb volt bármily testi kínoknál. A koronkinti mosoly nem fejezte ki belső érzéseimet, hanem csak szemfedője volt sőtét gondolatjainknak.

S habár a nyugodt, vidám külső nem is árulta el, de a szívemben égett egy dúló fájdalom. Szembebe kacagtam a világnak, pedig már akkor ott rágódott bennem az öngyilkosság sötét eszméje. Mig végre kitört, lángba borítva egész valóm, érzem, mint ragad magával egy feneketlen örvénybe, lejjebb, mindig lejjebb, le egészen, le az örök kárhozatba.

Tegye bele kedves anyám a koporsómba Petőfi költeményeit, foghja az a hitvány porhüvely megunja hallgatni a fergek egyhangú zaját, hadd olvassa el annak a féltistennek a lelke sugallatát és ha elővasta, kezdje újra s olvassa szüntelen a végletekig, míg csak bele nem örül!

Kérem, édes anyám, ne engedjen fölboncolni és temessen el az én imádott hazám nemzeti viselőtébe. Isten veled édes jó anyám és Karim, ha kijöttök atyánk sírjához: látogassátok meg az én síromat is... Még egy lövés és következnek a halál rettenetes órája.

Reggel öt óra után, amikor a házban még sötétség volt, osont ki a halálba. A földszintes lakás, ahol özvegy Cinner Károlyné szerencsétlen lányával és fiával lakott, egy ecetgyár épület-részében van, s mikor a gyárban már mozogni kezdett az élet, akkor szorított a tizennyolc esztendőes leány jobb halántékára a revolvert. A golyó átrontott a fején, a bal halántékon kijött, s a szép áldozat akácelomb alatt lehányatott az udvar kövezetére. Meg se hallotta senki sem a lövést, de Cinnerné, aki abban az időtájban ébredt fel, aggodva vette észre, hogy leányának az ágya üres. Nyugtalanul ment ki, szőlítgatta az eltűnt nevét, aztán szembe-találkozott az udvaron a keserves valósággal. A boldogtalan asszony iránt nagy a részvét. Hét év óta, mióta férjét, aki kantinos volt a kaszárnyában, elvesztette, nagy fáradtsággal tartotta fenn gyermekeit. A fia már célhoz jutott, a leánya, akinek szép külső fejlődése örömet okozott neki, egyúttal aggasztotta is melázó természetével. Most már tudja, hogy volt ok az aggodalomra. Szép Rózájá nem bírta el a sok regényes könyvet s hogy beteges lelkkel legkedvesebb költőjéhez, Petőfihez jutott, belőle nem az hatott rá, ami deris s az élet szépségében és igazságában való hitet edzheti meg.

— **Az idő.** Az országos meteorológiai intézet jelentése szerint június 12-ikén az időjárás még mindig sok helyt zivataros és esős volt. A meleg valamivel csökken.

— **Halálhír.** Gerő Gyula nyug. honvédszázados 49 éves korában Budapesten meghalt. Temetése holnap lesz a 17. sz. budai katonai kórházból. Halálát bátyja, Gerő Armin nagyváradi főkapitány gyászolja.

— **A Rothschild-vagyon eredete.** Arról a mesés vagyonról, amelyet a Rothschildok szereztek, vajmi kevesen tudják, hogy honnan eredt. Félteve őzi a Rothschild család levéltárait s így alig lebbent még föl a fátol kincsek származásáról. Most egy német professzor, dr. Ehrenberg Richard érdekes tanulmányt tett közzé több nagy vagyon s így a Rothschild-vagyon eredetéről is. Három korszaka van szerinte e nagy vagyon kialakulásának. Az első 1775-től 1812-ig, a második 1813-tól 1815-ig s a harmadik a párisi békétől napjainkig tart. Az első korszak részére Rothschild Mayer Amschel, a második Mayer Náthán volt. Vilmos hesszeni herceggel jó barátságba került Rothschild Mayer Amschel s különösen angol váltók eladásánál nagy segítségére volt a hercegnek. Címe egyidőben udvari ügynök volt s 1801-ben megkapta a főügynöki címet. A herceg bizalma egyre nagyobb lett Rothschild iránt s mikor 1803-ban országát el kellett hagynia, Rothschildra bízta államkincstárát. Az öreg Mayer a 600.000 font sterlingnyi nagy vagyon nem tartotta magánál, hanem elküldte fiának Londonba, aki a herceg nagy meglepedésére kezelte vagyonát. 1812-ben halt meg Rothschild Mayer Amschel s ettől kezdve harmadik fia, Náthán vezette a hatalmas üzletet. Ez különösen Angliára vetette szemét. Manchesterben minden pénzért árut vásárolt s olyan jó nyereségre adta el, hogy vagyona éppen megkétszereződött már az első üzlet után. Manchesterből Londonba tette át székhelyét s mindjárt nagy vállalkozásokba fogott. Különösen a pénzügyi vállalkozások körül fejtett ki nagy tevékenységet s e téren a kormányoknak nagy segítségére volt. Természetesen Rothschild mindig kitűnően volt értesülve a politikai viszonyokról s a londoni bérzén legendák keringtek té áékoztásáról. De nem is közönséges eszközökkel dolgozott. Galambpostája kitűnően volt szervezve s tengeri utazásai nagy bátorságról tettek tanuságot.

— **Egy tízéves fiu öngyilkossága.** Megdöbbentő esetről ad hírt kézdívásárhelyi levelezőnk. Kézdi-Martonfalván egy Felcs Mihály nevű tízéves iskolásfiu felakasztotta magát. A fiu az állami elemi iskola harmadik osztályába járt és a minap a vallástantó az iskolában marasztotta, mert nem tudta leekjéjét. Hazatérve, bement a sertésólba s ott egy szegre felakasztotta magát. Amikor mostoha apja rátalált, már halott volt.

— **Európai vasutak érkekezete.** Az európai menetrend-értekezlet ma délelőtt tíz órakor tartotta ülését a Magyar Vasuti- és Hajózási-Klub Andrásy-utí helyiségében, amelyet erre az alkalomra fényesen földsiztettek. Az értekezleten tíz külföldi állami, valamint százhetvenhat vasutársaság képviselői vettek részt. Kormányképviselőket küldött Ausztria, Németország, Poroszország, Svájc, Franciaország, Németalföld, Oroszország, Olaszország és Magyarország. A vasutársaságok képviselete az egyes államok szerint így oszlik meg: Belgium 4, Dánia 2, Németország 70, Spanyolország 2, Franciaország 7, Angolország 5, Olaszország 9, Luxemburg 2, Norvégia 1, Ausztria 32, Németalföld 8, Románia 2, Oroszország 6, Svédország 7, Svájc 3, Szerbia 2 és Törökország 2.

Ludvígh Gyula, a magyar államvasutak elnökigazgatója, mint az értekezlet elnöke nyitotta meg az ülést. Szívesen üdvözlö az értekezlet tagjait s örömet fejezi ki azon, hogy az érdekeltek olyan nagy számban jelentek meg. Biztosítja a konferencia tagjait, hogy Magyarország fővárosában a legnagyobb rokonzással fogadták az értekezletnek Budapestre való összehívását.

Azután meghívja az értekezlet tagjait, hogy a rendezőbizottság kirándulásában minél nagyobb számban vegyenek részt. Holnap déli egy órakor az Eskü-térről külön hajón a Margit-szigetre, onnan a Bomba-térre visszatérve, a közúti vasúptársaság kocsijain a Svábhegyre rándul ki a táncosra. Pénteken reggel kilenc órakor különvonattal Siófokra, onnan Balaton-Füredre megy s este kilenc órakor visszaérkezik Budapestre.

Végül Ludvígh Gyula elnök bejelenti, hogy a jövő évi európai menetrend-konferencia helyére nézve két városból érkezett meghívás: Berlinből és Hamburgból. Az értekezlet egyhangúlag elhatározta, hogy a jövő évi értekezletet 1902. december 11. és 12. napján Berlinben tartja meg. A szaktanácskozások ma délután tovább folytak, de a határozatokat bizalmas jellegűnek fogva nem tessik közzé. A vendégek szórakoztatására estére semmiféle hivatalos programot nem állapítottak meg.

— **Szerelmi dráma.** Szegedről írják, hogy kedden délután a vami kis erdőben eszméletükön kívül találták Kézdi Sándort és Kovács Erzsébetet. A fiatal legénynek és a 17 éves leánynak borotvával volt elmetesztve a nyakuk. A vizsgálat kiderítette, hogy a fiatalok maguk keresték a halált, mivel Klács szülei nem engedték meg fiúknak, hogy Kovács Erzsébetet, aki szegény leány volt, elvegye. Az öngyilkosok életbenmaradásához nincs remény.

— **A pottiersi rémtörténet.** A pottiersi sötét drámanak egyik borzalmas szereplője kidőlt, a szerencsétlen agyonkínzott Monnier Blanchenak anyja a minap meghalt a kórházban, ahová a fogházból vitték. A hetven esztendőes asszony a fogház magányában mihamarabb rájött helyzetének súlyos voltára és nagyon megtört. Legutolsó kihallgatásán, amely csütörtökön volt, erősen meglátszott rajta a szenvedés. Mégis nagy feltűnést kelt hirtelen elhalálozása. A pottiersi nép nagy többsége amugy is el van keseredve a bűnösök ellen, akik édes vérüket huszontöt esztendőn át olyan hihetetlen embertelenséggel kínozták, s nagy tömeg gyűlt össze a kórház előtt a halál hírére. Az elkészeredés mélységét erősen jellemzi egy jelenet. A saint-porchairei plébános, Vertault abbé, akit a fogház távollévő lelkiját helyett hívták a kórházba, mikor kijött, az egybesereglett néphez így szólott:

— *Ugy halt meg, mint egy szent. Mártír volt!*

Ezt a kijelentést az izgatott tömeg valóság-gal kihívásnak vette s felháborodásában megtámadta és a falhoz szorította az abbé. A halálra rémült plébánost az elhunyt asszony ügyvédje mentette meg szorongatott helyzetéből. A nép körében különben erősen terjed és nagy hitelt talál az a híresztelés, hogy a szivtelen öreg asszonynak halálát a klerikálisok sietteték a végéből, hogy megszabadítsák a milliomos nőt az az igazságszolgáltatás következményeitől s elejét vegyék a végtárgyalástól várható kompromittáló leleplezéseknek. Ezzel szemben nagy a rokonszenv Mondion abbé, egykori tábori káplán, a kórház mostani lelkijátja iránt, aki mindjárt kezdetben erőlesen ellentállott a klerikálisok igyekezetének, hogy özvegy Monniernek és fiának bűnét szépítsék, sőt el is imitsák. A bátor lelkész egy üdvözlő levélre, amelyet nem katolikus részről kapott, a következő jellemző levéllel válaszolt:

Tisztelt uram! Levele újabb bizonyosságra annak,

amire nagy tapasztalatom a dolgokról és emberekről már régen megtanított: hogy tudniillik minden párt és vallás körében vannak jó lelkű és becsületes emberek és hogy a jó lelkű és igazán becsületes emberek az igazi szabadság, igazságosság és jóság terén mindenkor találkoznak. Levele becsületére válik önnek s nagyon örülök, hogy válaszolva rá tiszteletteljes rokonszenvemet fejezhetem ki ön iránt. A lapok joggal mondanak a kicsinyek, a gyöngékek és az áldozatok védőjének. A gonosztevők és bűnösök rám nézve mindig gonosztevők és bűnösök lesznek, bármilyen társadalmi osztályhoz tartozzanak is. Az igazi vallás, amit Jézus Krisztus hirdetett, főleg a jóságnak és igazságnak minden tekintet nélkül való gyakorlásában gyökerezik.

A klerikális, antisemita és nacionalista lapok nem sietnek Mondion abbé levelének a közlésével. — Monnier volt alprefektus, a másik bűnös, mint Párisból jelentik, már tudja anyja halálát. Kiméletesen tudatták vele a fogházban.

— **Az érettségi vizsga őrtűje.** Hódmezővásárhelyről írják, hogy egy ottani mérnök fia, aki a nyolcadik gimnáziumába járt, tegnap megőrült. A szerencsétlen ifju, mint a tudósítás írja, a tulszigorú tanrend áldozata lett, melylyel nem tudott megküzdeni. Hetek óta vasszorgalmom tanult éjjel-nappal az érettségire, melytől annyira félt, hogy most elmezevarodott lett. Kést fogott az édesanyjára, akit üldözni kezdett és azt a rögeszméjét hangoztatja, hogy az atyja megőrült és attól akarja megmenteni az anyját. Az őrzőngő tanulóát ártalmatlanná tették és a békésügyi kórházba szállították.

— **Parafakőgyár.** A szabadalmazott parafakő és parafakőépítményi gyár részvénytársaság, ezéltől Kleiner & Bokmayer Mödlingben, Budapesten. Kőbányán gyárt épít, hogy gyártmányait, melyek Magyarországon már évek óta be vannak vezetve és kitűnően beváltak, itt is gyárthassa. A parafakő, mint kitűnő szigetelő anyag, meleg, hideg és nedvesség ellen, nemcsak gőzböjéktumokról nyer alkalmazást, (mint eszköz a hőszigetelés és gőzvesztés ellen) hanem a legnagyobb sikerrel alkalmazható az építkezésnél is és pedig falazatok, manzardburkolatok, hideg padló izolálására, gyári épületek, vasuti műhelyek burkolására, jégvermek, hűtési helyiségek szigetelésére stb. Azonkívül kiváló sikerrel alkalmazható kisebb épületek, úgymint iskolák, nyári lakok építésére. A mödlingi gyár által szerzett dus tapasztalatok a budapesti gyárnak is előnyös válnak és biztosítják a parafakőnek a gyakorlatban technikailag korrek és szakszerű előállítását és alkalmazását. Bizton remélhető tehát, hogy a cégnek magyarországi gyára szék jövőnek néz elébe.

— **Új kőszénbánya.** Nygyváradról táviratozzák, hogy Nagyváradon kőszénbányát tártak fel. A szén bő rétegekben fordul elő. Ma volt az ünnepélyes megnyitás Gálfi és Weisz főbányavizsgálók, Bóthy főispán, Szunyogh alispán és Telegdy képviselő jelenlétében. A furások egyre tartanak. A bányát legközelebb üzembe hozzák.

— **Vidéki hírek.** Debreczenben Tunyoghy János gimnaziista fürdés közben beleult a Margittúrdó halastavába. — Veres Gábor hadházi gazdát három test-

vére dalukodás közben agyonszúrta. Az anyai jusson veszték össze. A testvérnyilkosokat kiballgatás után szabadlábban hagyták. — *Kéziszentlélek* háromszék-megyei községben Voloncs János földmivest a Kászton hídja alatt halva találták. A vizsgálat kiderítette, hogy Voloncsot meggyilkolták. A gyilkosokat nyomozzák. — *Kassán, Gömbér Zsófia* 18 éves kaszirnő ma reggel fölé lőtte magát. Tettének oka reménytelen szerelem. — *Ugyanassan Kassán* ma délelőtti öngyilkossá lett egy *Dánk Rozália* nevű leány. Két héttel ezelőtt meghalt az anyja és e felett való bánatában emészette el magát.

— **Dr. Takács Zoltánnak**, a kínos hírvévre szert tett demagóg és 34 társa pénzhamisítási bűnpöröknek végtárgyalása képezi most szóbeszéd tárgyát, új jogászörökben, mint a társadalom minden rétegében. A végtárgyalási terem, melyben a pert tárgyalják, oly kicsiny, hogy alig száz ember befogadására képes, s így az érdeklődők nagy része csupán a lapok tudósításaira van szoruló. A Telefon Hirmondó, mely minden alkalmat felhasznál arra, hogy a nagyközönségnek, mindent megelőzve, szolgálatára lehessen, most is a Takács-féle végtárgyalásról már pontban 12 órakor, majd kimerítő tudósítást 2 órakor és este az opera előadása után olvastat fel. A felolvasásra riadójellet hívja fel az előzetők figyelmét a beszélő újság.

(x) **Akácia poudre** országszerte a legkedveltebb hölgyper. Ara 1 K. Főraktár Kriegner György gyógyszer-tára Budapest, Kalvin-tér. Arekrém 2 K., mosdó-szappan 1 K.

(x) **Ha öszül a haja**, használja a *Stella*-vizet. Ara 2 korona. Zoltán Béla gyógyszer-tárában Budapest.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyujtót!**

(x) **Figyelmeztetjük** a gazdaközönséget és iparvállalat-tulajdonosokat, hogy gépolaj- és hengerolaj-szükségletüket a hírveves orosz-amerikai olajipar-részvénytársaságnál teidezzék. Az egyedüli elárúsítás Reich és társa Király-utca 99. szám, mely cég mintá-és árjegyzékkel készséggel szolgál.

(x) **Magyar Thomassalak** 18—20% öszs-, vagy 15—17% citromsavban oldható phosphors. 75—80% porfinomság. 80 kilogrammos ingyen zsákban bármely álmásra szállítva, legolcsobban ajánl a kartellen kívül álló Sátori-gyárak központú irodájá. Budapest, IX., Dandár-utca 25.

A növevelés reformja.

Budapest, június 12.

Társadalmi fejlődésünknek egyik nagyjelentőségű irányzata a nőkérdés. Ezen a téren kettős feladat áll azok előtt, akik e nehéz probléma megoldására törekcszenek.

Hogy miben áll ez a kettős feladat, az évtizedek óta világos mindazoknak, akik figyelemre méltatták azt a le nem tagadható mindennapi valóságot, hogy a művelt lelkű nők közül rendkívül sokan a balsorsnak sokkal több esélyével kénytelenek megküdeni, mint a férfiak.

Ez a szomorú faktum érlelte meg *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszterben azt a tudatot, hogy nem elég az állami gondoskodásból, ha az egyetem kapui minden átmenet nélkül egyszerűen megnyitnak a nők előtt, meg is kell építeni azt a hidat, mely a nők számára nyitva álló alsóbb iskolákból az oktatásnak legfelsőbb rangú tantermeibe átvezet. Amde megnehezíti a pedagógiai utirányt megalkotását az, hogy itt nem kizárólag és egyes-egyedül arról a végéről van szó, hogy a magasabb kiképzetésre és tudományos pályákra törekvő nők valamelyes középiskola elvégzése által az egyetemen szükségelt előismereteket elsajátítsák. Az önmagától fölmerülő és a gyakorlati élet által diktált második feladat az, hogy az a középiskola, melyen a fiatal leányok áthaladnak, betetőzött egészet alkosson abban az esetben is, ha az egyetemen való továbbtanulás elmarad és a fiatal nő nem a kenyérkereső pályák egyikére lép, hanem női hivatalosa elsőrendű feladatának megoldása felé közelít. Ha ugyanis ugy alakulnak a fiatal leány körülményei, hogy középiskolai tanulásának valamely előrehaladottabb stádiumában föladhatja az egyetem elvégzésére irányuló tervét, akkor a művelt nő minden ismeretének birtokában legyen és ezzel a szellemi tőkével szentelhesse magát hivatásának a család keretén belül. Más szóval tehát olyan tantervet kellett megalkotni, melynek a hat évre terjedő ciklusa befejezett egész, ellenben mind a nyolc évfolyamának elvégzése az egyetemen való továbbtanulásra képesít.

Eddigél csupán kísérletszámba ment az önálló leánygymnázium. A fiugymnáziumhoz leányok számára hozzákapcsolt kurzus szintén célszerűtlennek bizonyult. Ellenben a kettős cél tekintetében kívánatosnak ítélte a miniszter a felsőbb leányiskolával szervesen egyvüvé kapcsoló gymnáziumi tanfolyamot.

Az új tanterv, melyet az országos közoktatási tanács készített és amelyhez hozzászóltak az illetékes tanári karok is, felülről mindazt, amit a reálisok-lák és gymnáziumok tanítanak. A lényeges eltérés azonban az, hogy egyes tantárgyak, melyek az egyetemen való továbbtanulás esetén föltétlenül, az általános mű-

veltség szempontjából azonban alig szükségesek, csakis a felsőbb osztályokban, leginkább a VII. és VIII-ikban taníttassanak. A tanterv sokat töröl a matematizsából, elég sokat a fizikából, míg a természetrajzot majdnem ugyanolyan terjedelemben taníttassa, mint a reálisok-lákban szokás. Hátrébe szorult a tanterv szerint a közgazdaságtan, nemkülönben a tudományok csufolt *háztartás* is. A mértani rajz szintén mostoha elbánásban részesül, ellenben a művészeti érzék fejlesztése érdekében a szabadkézi rajz, különösen a természet után való rajzolás lép előtérbe. Sőt a nagy gondnal kidolgozott tervezet figyelemmel van a test fejlesztésre is. Kötelezővé teszi a tornát, elrendeli a játékdélutánokat és a kirándulásokat s beleilleszti rendszerességébe a táncot a korcsolyázást és az úszást.

A resiczai sztrájk.

Budapest, június 12.

Megdöbbsentő hírek érkeznek Resiczáról. Négyezer munkás kenyér nélkül, a nyomoruságba az éhezők jajszava is belesivit. A fegyveres erő készenlétben. A telep bécsi vezetőség pedig retenthetetlen, nem tárgyal — így szól a munkásokhoz — amíg a sztrájk tart. Melyik részen van az igazság? Nem a bécsi urak oldalán. Ma már ennek olyan bizonyosága is van, amelyet szuronyokkal és katonákkal sem lehet megéfolni. A kereskedelemügyi miniszter a munkások pártjára állt. Igazuknak védelmére energikusan intézkedett, felszólította ugyanis az osztrák-magyar államvasut igazgatóságát, hogy új munkarendjébe haladéktalanul illeszse be a munkások délutáni félórai szünetét. A munkások egyik fontos követelése ez a szünet, amelyet eddig rideg méltánytalansággal mindannyiszor megtagadott az osztrák vállalat. A kereskedelemügyi miniszter intézkedése alaposan megvilágítja a bécsi urak diktatóri kedvteléseit. Nem bántja őket, hogy esztendőről-esztendőre meg-megújulnak a resiczai munkás-mozgalmak, tulerejüknek tudatában mit se törődnek ők a munkás jogával. Most illetékes helyről kaptak oktatást, amelynek bizonyára meg lesz a fogantatja és ugy lehet, nem marad el a folytatása. A munkás érdeke párhuzamosan halad az állam legfőbb érdekével, ennek az igazságnak böles mérlegelése az az üzenet, amelyet a kereskedelemügyi miniszter küldött az osztrák uraknak. Részen van a végrehajtó hatalom és örökösök mellette a közvélemény is. A resiczai komor kép előttünk van. A vállalat immár éhezeti a munkásokat, fenyegeti azokat a nyomorult embereket, akik emberi mivoltukat megillető jogokat merészlik követelni, tárgyalni nem akar s a vérontás se riasztja meg önkényeskedésében. Közben pedig küldi a megnyugtató híreket, hogy Resiczán nem történik semmi különös dolog. Ertelmezés kérdése egyébként az ügy, a bécsi urak nem tartják különös dolognak, ha négyezer munkás éhezik családjával.

A mozgalomról a következő tudósításunk ad számot:

Resicza, június 12.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter felszólította az Osztrák-Magyar Államvasut Társaság igazgatóságát, hogy haladéktalanul mutassa be az ipari hatóságoknak az új munkarendet, amelyből ne hiányozzék a délutáni félórás szünet. Az új munkarend, amely legfőbb követelése a resiczai sztrájkolóknak, talán megszünteti a sztrájkot.

A sztrájkoló munkások a Józsa-ligetben tanácskoznak, körülöttük a csendőrség. A főtisztartó, *Eberhardt* Károly, azonban nem alkuszik. A munkások nyomora pedig napról-napra nő. Három heti sztrájk kimerítette őket, hitelük nincs, éheznek. Ilyen hangulatban tudatták velük, hogy a főtisztartó elbocsát mindenkit, ki nem áll azonnal munkába és aki nem fogadja el a *bárca-rendszert*. Tudnivaló, hogy ez a bárca-rendszer szolgál ellenőrzésül a munkaidő pontos megtartására. Reggel hatkor ugyanis, mikor a munkás a gyárba megy, az ajtónál kap egy számmal ellátott pléhdarabot, amelyet benn a gyárban egy ládába dob. Este aztán, ha elvégezte a munkát, ugyanazt a számmal ellátott pléhdarabot visszakapja. Ezzel ellenőrzik a munkavezetők a munkaidő pontos megtartását. A sztrájkolók már most csak ugy hajlandók a bárca-rendszert elfogadni, ha az igazgatóság viszont megadja a tízórai munkaidőt. Erre azonban *Eberhardt*nak semmi kedve sincsen. A hidmunkások már memorandumot is adtak be ebben a dologban, mire a főtisztartó ezt a kijelentést tette:

— Ugy dolgozzanak, ahogyan én akarom! Aki nem fogadja el a bárca-rendszert, tekintse magát elbocsátottnak.

A hid-munkások másnap e kijelentés ellenére is munkába állottak, mire odament hozzájuk *Tóth* Róbert főmérnök és megkérdte őket, elfogadják-e a bárca-rendszert? A munkások tagadó válasza után a főmérnök bezárta a műhelyt és hazaküldte előbb a hid-munkásokat, aztán a többi szakmabelieket. A munkások elkeseredését fokozza az is, hogy munkabéruket minduntalan leszállítják, ugy hogy ma például átlag tizenöt százalékkal kevesebb a munkabér, mint volt csak két évvel ezelőtt is. Hogy a nagy lorrongásban nagyobb vérengzés nem történt, az eddig csak a fegyveres hatalom nagyarányú összpontosításának köszönhető. A tegnapi zavargás alkalmából azonban már tolyt vér. *A csendőrök egy munkást szuronyra mellbeszurtak.*

A sztrájkoló férfiak, asszonykál összeállanak az utcacsarkokon és villogó szemekkel, ökölbe szorított kezekkel káromolják azokat, akiket megrontóiknak tartanak. Ma már, mint a *Magyar Szó* jelenti nincs kenyér a munkáslakásokban. A szabadalmazott osztrák-magyar államvasutársaság minden hétfőn egyszer megnyitja élelmiszer raktárait és előlegképpen ad alkalmazottaiknak élelmi cikkeket. Tegnapi hétfőn lett volna az élelmiszer kiosztás. Száz és száz asszony sorakozott a raktárak előtt, de a hivatalnokok kijelentették, hogy a főtisztartó rendeletének értelmében a sztrájkolóknak semmi sem jár.

— *Menjenek kenyérért, fűszerért, zöldségért a hatalmas sztrájkbizottsághoz!*

Az első véres összeütközés a csendőrség és a sztrájkoló között tegnap történt a főtisztartóság épülete előtt. Már napok óta resbesgették, hogy hétfőn este a sztrájkolók, a munkából kijövő olvasztó munkásokat meg fogják támadni. Az atkonat beálltával tényleg a főépület térségén felállított csendőrnégyesűg előtt asszonyok, munkások százai gyülekeztek. Az olvasztóból kiáradó munkásúpnak közöttük kellett elhaladni. Az asszonyok kezdtek meg:

— *Pizkos árulók, gazemberek!*

Az egyik munkásasszony szembeköppött egy hatalmas termetű előmunkást. Az dühös ordítással vetette magát az asszonyra, de abban a pillanatban száz kéz sujtott felé. Nehéz sebbel vándorgott haza. Még két ilyen „sztrájk-törő” vert így el a tömeg, közöttük egy *Roth* Albert nevű embert, aki alighanem egész életére nyomoréjka marad ezeknek a bántalmazásoknak. *Gürtner* Zoltán főszoigabíró, *Wekerle* Nándor szolgabíró, *Schneider* József községi bíró és *Szilágyi* csendőrszázados, a tér közepéből nyugodtan nézték ezeket a jeleneteket. De a tömeg most már a csendőroket is szialalmazni kezdte, mert nem engedték őket a főtisztartóság épülete elé. Ekkor lépett közbe a csendőrszázados. A legjobban lármázó munkások egyikét nyakon ragadta és maga cipelte el a községi előjáróság épületébe.

Az egyre szaporodó tömeg lármásan követelte a letartóztatott munkás szabadonbocsátását. Egyik-másik elkeseredettebb ember már a csendőrpuskák felé kapott. A helyzet egyre kritikusabb lett. A csendőrök szuronyt szegeztek, felhúzták a katasokat és várták a lövésre szóló parancsot.

E helyett azonban a százados dicsérendő tapintattal elrendelte a letartóztatott munkás szabadonbocsátását. A többnyire németajku munkásnép riadó Hoch!-hal üdvözölte a századost és az egész tömeg elvonult. Egyetlen sebesültje lett az összekocsmásnak. Az egyik sztrájkoló munkásnak mellébe mártotta a szuronyját a csendőrök egyike.

A tömeg elvonulása után az élelmiszerraktár felől egy csomó munkásasszony érkezett a főterre. Egyik-másik ecsemőt tartott a kezében. A főtisztartóság közelében feltartóztatott őket a csendőrök. *Gürtner* Zoltán főszoigabíró közbelépett:

— *Menjenek haza asszonyok. Most nem lehet a főtisztartó urral beszélni. Különben is mit akarnak tőle?*

Erre előlépett az asszonyok csoportjából egy sovány, vézna asszonyka.

— *Hogy mit akarunk? Ezt akarjuk neki megmutatni. — Ezzel leakasztotta a karjáról a kosarat és ledelét felemelte. — Meg akarjuk neki mutatni, mivel élünk napok óta. Fűvet eszünk! Fűvet, mint a legelő-marhák.* Ezt akarjuk neki megmutatni. S most mondja a szemünkbe, hogy semmi bajunk, hogy nincs okunk panaszra.

Egy másik asszony leszakította kebléről a ruhát és mellére mutatva, kiáltotta a zavarodott csendőröknek:

— *Ido szurjatok! Ide löjjetek! Ugy sem ér már a mi életünk semmit.*

Képzelték, hogy az ilyen jelenetek miképpen hatnak erre az elkeseredett népre.

Beszéda, június 12.

Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter rendelete alapján Eberhardt Károly főtisztartó délután megígérte a munkások küldöttségének a délutáni félórai szünetet 4-től 4:45-ig s így a tízórás munkaidő meglenne. A küldöttség a főtisztartó kijelentését írásban kérte és azt is, hogy az azonnal életbe lépjen. A főtisztartó azonban a munkarend kidolgozása és annak az igazgatóság általi megerősítése utánra igérte az életbeléptetést. A küldöttség még azt is kéri, hogy a félórás szünet egytől félkettőig tartson, vagyis ezáltal a déli szünet nem egyig, hanem félkettőig tartana. A csendőrségnek és a katonaságnak semmi dolga sem akadt, de azért folyton készenlétben vannak. Szilágyi Gerő csendőrszázados és Gärtner Zoltán főszolgabíró a főteret, hol a főtisztartósági épület áll, el nem hagyják.

Lugos, június 12.

Resiczán a rézmunkások is beszüntették a munkát. Néhány munkást, mert dolgozni akartak, a sztrájkolók bántalmazták, másokat lebeszélni igyekeztek. A csendőrség többeket letartóztatott.

A marburgi emberevő.

(Végtárgyalás és ítélet.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, június 12.

A marburgi esküdtészek gyorsan végeztek azzal a rettenetes bünténnyel, de belépni csak igazolvány fölmutatása után szabad. Minthogy az új kerületi törvényszéki épület még nincs kész, esküdtészeki termet egy magánházban rögtönöztek.

Imhol, tegnapi tudósításunk folytatása:

Marburg, június 12.

A törvényszéki épület körül már jóval kilenc óra előtt nagy néptömeg tolong. de belépni csak igazolvány fölmutatása után szabad. Minthogy az új kerületi törvényszéki épület még nincs kész, esküdtészeki termet egy magánházban rögtönöztek.

Mialatt az esküdteket kisorsolják, bevezetik a vádlottakat, nyomban pedig megjelennek a bíróság tagjai. Bratusa Ferenc, akinek külseje éppen nem visszataszító, negyven éves és egyszer csápas, háromszor pedig lopás miatt ült; tíz évvel idősebb felesége büntetlen előéletű. Mind a ketten csak szlovénül beszélnek. A férfi nyugodtnak látszik, az asszony kezét kulcsolja és egyre sir.

A vádirat felolvasása után Bratusa Ferenc kihallgatása kezdődik.

— Taval, a második husvétünnepnapon — kezd meg a vádlott összefüggő előadását — Johanna leányom megszökött hazulról, mert tüzvész okozott, úgy hogy majdnem leégtünk, én is, szomszédom is. Kerestem, kutattam utána, de nem találtuk meg. Aznap, mikor az megtörtént, az erdőben lát szedtem. Egyszer csak meglátom a leányomat, megfogya és agyonéheze. Teljesen elgyöngyülve a földön ült és nem mozdult, de azt láttam, hogy még éi. Fölsegíttem, nevén szólítottam, beszélni akartam vele; akkor egészen halkán suttogott valamit, de hogy mit, nem értettem. Aztán odébb akart állni, de nem bírt, gyöngeségében lerogyott. Akkor két kezemmel nyakánál megfogtam, vagy négy percig összeszorítva tartottam a torkát, — akkor már meg volt halva. Nem védekezett és én hallgattam: már nem lélekezett. Már régebben elhatároztam, hogy nem fogadom vissza házamba és úgy gondolkodtam, hogy úgy se való semmire se ezen a világon, — otthon nem használhatom, — tán még kórházi költségeket is fizessek érte? ... Hát megfajítottam! Hét óraker este hazavittem a holttestet és mindent elmondtam a feleségemnek. Egy kicsit szomorú volt, de nem szidott össze, elvögrel ő se bánta, hogy a lány nincs többé. Az udvarból bevittem a szobába a holttestet és a sítőkemence elé tettem. Először mesztelenre vetkeztettem. Aztán logtam a kenyérvágó kést, hogy a testet földaraboljam; feleségem segített. Minthogy a kés a csontnál megakadt, fogtam a fejszét, feleségem tartotta az egyes testrészeket és így öt darabra vágtam a testet. Először is levágtam a fejét, aztán a térdnél a két lábat, utóljára pedig a törzset felülről lefelé két részre daraboltam. Egyik darabot a másik után dobtam a tűzbe ... Három óraker már aludni mentünk.

— Maga most valamit elhallgat, amit a vizsgálóbíró előtt jószántából vallott be — mondja az elnök. — Nem igaz, — mondja ingerülten az eddig nyugodt gyilkos és elpirulva sűti le a szemét. — Tudom, hogy miről van szó ...

Minthogy Bratusa tagadja, hogy leánya megsült husából evett, az elnök fölolvastatja a vallomást, amelyet a vádlott május 5-én vizsgálóbíró előtt tett. Ez a vallomás így szól:

— Önként és jószántamból még el kell mondanom egy körülményt, amelyet eddig elhallgattam, mert

szégyeltem magamat. Aznap nem volt semmi eleség a házban és a mikor Johanna husát a kemencében sülni láttam, eszembe jutott, hogy gyerekkoromban könyvekben olvastam, hogy vademberek emberhussal élnek a nélkül, hogy egézségüket megromtanák. Így fogott el a sülő hus látára a vágy, hogy belőle egyem. Vettem egy cseréptányért, levágtam egy darabot a felső combból, a tányérra tettem. aztán még egy kissé sülni hagytam, — aztán pedig megettem az egész darabot. De ezalatt magam is szégyenkeztem és titokban ettem. Valjón látta-e a feleségem, nem tudom, de úgyhiszem észre kellett vennie.

A jegyzőkönyv felolvasása után az elnök konstataálja, hogy Bratusa Ferenc egy újabb kihallgatás során ezt a vallomását teljes terjedelmében megerősítette. Ezután a vádlott asszony kihallgatására került a sor.

Bratusa Mária ekként kezdi vallomását:

— A bűnöm csak annyi, hogy a holttest elégetésénél segitettem, de nem tudtam róla, hogy az uram Johannát meg akarja ölni.

— Sohase mondta magának az ura, hogy el akarja pusztítani gyermekét?

— Május elején egyszer az uramnak nagyon élénk álma volt, amelyben Johanna jelent meg neki, egészen megfogya és elkeletül arccal. Reggel elmondta nekem álmát és hozzátette: Ha így találom meg Johannát, megölöm.

A tanuk vallomása teljesen megegyezik a vádirat adataival és csak annak a csendőrség a vallomása érdekesebb, aki a büntényt fölfedezte.

A bizonyítói eljárás befejeztével elmondták a vád- és védbeszédeket. A férfit dr. Haas, az asszonyt dr. Pipusch védte. Az esküdtészek verdiktje már ismeretes, valamint a bíróság ítélete is.

Bratusa Ferencet köztalálásra, feleségét három évi fegyházra ítélték.

Vannak, akik sajnálják, hogy Bratusa Ferenc az akasztófára kerül, bár megérdemli és bár bebizonyult, hogy ép elméjű és intelligens ember. Ezt a szörnyeteget a tébolydába kellett volna szállítani az emberiség kedvéért, hadd maradjon meg az az illúzió, hogy ilyen rémtettet csak őrült követhet el.

Automobilisták.

Az automobil-tulajdonosok körében nagy az izgatottság. A főkapitányság ugyanis elrendelte, hogy azoknak, akik automobil-kocsikat vezetni akarnak, bizottság előtt vizsgázniuk kell. Ezek a vizsgák a következő módon történnek:

A bizottsági tag: Tudja, hogy mi én?

A vizsgázó: Igen. Automobilista-jelölt.

— És én?

— Automobilista-tanár.

— Helyes. Mi az automobil?

— Az automobil olyan jármű, amelyből ezontul vizsgázni kell.

— És?

— És nem lehet megbukni.

— Miért?

— Mert akinek nincs pénze, az nem vizsgázik; aki nem vizsgázik, annak nincs automobíljá; akinek nincs pénze, annak nincs automobíljá; akinek van automobíljá, az vizsgázik; aki vizsgázik, annak van pénze; akiknek pénze van ...

— Nos, nos?

— Annak van protekciója; akinek van protek ...

— Elég! Most néhány gyakorlati kérdést. Mit csinál ön, ha valaki nem tér ki az automobil elől?

— Trombitálok neki.

— De ha süket?

— Elgázolom.

— Miért?

— Mert nem hallotta a trombitát.

— És ha egy kocsi nem tér ki?

— Akkor én térek ki.

— Miért?

— Mert a kocsi nem lehet elgázolni.

— Ha ön tetszik gyorsan halad és a rondór int önnek, mi a kötelessége?

— Visszaköszönni.

— És ha az automobil elromlik, mit csinál?

— Nem megyek rajta.

— De ha akkor romlik el, amikor ön rajta ül és neki szabadul, mit csinál?

— Kiesem és megtűm magam.

A szürke elmélet után következik a gyakorlat. A bizottsági tagok először a síma földön végeztetik a gyakorlatokat. Aztán egy hegyre kell a vizsgázóknak hajtaniuk, onnan a völgybe le, keresztül árkon-bokron, hidakon, sineken, patakokon, folyókon — amire természetesen összetörik a legcsondesebb automobil is. Erre kiadják a vizsga sikeréről a bizonyítványt a jelöltnek, aki felsőhajt:

— Amíg nem volt bizonyítványom, volt automobílim; most nincs automobílim és van bizonyítványom. Most mit fogok hajtani?

A bizottsági tag jóakarattal mondja:

— Fejet, a bizottság előtt.

Pont.

FŐVÁROS.

(*) **Elutasított kérelem.** A Pesti Jótékony Négyesület ma küldöttségileg arra kérte a polgármestert, engedjen át a központi városháza helyiségei közül egyet a népkönyvtára számára. Az egyesület nagyon szerény anyagi viszonyok közt van és attól fél, hogy kénytelen lesz a népkönyvtár június végén bezárni, mert ha házbért is kell fizetnie, úgy alig fordíthat valamit a népkönyvtára nemes céljaira. A polgármester kijelentette, hogy a központi városházán helyet nem adhat, mert ott minden le van foglalva a beköltözők hivatalok számára. Egy köznyomatos szerint a polgármester mindez mély sajnálattal jelentette ki. Hát igazán szép a főváros első tisztviselőjétől, hogy ennyire megesett a szíve a szegényeken. Mi azonban azt hisszük, hogy a derék négyesületnek most már a közgyűléshez kell fordulnia, az bizonyára nem fogja elutasítani kérésüket.

(*) **A főváros közgyűlése.** Előre kell becsátani, hogy a mai közgyűlés már abból a szempontból is megérdemelte a „rendes” jelzőt, mert ezáltal is egész csomó jelentéktelen ügy volt napirenden. Így hát nem is akadt vita. Wagner Géza próbálkozott meg azzal a hálátlan feladattal, hogy ebben a nagy melegben feléleszse a városatyák tanácskozó kedvét: az erszébetvárosi sugárút ügyének tárgyalását sürgette meg, mire a polgármester kijelentette, hogy ez az ügy héttől a középítési bizottság rendkívüli közgyűlése elé kerül. Ugyancsak a napirend előtt dr. Reisz Mór az elmebetegnek gyors elszállítására érdekében azt kérte, hogy egy-egy tiszt orvos éjjel-nappal tartson inspekción. A napirend során elintézték a segédhivatalok újszerűzésének ügyét, a jogalmazó-gyakorlatokra vonatkozó előterjesztést, az iparostanonciskoláknak szakirányú iskolákká való átalakítását, mindezt a tanács javaslata értelmében. Ugyancsak a tanács javaslatára kimondta a közgyűlés, hogy a Wesselenyi- és Dobutek sarkán levő fővárosi telkekre addig árverést nem tartat, míg a közgazdasági viszonyok jobbra nem fordulnak és tudomásul vette a kölcsönkonzorcium feloldását.

(*) **Ráth Károly arcképe.** A képzőművészeti bizottság ma elhatározta, hogy Ráth Károly főpolgármester arcképét Balló Edéval festeti meg. Az életnagyságú arckép az új városháza tanácstermébe kerül és térdalakra fogja feltüntetni a főváros első főpolgármesterét.

(*) **A tanítók beosztása.** Bárczy István, a tanügyi osztály új vezetője a tanítók jövő évi beosztása tárgyában körlevelet intézett az elemi iskolák igazgató és vezető tanítóhoz. E körlevél legfontosabb rendelkezései, hogy jövőre a megválasztott segédtanítók is osztályba osztatnak be és hogy az igazgató és felesége vagy gyermeke egy- és ugyanazon iskolánál nem taníthatnak, kivéve a főváros legkülönbözőbb részeiben, hol a közelben más iskola nincs. Meghagyja a tanácsnok, hogy az órák és a tantárgyak kiosztásánál lehetőleg figyelembe veendő a tanerőknek egyes tantárgyak iránt nyilvánított hajlamai és előszeretete, hogy még azon iskolánál is, hol a körülmények nem engedik meg valamely V. vagy VI. osztálynak megszüntetett tanítás utján való ellátását, a szaktanítás a felsőbb osztályokban lehetőleg érvényesüljön.

(*) **A főváros lakossága nem szerint.** A statisztikai hivatal nagyréműl igazgatója, dr. Kövessy József a budapesti népszámlálás anyagát legújabbban a lakosság neme szerint dolgozta föl és e statisztikát ma terjesztette a tanács elé. A fővárosi rendes polgári népessége közt van 339.649 férfi és 363.799 nő. Tehát Budapesten is, mint általában a nagyvárosokban, a nő nem van túlsúlyban, (100 férfira 107 nő esik), ami a számos nőcseléd következtében áll elő. Kerületek szerint a férfinem csakis a X. kerületben van túlsúlyban, még pedig 16.062 férfival szemben 15.026 nővel van e kerületnek.

(*) **Az erszébetvárosi szökőkút.** Körülbelül másfél évtizede már, hogy a városházán elhatározták, hogy diszes szökőkutat állítsanak az Erszébetvárosban. Az erszébetvárosi háztulajdonosok tekintélyes összeget ajánlottak föl a költségek fedezésére, pályázatot is hirdettek a kut terveire és több figyelemreméltó terv közül Szécsi Antalét fogadták el kivételre. Azóta semmit sem lehetett hallani ebben a dologban. Ma aztán a képzőművészeti bizottság megkötötte a szerződést Szécsi Antal szobrászszal. A szökőkút alakja Vénusz születését ábrázolja. A szökőkutat 1905. június végéig át kell adnia. A kut ára 102.000 kor

rona. A bizottság kikötötte, hogy a szobrot hazai erőntőben kell ünteni.

(*) **Haro egy szanatórium-telek körül.** A főváros tudvalevőleg nagyobb területet engedett át a földrajzosok szanatóriuma számára. A szanatóriumot gyorsan meg akarták építeni s azért a főváros az egyesület kérelmére megengedte, hogy az építést a szerződés megkötése előtt megkezdjék. Meg is kezdtek s nem sokára be is fejezik. Most akarták megkötni a szerződést. A tanács azt kötötte ki, hogy az egyesület csak szanatórium céljaira használhatja a területet s ha nem arra használja, a telek a fölépítménnyel együtt minden kártérítés nélkül visszazár a városra. Követelte továbbá a tanács, hogy az egyesület alapszabályait hozzájárulás végett a tanácsnak mutassa be. Az egyesület a tanács kikötéseit nem fogadta el. Az egyesület azt akarja, hogy a főváros hozzájárulásával más célra is használhassa a teleket, de ha egy év alatt nem tudnak megegyezni, a teleket a fölépítménnyel együtt megkapja ugyan a város, de a város is csak szanatóriumnak használhatja. A tanács hallani sem akar az egyesület föltételeiről, mert a szanatórium Pestmegye területén van s így arra a főváros, mint hatóság sem gyakorolhat befollyást. Az egyesület másik kikötésének az eredménye pedig az lehetne, hogy a szanatórium a város nyakába szakad s a város lenne kénytelen áldozatokkal föntartani.

SZÍNHÁZ, ZENE.

**** Városligeti Színkör.** Ma este Balász Olga, a nagyváradi színház tragikája, szerepelt a Városligeti Színkörben *Medea* címszerepében. A kisasszony évek előtt az Országos Színiakadémian Jászai Marinak volt egyik legjelesebb tanítványa és teljesen beváltotta azokat a reményeket, amelyeket jövőjéhez fűztek. Játéka jeles művészi kvalitásokat mutat és különösen a negyedik felvonásban hatalmas drámai erőt produkált. A fiatal művésznő nagy sikert aratott. A közönség minden felvonás után többször hiya. — A Városligeti Színkörben holnap d. e. tartják meg a főpróbát *A gipszszobor* vagy *A vén szoknyahős* című háromfelvonásos énekes bohózatból, amelyet dr. Komor Gyula dolgozott át magyarra. *A gipszszobor*, mely kitűnő szereposztásban kerül színre, annak idején a Gyapju-utcai német színháznak legvonzóbb darabja volt. Az *Ócska brigadéros* nagy sikert ígérő új bohózat próbái már javában folynak.

**** Fővárosi Nyári Színház.** Szép közönség mulatott ma a budai színkörben *Hercegg* Ferenc bohózatán a *Három testőr*. Az összevágó előadás erőssége volt *Pethes* Imre, aki Rátki szerepét finom nuanceirozással játszotta; *Szentmiklósy* Irén (Liza) közvetlen és természetes alakítását tetszésével méltányolta a közönség, Krémer, Faragó, Sebestyén és Tóth Ilonka vette még ki a részét a repriz sikeréből. A Fővárosi Nyári Színházban holnap esztőtörökön Sardou régi jó vígjátékát, *A jó barátokat* adják. Pénteken Offenbach bájos operettje, *Orpheus a pokolban* kerül színre teljesen új jelmezekkel. E hó 22-én kezd meg a budai színkörben négy estére terjedő vendégzereplését *Ujházi* Ede. A művész legjobb szerepeiben fog fellépni, nevezetesen a *Lengyel zsidóban*, a *Peleskei nótáriusban*, *Párisi szegényekben*.

**** Nagyságos asszony.** Ez a címe *Bródy* Sándor négyfelvonásos új színművének, amelyet a *Hófehérke* szerzője a Nemzeti Színháznak nyújtott be. Az új darab a jövő szezonnak valószínűleg egyik újdonsága lesz.

**** Hangverseny a Svábhegyen.** Kiválóan érdekesnek ígérkezik a hangverseny, melyet szombaton este rendez saját segítő-alapjának nevelésére a svábhegyi Eötvös nyaralóban az *Országos Női Gyorsíró-Egyesület*, mely közel egy évtized óta fejt ki áldásos működést a magyar gyorsírást terén. A hangversenyen közreműködnek *Bojár* Tereska, *Kápolnai* Irén, *Rózsa* Gizella, *Kiss* Mihály, *Kenedes* Kálmán és *Kovács* Mihály a *Népszínház* tagjai, *Inkey* Gizella a *Magyar Színház*, *Alpár* Irén a Városligeti Színkör tagjai, *Pakots* József, *Silberstein* Leó, *Somló* Endre és *Pfeffer* József. Jegyek három koronáért válthatók a fogaskerekű vasút állomásánál, s az esti jegypénztárnál. A hangversenyt táncmulatság követi, melyen *Radies* zenekara fog játszani. A játékok célra való tekintettel jegyeiket túllítéssel megváltották újabban gróf Vigyázó Sándor, Benke Erula, gróf Dessewffy Aurél, hatvani Deutsch, Szitányi Odón, Tschögl Henrik, Édeskuty Jenő, Fellner Henrik, dr. Vágó Jakab stb. A fogaskerekű vasut az ünnepély napján 60 filléres kedvezményes menettérít jegyeket engedélyezett, melyek az összes rendes és különvonatokra s a vasárnap reggel közlekedő első völgymenti vonatra is érvényesek.

**** Kúry Klára bucsufellépése.** *Kúry* Klára, a *Népszínház* kitűnő művésznője, ki a múlt hét folyamán és e hét kezdetén sorra föllepett az idei és a múlt szezonbeli legjobb szerepeiben, holnapután, pénteken bucsuzik el nyári szabadságának megkezdése előtt a főváros közönségétől. Ez alkalommal a *Lilít* fogja játszani, még pedig hatvanegyszer azóta, hogy a vele hét évvel ezelőtt felújított darab újabb nagyszerű repertoárdarabja lett a *Népszínháznak*. Ez lesz

együtt a *Lilének* ebben a szezonban utolsó előadása.

**** Milliók a hó alatt.** A *Milliók a hó alatt*, a *Népszínház* új látványos darabja a bemutatás előadás zajos sikeréhez mért nagy vonzóerőt gyakorol a közönségre. A mai második és a holnap harmadik előadásra elővételben kelt el a jegyek nagy része, miért is az igazgatóság a hét összes többi estére is — a péntekét kivéve, mikor *Kúry* Klára bucsuzik nyári szabadsága előtt a *Lilít* címszerepében — ezt a darabot tüzte ki előadásra.

**** A Vígsház első újdonsága.** A *Vígsház*nak a jövő évadban, mint értesülünk, *Albin Valabregue* francia bohózatírónak, *Az édes otthon* című bohózata lesz az első újdonsága. A darab betanulásához már most hozzáfogtak és próbák is folynak belőle.

**** Rejane asszony német vendégzereplését.** *Rejane* asszony, a hírneves francia színművésznő, az idei nyáron több német főúrdohelyen fog vendégzerepleni. A művésznő *Kissingen*, *Baden-Baden*, *Ems*, *Homburg* és egyéb főúrdohelyeket is felkeres és társulatán kívül elviszi azt a négyes — öszvérfogatót, amellyel a portugál király, *Lissabonban* való vendégzereplése alkalmával, megajándékozta. Ami nagyon jó lesz reklámnak!

**** Színházi előadások a tengeren.** Egy *new-yorki* színházi vállalkozó — így írja legalább egyik párisi újság — szerződésre lépett egy Európa és Amerika közt közlekedő német hajós-társasággal, amely jogot ad neki arra, hogy a társaság összes hajóján színházi előadásokat tartson. Az utasok a hét napig tartó tengeri ut alatt halálra unják magukat s ezt az unalmat akarja pénzre tenni az élelmes amerikai vállalkozó s nagyon valószínű is, hogy sikerül neki. Erre enged legalább következtetni az, hogy mikor *Sarah Bernhardt* és *Coquelin* társulata legutóbb hazatért Amerikából, az uton előadást rendeztek a hajón, amely nem kevesebb, mint nyolcezer frankot hajtott a hajóstársaság nyugdíjalapjának. Ezek a tengeri színházi előadások már a közel jövőben megkezdődnek s erre a célra a vállalkozó már szerződötetett is angol, francia és német színtársulatokat. Hogy mi történik ha a társulatok tagjai utközben — tengeri betegségnek kapnak, erről az élelmes amerikai vállalkozó majd gondoskodni fog.

**** Leoncavallo Umberto-miséje.** *Leoncavallo*, a hírneves olasz zeneszerző, római újságokban a következő nyilatkozatot adta közre:

Mint hogy a Vatikán női kórusoknak a római templomokban való közreműködését megtiltotta, a belügyminiszter megbízására Umberto király halála napjának évtordulójára szerzett misém a Pantheonban nem kerülhet előadásra.

**** Krescsányi színtársulata Triestben.** A szegedi színtársulat, mint *Triestből* táviratozzák, a közönség fokozódó pártfogása és méltánylása mellett folytatja vendéjátékát. Tegnap és ma a *Gésákat* adták. A magánszereplők énekszámaikat tegnap többször megismételtették. A triestri sajtó egyhangú magasztalással ír a magyar színtársulat összjátékáról, a szép kiállításról.

**** Kisfaludy Színház.** *Walkó* László *Bárd* és *ballerina* címen egyfelvonásos vígjátékot írt, amelynek június 22-ikén lesz a bemutatója a Kisfaludy Színházban. A fiatal szerző egy darabját három évvel ezelőtt már sikerrel adták az ó-budai színházban.

**** Nilson Krisztina betegsége.** *Nilson* Krisztina (Casu Miranda grófné), az egykor világszerte ünnepeit svéd énekesnő, megbetegedett. A művésznő súlyos természetű fülbajban szenved.

**** A szegedi színház.** A szegedi színtügyi bizottság mai ülésén elhatározta, hogy augusztus elseji lejáratul a szegedi színházra pályázatot hirdet.

**** Lecqo az Angot asszonyról.** Abból az ültetből, hogy a *berlini* udvari opera óriási sikerrel mutatta be *Lecqo* *angot asszony* lednya című híres operettjét, egy újságíró megintérjuvotta a francia operettszerzőt. *Lecqo* első sorban annak tulajdonítja operettjének rengeteg sikerét ugy bajzájában, mint a külföldön, mert erős *nemzeti jellege* van.

— Mindazonáltal, — mondta az *angot* szerzője — még csak halvány sejtésem se volt róla, hogy ennek az operettnak valaha ilyen sikere lesz s hogy a világ színpadain legfőbb színe került darab válik belőle. 1872-ben írtam az operettet és pedig nagyon gyorsan, a nélkül, hogy valami nagy sikerre számítottam volna. Nagyon finomnak és törékeny jószágunk tartottam. Párisban még színpadot sem sikerült találnom számára és először Brüsszelben kellett színre hoznom 1873-ban.

**** Pör az Opera Comique égése miatt.** *Nassauer* bécsi bankár tudvalevőleg életét vesztette a párisi Opera Comique leégésekor és jogi képviselője a párisi polgári bíróság előtt 100.000 frank kártérítésre pörölte be az államot a *Nassauer-árkv* javára. A polgári bíróság illetékellenek mondotta magát s e miatt a pör igen hosszúra nyúlt. Mint tudósítók ma táviratozza, a legfelsőbb törvényszék úgy döntött, hogy a polgári bíróság illetékes e perben s már közelebb itélethozatalra kerül a sor.

**** Hangverseny.** *Leopold* Francia, a kiváló koloratur-énekesnő és *Szerdahelyi* Józsa ismert zongoraművésznő vasárnap, e hó 16-ikán este Budán a *Mattoni Erzsébet-fürdő* disztermében hangversenyt rendeznek. A hangverseny iránt nagy édesklődés mutatkozik.

**** Gyermekhangverseny a Telefon Hírmondóban.** Ez idényben utolsó gyermekhangversenyt ma délután 5 órakor rendezi a Telefon Hírmondó. Közreműködnek e hangversenyen: *Harasztí* Mici, *Payer* Margit, *Pugin* Loona és *Várady* Margit urhölgyek, *Dajka* Balázs, *Fülei* Sándor Lajos, *Mérő* Géza, *Mérő* István, *Pentek* Ferenc, *Szarvay* Sándor, *Toll* Jancsi és *Zilahy* Gyula urak. — Este a Telefon Hírmondó összes állomásán a magyar kir. Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül a *Walkür*, *Sigmund* szerepében *Broulik* kal. Az opera előadásának közvetítése után a rendes esti felolvasás következik, majd még 11 óráig *cigányzene* lesz hallható a kagylókön keresztül.

A pozsonyi magyar színészet.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, június 12.

Már évek hosszú sora óta nem volt a magyar színészetnek *kényesebb kérdése* a pozsonyi színészetnél.

Kényes kérdés, mert sok minden játszik bele: művészet, nemzeti érzés, politika és egyéni érdek. Hosszas, elkésereedett harok is folytak körülötte, amelyek közel harmadfél esztendőn keresztül tartottak s amelyek — sajnos! — nem mindig maradtak a tárgyilagosság határán belül, hanem a legélesebben a személyes térre is átosaptak.

Az *Országos Színész-Egyesület* volt ezeknek a támadásoknak a kedvelt középpontja. Ez az egyesület, amelynek kötelessége a vidéki magyar színészet művészi és erkölcsi (ebben az esetben mondhatnám: *nemzeti*) érdekei fölött örködni s a mely nem nyugodhatott bele némán és nem nézhetette tétlenül, összetett kezekkel, hogy az ország egyik legelőkelőbb városában olyan színészeti rendszert honosítsanak meg, amelynek sehol sincs párja s a melynek mulhatatlanul a magyar színészet eszdőjére kellett vetnie.

A pozsonyi kétnyelvű színészetet értjük.

A *kényes kérdés* most újra aktuálisá lett. *Pozsony* városa rendkívüli közgyűlésének határozata, amely újabb hat esztendőre kívánja a kétnyelvű színészetet rendszeresíteni most fekszik döntés alatt a belügyminiszter előtt s az *Országos Színész-Egyesület*, annak a bebizonyítására, hogy ebben a kérdésben semmi más egyéb, mint a magyar színészet művészi és erkölcsi (nemzeti) érdekeinek a megóvása nem vezet, tanácsának két jelentős tagját, *Hercegg* Ferencet és *Márkus* Józsefet azzal a megbízással küldötte *Pozsonyba*, hogy a *kényes kérdésben* minden irányba kiterjedő információkat szerezzenek. Az *Országos Színész-Egyesület* megbízottai tegnap eljártak megbízatásukban s egy rövid pozsonyi távirat már jelentette, hogy az egyesület kiküldöttjei érintkezésbe léptek a helyi sajtóval, a városi tanácsossal, a színtügyi bizottsággal és egyéb körökkel és arról győződtek meg, hogy sikerülni fog a fennálló ellentéteket legalább részben kiegyenlíteni, mert a két féllogás közt oly érintkezési pontokat találtak, melyek még rövid idővel ezelőtt áthidalhatatlannak látszóttak.

Öszinte és igaz örömmel üdvözöljük ezt az eredményt, mely a *kényes kérdés*et hivatva van eltüntetni olyan módon, hogy *Pozsony* városa közönségét is kielégíti s e mellett a magyar színészetben sem ejt csorbát.

S örvendünk annál inkább, mert ugy látjuk, hogy az *Országos Színész-Egyesület* és kiküldöttjei nem maradnak tétlenül, hanem hamarosan az akció terére lépnek és mihamarabb rendezni igyekeznek a pozsonyi színészet kérdését.

Ma ugyanis a következő kommunikét kaptok:

Az *Országos Színész-Egyesület* e hó 14-ikén, pénteken rendkívüli tanácsulást tart a pozsonyi színészet ügyében, amikor is *Márkus* József és *Hercegg* Ferenc tanácsosok, mint az egyesület és a tanács kiküldöttjei fognak referálni tapasztalataikról.

Annál a közeli viszonyról fogva, amelyben lapunk az *Országos Színész-Egyesület* egyik kiküldöttjéhez, *Márkus* József dolgozó társunkhoz áll, módunkban volna a pozsonyi kiküldetésről bőven számot adni, de nem tartjuk ezt az ügy érdekében lévőnek és így csupán általánosságban kívánunk erre kiterjeszkedni.

Elegedőnek tartjuk megmondani, hogy az *Országos Színész-Egyesület* küldöttjei *Pozsonyban* az illetékes tényezők részéről a legelőkelőbb és a legbarátságosabb fogadtatásban részesültek s hosszas és beható megbeszéléseik oda vezettek, hogy a pozsonyi színészet ügye, minden valószínűség szerint mindenek kielégítő megoldást nyerhet.

Tényleges és kétségtelenül nagy eredmény már az is, hogy *Pozsony* városa rendkívüli közgyűlésének határozata, amely a belügyminiszter előtt fekszik, még mielőtt a belügyminiszternek döntenie kellene, vissza fog kerülni *Pozsony* városához abból, a célból, hogy a város közgyűlése tegye újabb megfontolás tárgyává ezt a határozatot s remélni lehet, hogy a közgyűlés megfogadja újabb határozatában nem fog ragaszkodni a kétnyelvű színészet fenntartásához.

Pozsony városa polgármestere, *Brolly* Tivadár, közös értekezletre hívta össze a színtügyi bizottság tagjait, az *Országos Színész-Egyesület* kiküldöttjeit s en-

nek az értekezletnek a során, amelyen a színügy befolyásos tagjai és az egyesület kiküldöttjei egyaránt kifejezték nézetüket, kiderült, hogy a pozsonyi német-ajku polgárok hazafias érzületéhez kétség nem fér s hogy Pozsony városa illetékes faktoriájai hajlandók a kérdés olyatán megoldására, amely a magyar színészet művészi és nemzeti méltóságának megfelel.

Ez természetesen csak a pozsonyi kétnyelvű színi-élet megszűntetésével s az előbb fennállott rendszer visszaállítása után érhető el. A pozsonyi színházi évadon, éppugy mint azelőtt, a magyar és német társulat megosztottnak, még pedig olyképpen, hogy az évad jobbik fele (tekintettel arra, hogy Pozsonyban jóval nagyobb a német színházi közönség) a magyar társulatnak jutna.

Magától értetődik, hogy ennek a magyar társulatnak elsőrangúnak és a szó komoly értelmében művészi színvonalon állónak kell lennie, mert más-keppen nem felelhet meg nagy és komoly feladatának, amely az ősi koronázó városban vár.

Egy ilyen társulat a legkedvezőbb fogadtatásra fog Pozsonyban találni, mert kétségtelen tény, hogy a mostani kétnyelvű színészet két évi áldatlan működése alatt még azokat is meggyőzte teljes tarthatatlansága felől, akik legkitartóbb harcosai voltak.

Ettől a kétnyelvű színésztől megszabadulni éppugy óhajátja a pozsonyi német, mint magyar színi-élet barátainak.

Most már csak a kérdés megoldásának mikéntjéről van szó s mi bizunk benne, hogy a belügyi kormány, Pozsony városa és az Országos Színész-Egyesület közös munkájának sikerülni fog a megoldás legheylesőbb módjára rátalálni.

Herceg Ferenc képviselő ur a következő sorok közlésére kér föl bennünket:

A Magyar Szó mai számában a pozsonyi színészet ügyéről kis cikket közöl, melynek anyagát a tisztelt cikkíró ur egy velem folytatott beszélgetésből merítette. (A beszélgetésünk természetesen csak az általános benyomások körül fordult, melyeket Pozsonyban nyertem, de nem terjeszkedtem ki az ott folyt bizalmas megbeszélések részleteire.) A tisztelt cikkíró ur a kettőnk közt lefolyt beszélgetést emlékeztetőül, a maga szavaival és természetesen kivonatossan adta vissza. Innen ered, hogy most kénytelen vagyok a Magyar Szó kis cikkéhez néhány magyarító megjegyzést fűzni.

1. A legdühösebb németpártiak, — ez nem az én kifejezésem. Azok között a művelt és szereteméltó urak között, akikkel Pozsonyban megismerkedtem, találtam ugyan olyanokat, akik barátjai a németnyelvű színészetnek, de pozsonyi német pártól nem tudok, dühös embert pedig nem láttam.

2. A pozsonyi magyar színtársulatot illető megsemmisítő bírálat nem tőlem ered. En az a társulatot mindössze csak kétszer láttam játszani és azok után az előadások után jó lélekkel nem mondhatnék ilyen kritikát. Elmondtam azonban a cikkíró urnak, hogy a pozsonyi urak maguk elégedetlenek egy a magyar, mint a német társulatokkal. Panaszkeppen hangoztatják, hogy Relle ur elboccsátotta a társulatának legjobb tagjait.

3. A cikk azt mondja: „Maga a városi tanács a kétnyelvű színészet létesítése alkalmával azt hitte, hogy ezzel észrevétlenül ki fogják szorítani a német színészetet Pozsonyból.” — Nem tudom, hogy voltak-e a pozsonyi tanácsnak ilyen intenciói. Én csak azt tudom, amit mondtam a cikkíró urnak, hogy ez volt az a program, amelyet Relle ur Budapesten hangoztatott és amelyet Pozsonyban elejtett, mivel a megvalósítása lehetetlennek bizonyult.

4. Ami a pozsonyiaknak a kétnyelvűség rendszerével szemben elfoglalt álláspontját illeti, erre vonatkozólag *Márkus József* kollégámmal együtt tényleg azt a benyomást nyertük, hogy nem ragaszkodnak hozzá feltétlenül. A pozsonyiak egyáltalában nem kötik meg magukat semmiféle rendszerben. Ők szívesen szöba állanak minden olyan modus vivendi fölött, mely városuknak egy jó magyar és egy jó német színtársulat háborítatlan működését biztosíthatná és az egészséges művészi verseny alapját szolgálhatná.

Bocsánatot kérek a látszólagos szószálhasogatásért, de úgy gondolom, hogy a fentebbiek elmondásával tartoztam pozsonyi barátainak.

Herceg Ferenc.

MŰVÉSZET.

A tavaszi nemzetközi kiállítás, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatóságá-
határozata folytán, mintán 15-ike szombatra esik, nem 15-ikén, hanem vasárnapon, június hó 16-ikán esti 8 órakor fog bezárulni. Eszerint a most, esütörtökön tartandó sétahangverseny, melyre a kedvezményes jegyek nem érvényesek, lesz a legutolsó, melyet a Műcsarnok a tavaszi nemzetközi kiállítással kapcsolatosan rendez. A kiállítás igazgatósága gondoskodik

arról, hogy a termek levegője folyton fölfrissíttessék, úgy, hogy a nyár melege a termekben alig észlelhető. A koronás sorsjegyek huzása közvetlenül a kiállítás bezárta után fog megtartatni.

□ **Pályanyertes magyar művész.** Pfeiffer Hermann, budapesti festő, aki már több ízben aratott sikert ügyes plakátjaival s több magyar plakátversenyen pályadíjat is nyert, most a düsseldorfi nemzetközi pályázaton a 750 márkás második díjat kapta a *Gisella* jellegű munkájával. A düsseldorfi verseny Európa legjelesebb plakátrajzóit szolgáltotta küzdelemre s így hazánkfia diadalának értéke csak annál jelentékenyebb.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A polgári perrendtartás tárgyában összehívott szaktanácsokmány kedden délután 5 órakor folytatta tárgyalásait** Plósz Sándor igazságügyminiszter elnöklésével, aki a XIII. kérdés 4. pontját tűzte ki megbeszélésre s annak rendelkezéseit tüzetesen indokolta. A kérdés így hangzik:

„Célserű-e az ügy előadására nézve az 555-§-ban tervezett szabályozás és nem volna-e kivá-
tos az ügy előadását abban az esetben, ha a felek a felülvizsgálati tárgyaláson megjelennek, ezekre bízni?”

Gotl az ügy előadását nem szeretné az ügyvédekre bízni; helyesli a tervezet szövegét, sőt azt is indítványozza, hogy felebbviteli bíróságoknál is honosíttassék meg az előadói intézmény, különösen a királyi táblánál, ahol különben az elnökek kellene az ügyeket tanulmányoznia.

Plósz miniszter Gotl indítványát nem tartja keresztelvitelnek.

Vörösmarty államtitkár az előadást az ügyvédekre kívánja átruházni, mert így a tárgyalás rövidebb lesz és ismétlések nem fordulnának elő. Az ítélet szerkesztésével megbízott bíró amugy is előadóként szerepel és ellenőrizheti s kiegészítheti az ügyvéd előadását, a többi bírák pedig a tárgyalásból nyerik a képet.

Még többen szólaltak föl, legnagyobb részük a javaslat mellett, mire a váltóeljárással foglalkozó kérdést tárgyalják és ezzel befejezte az ankét az eléje terjesztett kérdések tárgyalását.

Plósz miniszter köszönetet mondott a tagoknak buzgó működésükért s meghívta őket a tanácskozásnak csütörtökön délután 5 órakor tartandó folytatására, amikor a budapesti ügyvédi kamara üléséről előterjesztett kérdések kerülnek tárgyalásra.

§§ **Ejtelki támadás.** Ismételen hírt adtunk már arról az alig jellemezhető támadásról, mely a múlt év november havában Szerdahelyi Ferencet, a Népszínház tagját, színházból hazament érte. Szerdahelyi a feleségével együtt ment haza s mikor a Népszínház-utca és a József-körút sarkára értek, velük szembe egy négy tagú fiatal emberekből álló társaság került. A társaság egyik tagja, Berzeviczy Jenő jogaigát, a mellettük haladó Szerdahelyire oly sértő megjegyzést tett, hogy az asszonyt elborította a szegényenpi.

A férfi, Szerdahelyi erre odaszólt feleségének: — Maradjunk el, mert úgy látszik valamik svihák belénk akar kötni.

A társaságból erre odalépett Hennig Ferenc pestvármegyei pénztárnok, magát bemutatva. Szerdahelyit kérdőre vonta, kire értette előbbi megjegyzését:

— Arra, aki egy tisztességes nőt inzultált így goromba módon.

Berzeviczy Jenő, aki a sértő megjegyzést tette, a diskurzus hallatára hetykén vágta oda Szerdahelyinek:

— Ön egy közönséges gazember!

Szerdahelyit ezen sértésre elhagyta nyugalma s galléron ragadta az előtte álló Berzeviczyt, mire ez rendőrt kiabált. Mielőtt a rendőr megérkezett a társaság tagjai bottal bántak Szerdahelyire s addig verték, amíg csak a dulakodás zajára összecsendült közönség közbelépése meg nem mentette Szerdahelyit támadótól. A véres verekedés után tünt ki, hogy Szerdahelyi súlyos sérüléseket szenvedett. Jobb kezének egyik ujján osontörés keletkezett, melynek gyógytartama 20 napon túl terjedt.

Szerdahelyi támadóival, Berzeviczy Jenő joghallgatásával, Hennig Ferenc pestvármegyei tisztviselővel, Szilassy Ernő megyei hivatalnokkal és Udvardy Aladár hivatalnokkal szemben a büntető bíróság előtt keresett elégtételt.

A büntető járásbíró, amely könnyű testi sértés vétségé címén tárgyalta az ügyet, a lefolytatott tárgyalás után leszállította illetékességét s ahelyett, hogy ítéletet hozott volna, áttette az ügyet a büntetőtörvényszékhez, azon a címen, mivel Szerdahelyi súlyos sérüléseket szenvedett s így a vád nem lehetett könnyű testi sértés vétségé. A büntetőtörvényszék a lefolytatott büntővizsgálat után valamennyi vádlottat vád alá helyezte súlyos testi sértés vétségé címén. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntetőtörvényszék Szabó bíró elnöklése alatt. A tárgyaláson a vádat Dr. Hodászy királyi ügyész képviselte, a sértett Szerdahelyi pár képviselőjében Dr. Gleichmann Lajos ügyvéd jelent meg. Mint védők dr. Abraham Dezső, dr. Kovács Ernő, dr. Jarnóczy Elemér és Kéty István szerepeltek. A vádirat felolvasása után a vádlottak kihallgatása következett. A tanúk kihallga-

tása után az elnök fél három órakor a vád- és védőbeszédet elmondását, továbbá az ítélet kihirdetését holnap reggel 9 órára halasztotta el.

§§ **Nógrádi dolgok.** Említettük már, hogy abban a rágalmazási pörben, melyet Zubovits Fedor huszárkapitány ellen indított Rákóczi rétsági főszer-
bíró, s amelynek e hónap 14-én lesz a tárgyalása *Balassa-Gyarmaton*, a védelem részéről nagy érdekességű leleplezések várhatók a nógrádi köz-
igazgatási állapotokról. Most arról értesítenek bennünket, hogy e pörrel kapcsolatossan már több fejleltetés szerepel. Így Zubovits Fedor kapitánynak egy nagyfontosságú okmánya tünt volna el nyom-
talanul a nógrádi alispáni hiválnál. E panasz eltűnése miatt Zubovits kapitány fejleltetését tog tenni, annál is inkább, mert a budapesti közigazgatási bíróság kiadta Zubovitsnak a hivatalos bizonyítványt arról, hogy e panasz ott soha meg nem fordult, pedig az alispán Zubovits kapitányt hivatalossan tudósította, hogy a panaszt 175. szám alatt ott őrzik. Továbbá Rákóczi főszerbíró ellen fejleltetés tettek a miatt, hogy *Ruckmich* megyei hajdút, akit megvertek, elzárták és esendőkről háromszor hozat-
tak volna vissza, *Kovács* Ferenc rétsági jegyző után arra akarta bírni, hogy a büntetőbíróhoz beadott panaszát vegye vissza, különben bebörtönözik. *Freisinger* gyarmati fikerost épp ilyen módon kényszeríteték volna panaszra visszavételére. *Lenyvel* Imre berinkei plébános is súlyos fejleltetés tett Rákóczi főszerbíró ellen egy jegyzőkönyvvel való állítólag rendellenes eljárása miatt. Hogy Nagy alispán minde fejleltetések alapján elrendeli-e a fegyelmi vizsgálatot, még a jövő kérdése.

Takács Zoltán és társai.

(Harmadik nap.)

Budapest, június 12.

A sivar bűnügyi szímfőnöiba ma beleméltózt az oboá a gyöngéd érzések fahangszerre. A másodrendű vádlottak közül ugyanis kihallgatták *Kállay Rózát*, a negyvenegyes özevgyet, *Csapó* kedvesét, ki a változatosság okáért nemcsak bankóhamisításról, hanem szerelemről is beszélt. A fogvalevő kedvese és vádlottása, *Csapó József* majd elnyelte tekintetével a szemrevaló asszonyt, aki habozás nélkül vallotta meg a tekintetes törvényszéknek, hogy szereti *Csapót* s szeretni fogja mindhalálig.

— Hol ismerkedett meg vele? — tudakolta az elnök.

— Itt Budapesten.

— Hányszor találkozott vele ezelőtt?

— Csak egyszer.

— S megszerette?

Kállay Róza erre a kérdésre igen határozottan felelt.

— A szerelemhez nem kell sok.

A mai tárgyalást egyébként *Csapó* folytatóság kihallgatásával kezdték. A rabviselt nőhódító erősen állotta a szavát. Nem vállalt el semmit abból, hogy a hamisítási szövetkezetben része lett volna. Ő csak összetartotta *Takácsot* *Oravecz*zel, a többit rájuk bízta. Ezt az állítást *Takács Zoltán* is megerősítette. Az elnök kérdésére ugyanis azt mondotta, hogy neki az az impressziója, hogy *Csapó* nevéhez méltóan csak becsapni akarta a bankóhamisítási szövetkezetet. Azt viszont a leghatározottabban tagadta *Takács*, hogy ő már a balassagyarmati börtönben értekezett volna *Csapóval* bankóhamisítás felől.

— Nem, nagyságos elnök ur, olyan romlott én nem voltam.

Szívesen elhiszszük neki.

A ma kihallgatott vádlottak, névszerint *Gallai Imre*, a két *Vay*, *Petyko*, *Horváth* és *Kállay Rozália* konokul tagadták, ellenben *Oravecz* ma közlékenyebb volt, mint tegnap. A nagy burkus ember a szembesítéseknel kigombolkozott s több becses adatot közölt a törvényszékkel a bankóhamisításokra vonatkozólag.

(Csapó tagad.)

Csapó József kihallgatásával keztek ma a tárgyalást.

Az elnök: Mit beszélt maga *Takács*csal, amikor *Barácskán* meglátogatta?

Csapó: Azt mondtam neki, hogy tudok egy embert, aki mindenáron pénzhamisításról akar vele értekezni. Ha akar magának egy pár jó napot csinálni, mondtam, akkor jöjjen el velem hozzá.

— Mit felelt erre *Takács*?

— Kérdezte, hogy lehet-e ott lovagolni?

— Olyan nagyon szeret lovagolni?

— Ugy látszik, igen.

— Pénzhamisításról nem beszélt vele?

— Csak annyit mondtam neki, hogy *Oravecz* olyan embert keres, aki ért a pénzcsináláshoz.

— Magának sürgönyöztek is, amikor a hamis pénzzel Budapestre jöttek?

— Nekem soha.

— Magánál egy osemó hamis százás is volt?

— Láttam valaki nálam?

— Látta. Azt is a szemébe fogják mondani, hogy a vidéken járt hajtókat keresni.
— Szeretnék egyet látni, aki nekem azt a szemembe fogja mondani.
— Maga leveleket is irt a hamis pénz dolgában.
— Megvannak azok a levelek?
— Oravecz és Takács a szemébe fogják mondani, hogy 70 forintot követelt Tóth Mihálytól, hogy majd 400 forintot fog érte adni s mutatott is neki egy félig kész bankót.
— Tóth Mihálytól nem 70 forintot, hanem százat vettem föl, de váltóra.
— Tehát ön ezt igazadja?
— Amit nem tettem, azt tagadom.
— Az egész ügyről maga tehát nem tud semmit?
— Csak annyit tudok, hogy Takács Zoltánt elvittem Oraveczhez, de hogy mit csináltak, bankót-e, vagy egyebet, azt nem tudom.
— Pedig ön volt a bandának a főmajsztere.
— Azt mondhatják, de nem igaz.
— Ön úgy nyilatkozott, hogy nem kell félni, van egy bankhivatálnok ismerőse, az majd ad pénzt, amennyi csak kell.
— Ez sem igaz.
— Még hozzátette a vizsgálóbíróknál, hogy azt csak biztatásképpen mondta.
— Nem is tudnám magamat ilyen finoman kifejezni.
— Tud-e arról valamit, hogy Takács és Oravecz abban állapodtak meg, hogy küllődről kell gépet szerezni.
— En semmiről sem tudok.
— Pedig a vizsgálóbíróknál ezt beismerte.
— Sobase ismertem én be. Nekem sem Takács, sem Oravecz soha penzhamisításról nem beszélt.
— Azt is beismerte, hogy Oravecz Torelli gróf néven Takácsnak hatszáz forintot küldött Berlinbe.
— Nem ismertem be.
— Akkor hogy került volna be a jegyzőkönyvbe?
— Azt igazán nem értem.
— Hát önnek nem került a hamis bankó a kezébe?
— Bárcsak került volna, akkor most Takács doktor ur nem ülné itten.
— Hogy érti ezt?
— Mert én megmondtam volna neki, hogy olyan fusermunkát nem szabad a piacra vinni. (Derűtség.)

(Imre bácsi.)

A déli szünet után kihallgatták Gallai Imrét, az analfabéta bankóhamisítót, a sokat emlegetett Imre bácsit, ki nagy tekintélynek örvendett a bankóhamisító szövetkezetben.

Gallai kijelenté, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert nem tud semmiről semmit.

Az elnök: Ön már kétszer volt büntetve penzhamisításért. Hol töltötte ki legutóbb a büntetését?

A vádlott: Lipótvárott.

— Ott ismerkedett meg Csapóval?

— Ott

— Ön Vayékkal is tanácskozott a penzhamisításról. Ön volt az, aki Csapót bemutatta Vayéknak.

— Nem igaz.

— Oraveczet ismeri?

— Látásból.

— Maga az a híres Imre bácsi, akiről azt beszélték, hogy kitűnő fotográfus, noha se írni, se olvasni nem tud.

— Alássan kérem tekintetes törvényszék, ha én tudok fotográfálni, mindjárt föbe hagyom magam löni. (Derűtség.)

— Maga tudott a hamisításról, sőt maga hajtó is volt, aki pénzt szerzett a szövetkezeteknek.
— Nem igaz, kérem.

(Szerelmi epizód.)

A Gallaihoz hasonló módon tagadja a bűnrészeséget a két Vay és Petykó-Horváth, kinek tanyáján Takács hetekig tartózkodott. Petykó-Horváthnak nagy előnyére szolgál, hogy utóbb kiakolbólitotta a házából Takácsot. Maga Oravecz is azt mondja, hogy Horváth mitsem tudott a szövetkezetéről.

Utánuk Kállay Rozália lép a terembe. Elmondja, hogy özvegyasszony. Mióta az özvegyi fátlyolt viseli, kilenc évig élt közös háztartásban Vay Jánossal, azóta Csapó kedvese.

— Szereti azt az embert? kérdi tőle az elnök.

— Szeretem.

— Tudta, hogy a fegyházban volt?

— Tudtam, de azért halálgi hű tudok hozzá lenni.

— Hogy ismerkedtek meg?

— Hát megláttuk és megszerettük egymást.

— Mit tud a penzhamisításról?

— Én csak a pénzoseréről tudok.

— Mit ért pénzoseré alatt?

— Azt, hogy a rossz bankót a jóval cserélik ki.

— S kitől hallotta ezt?

— A Vayaktól.
— Hogy hallotta.
— Csak úgy fülhegygyel.

Az özvegy asszony nagy konfuziók között magyarázza, hogy ő csak bosszúból vallott a vizsgálóbíró előtt.

— Kin akart bosszút állani?

— A Vayakon.

— Miért?

— Mert kifosztottak vagyonomból. Azt tudom, hogy Csapó önzetlenül szeretett.

Csapó a vádlottak padján igenlő fejbólintással honorálja ezt a jó véleményét.

A tárgyalást holnap délelőtt kilenc órakor folytatják.

Nyiltér.

Minden külön értesítés nélkül.

Diamant Gizella és Dániel Izsó

Budapest jegyesek Dombóvár
1901. június 2.

Míg eddig a régi bűrtetőségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok, (neuraszthenia, vitustánc), a sápkór, a női arcot eléktelenítő pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizsekre voltunk utalva, addig ujjában

a PARÁDI ARSEN vízben

(vastartalommal)

olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsenvasas viznél (Roncegno Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőbbkel orvosi tekintélyeink felkarolják s a fogyasztók egész serege dicséreti hatásait hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend.

Gróf Károlyi Mihály uradalmi felügyelősége Parád.

Egy postaláda 7 palack parádi arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postaállomásaira 5 korona 80 filléért bérmentesen szállít a

Főraktár: ÉDESKUTY L. BUDAPESTEN, cs. és kir. udvari szállító.

Ásványviz-nagykereskedő.

Kapható minden gyógyszertárban és megbízható fűszerkereskedésben.

KÁPOSZTAREPCÉT

és bánati repcét idei termésűt, már most veszünk termelőktől minden állomáson a legjobb árakon és előnyös feltételek mellett a bevett terület szerint és mennyiség szavasság nélkül. Szíves ajánlatokat kérnek:

Reich Jenő és társa, gabonakereskedők,
Budapest, Károly-körút 3. szám.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

* Országos atlétikai versenyek Magyar-Óvárott. A magyar-óvári gazdasági akadémia kebelében fennálló Atlétikai Klub e hó 15-én országos versenyt rendez, melyre Frigyes főherceg és két leánya is megígérték megjelenésüket. A versenyen jelen lesz a város egész intelligenciája. Különösen érdekes lesz azért a versenynap, mert minden versenyszámba tiszteletdíjat tűztek ki. Maga Frigyes főherceg is értékes tiszteletdíjat bocsátott a versenyrendező-bizottság rendelkezésére. A füleslabda-verseny győztes csapata az óvári hölgyek tiszteletdíjat kapja. Este a Széchenyi-körben kiosztják a díjakat és érmekeket a győzteseknek és utána táncmulatságot rendeznek.

* Az autoull nagy akadályversenyben, mint Párisból táviratozzák, Pipperlain érkezett be elsőnek; Robespierre második Pontchevron barmadiknak érkezett be. Mind a három irancia ló.

TÁVIRATOK.

Lemberg, június 12. A Luxemburg herceg nevét viselő 15. gyalogezred ma ünnepeite fennállásának 200 éves jubileumát. A feldiszített Jablinski-téren tábori mise volt. Délután a katonai kaszinóban ünnepi ebéd volt. Este a legénységnek a tiszték ünnepélyt rendeztek, amelyen az ezred történetéből több élőképet mutattak be.

Cettinje, június 12. Miklós fejedelem Petrovics miniszterelnök kíséretében Antivarin át Rómába utazott, hogy az újszülött hercegnő keresztelésénél jelen legyen.

Havre, június 12. A rendőri büntetőbírótság két hónapra fogságra ítelt Parfait-et, aki május 26-án narancssal dobálta meg Waldeck-Rousseau miniszterelnököt.

Kiel, június 12. Az új sorhajó mai vízrebocsátásánál, amelynél a császár, a badeni nagyherceg és nagyhercegnő, valamint Henrik herceg és neje voltak

jelen, a nagyherceg tartotta a keresztelőbeszédét, és a nagyhercegnő keresztelte meg a hajót.

Uralkodók találkozása.

Frankfurt, június 22. Vilmos császár és Edvárd király augusztus 14-ikén Mainzba érkeznek csapat-szemlére.

A belga király ajándéka.

Brüsszel, június 12. Abban a levélben, melyet a kamarának a Kongó-javaslat tárgyalására kiküldött külön bizottságának tegnapi ülésén kivonatlag ismertettek, kijelenté továbbá a király, hogy Belgiummal szemben lemond a Kongó-államért kiadott összegek visszafizetéséről. Biztosít arról, hogy önzetlenül, megrendíthetetlenül lojalisan érez hazája iránt, amelynek szolgálatára szenteli életét. Az ország számára akarja biztosítani munkájának egész gyümölcsét és semmi rágalom sem fogja visszatartani atól, minden ellen szembezállani, ami e hazafias célja megvalósítása elé akadályt gördítene. A lapok azt jelentik, hogy a levél felolvasása Bernaertre mély benyomást tett. Hire jár, hogy ő és a Kongó-állam azonnali átvételére vonatkozó indítvány aláírói az indítványt vissza fogják vonni.

Brüsszel, június 12. Az Independance Belge szerint a király legközelebb Gasteinba utazik.

Uj francia párt.

Páris, június 12. Néhány szocialista képviselő elhatározta, hogy külön csoportot alakít független szocialisták név alatt, mert nem akarják magukat arra kötelezni, hogy mindig a minisztérium ellen vagy mellette szavazzanak, amint a két szocialista csoport tagjaitól kívánja.

Kormányválság Szerbiában.

Belgrád, június 12. Részleges miniszterválság van készülöben. Elhatározott dolog, hogy a miniszterelnök átveszi a pénzügyminiszteri tárcát és Milovanovics közgazdasági miniszter tárcát cserél a külügyminiszterrel.

A glasgowi egyetem ünnepe.

Glasgow, június 12. Ma kezdődött meg a glasgowi egyetem 450 éves fennállásának ünnepe a világ legnagyobb egyetemének képviselői jelentésében.

Közgazdasági táviratok.

London, június 12. (Gabonapiac.) Az Irányzat általában nyugodt, az árak változatlanok. Városi liszt 24—29 sh. Repceolaj 27 sh. 9 p. Tengeri 23 sh. Behozatal: buza 30.000, árpa —, zab 70.000 q. Az idő borus.

Bécs, június 11. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Noha az időjárás normális lett s Magyarországból esőt jelentettek, az irányzat az itteni határidő-forgalomban mégis emelkedő volt, ugyszintén a budapesti tőzsdén is. Rozs 11 fillérel, zab és tengeri 11—12, illetőleg 9—10 fillérel javult, buza pedig zárlatkor 7 fillérnyi emelkedést mutatott. Kötettek: buza őszre 8.42—8.46, május—júniusra 8.02—8.07, rozs őszre 7.33—7.41, zab őszre 6.52—6.60—6.59, tengeri május—júniusra 5.68—5.72 július—augusztusra 5.72—5.77, szeptember—októberre 5.92—5.98—5.97, repce augusztus—szeptemberre 13.60—13.65, buza május—júniusra 8.20—8.25, zab május—júniusra 6.10—6.15 korona. Felmondottak 1000—1000 mm. buzát, zabot és tengerit. Zárlatkor maradtak: buza őszre 8.48—8.47, május—júniusra 8.13, rozs őszre 7.42, zab őszre 6.66—6.65, tengeri május—júniusra 5.37, szeptember—októberre 5.99 korona.

New York, június 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Gyapot: (New Yorkban helyben 8¹/₂ (8¹/₂), júliusra 8.25 (8.19). Októberre 7.20 (7.18). New-Orleansban helyben 8.— (7¹/₂). — Petroleum: Stand white New Yorkban 6.90 (6.90). Stand white Philadelphában 6.85 (6.85). Refined in Cases 7.90 (7.90). Credit Balances at Oil City 1.05 (1.05). — Zsir: Western steam 8.85 (8.85). Rohe és Brothers 9.— (9.—). — Tengeri irányzat gyenge. — Júliusra 46¹/₂ (47¹/₂). Auguszt. — (—). — Szeptemberre 47¹/₄ (48¹/₂). Buza irányzata állandó. Piros ősz helyben 79¹/₂ (80¹/₂). Júliusra 77.— (77¹/₄). Szeptemberre 74¹/₂ (74¹/₂). Októberre 75.— (74¹/₂). Dec.-re 76¹/₂ (75¹/₂). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1¹/₄ (1¹/₄). — Kávé: iair Rio T. sz. 6.— (6.—). Juniusra 5.05 (5.15). Szeptemberre 5.20 (5.30). — Liszt: Spring Wheat cears 2.80 (2.85). — Cukor: 3¹/₂ (3¹/₂). — Ón: 28.77 (28.92). — Réz: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, június 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza irányzata szilárd. — Juniusra 70.— (70¹/₂). Jul.-ra 70¹/₂ (71¹/₄). Tengeri irányzata gyenge. — Juniusra 41¹/₂ (41¹/₂). — Zsir: Júliusra 8.52 (8.55). — Szeptemberre 8.60 (8.65). — Szalonna short clear 8.32 (8.32). — Sericskus: Júliusra 14.85 (14.77). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Egy hirre.

— Pusztapéri Hercezl Manónak. —

Öröm-hír szároyal szomorú szobámba
Ahol sinitől szótlan, betegem;
Munkádat édes siker koronázza: —
Mindennél drágább ez a hír nekem!

Még nem aludt ki az igazság fénye,
Tüze föllángol néha hirtelen,
És a sugarának, a mely glóriát hint,
Örvendek ma annyian velem.

Akiknek, óh, te adtál újra üdvöt,
Akik, tudósom, újra boldogok,
Akiknek az életet te mentéd meg:
Azok szíve ma hevesen dobog.

Megáldanak örökre érte téged,
Tudósom! néked élni érdemes:
Ki egyszer ezrek életét visszaadta,
Az nem csak most lett, az már volt — nemes!

Hercezl János.

+ **Állatok a színpadon.** Sűrűn mesélik, hogy az állatvilág nem instrukciók, nem kosztümös statiszták, sőt nem is kasirozott, hanem eredeti élő és mozgó példányok alakjában lép föl a világot jelentő deszkákra a darabok keretében. A Vigszínház szerződött egy agarat az Ocskay brigádéros-ra, a Magyar Színház meg egy szamarat a Postás fu-ra. Ilyen luxust a kolozsvári Nemzeti Színház is megengedett magának, amikor 1869-ben egy fehérszörű kecskét szerzett be *Fehérvári Antal* igazgató s azt éveken át gondozta. A kecske egyedül a „Dinorah” operában kellett (a „Bukow”-ot csak a nyolcvanas években kezdték játszani) a hősnőnek, *Gevecsnek* legfrappánsabb jelenésénél nélkülözhetetlen volt. Az operát akkoriban sokszor adták s a kis Bella (ez volt a kecske neve) annyira belejött több a szerepébe, hogy a hid közepén megállt s a közönség felé fordulva mekegett, ugy szaladt át a színi másik oldalára, ahol a házmesternél várta egy zöld ággal, meg egy rosta patogatott kukoricával. Nagyon elkényeztetett állat volt ezt a „színház kecskéje.” A próbákon be-beszűköt a színpadra a hátsó ajtón, sorra kutatta a karhölgyek, meg a táncosnők zsebeit, akik rendszeren tartogattak cukrot a számára, mert azt is nagyon szerette. Vagy megállt a sugólyuk előtt és csupa kedélyességből öklelőzni kezdett *Nagy Gyurival*, a sugóval, úgy hogy *Jakobi* karmesternek nem egyszer ügyelői uton kellett őt feliratnia próba-zavarok címén, mint a színháznak akár-melyik más tagját. Néha kiosont a kis csapatjón is, felszaladt a lépcsőn s bekérezkedett *Barló* Károlyhoz, a pénztárnokhoz, akinél szintén számíthatott egy kis

édeségre. Felkapaszkodott két első lábával a pénztár-ablakhoz s mikor a cukorkáit megkapta, ismét mekegve elbucszott. A fehérszörű Bella 1874-ben vált meg a színpadtól. Vásárra vitték, eladták. Egy monostori gazda tulajdonába került, ahol családót alapított.

Valódi szenzációszámba ment azonban, mint a *Magyar Polgár* írja, egy elefántnak a szereplése a színpadon. 1875—1876. telén Verne Gyulának „Utazás a föld körül 80 nap alatt” című látványos darabját hozta színre Debrecenben *Temesváry* Lajos igazgató, s egy olasz vállalkozóval lépett szerződésre, aki a darabhoz pompás felszereléssel rendelkezett. E felszerelés között volt egy fiatal (mintegy hat éves) ázsiai elefánt is. Kenedi volt a neve. Ezen az elefánton menekül *Fogg Phileas*, a megszűntetett Auda hercegnővel az üldöző hinduk elől. Az elefánt, a színpadon átmenet, megáll a sugólyuk előtt, illosapja orrmányát és végsőzóra háromszor egymásután, majd ismét egyszer elbógi magát. Erre rohanna kimegy a színpadról, nyolc emberrel a hátán. Ezt a rövid szerepét mindig precízül megjátssza Kenedi, nem kis reműletére a hölgypublicumnak. Ez a Kenedi minden tekintetben érdekes állat volt. Olyan volt, akár egy elkényeztetett gyermek. Ki nem lépett volna a színpadra kosztüm nélkül, mely aranyalján kivarrott tarka, rojtos szőnyegből, arany lábrucsek-ből és drágagyöngyökből állott. Értette a szót is; apró szemei szinte nevettek s orrmányát barát-ságosan megcsóválta, ha azt mondák neki: szép Kenedi. Különösen a nők iránt mutatott feltűnő rokonszenvet, abból a könnyen érthető okból, mivel ők becézték leginkább és halmozták el a legtöbb édes-séggel, melyek mellett e pálnákás zsemlyét szerette mód nélkül.

Szokása volt, hogy annak, aki valamit adott neki, a tenyerét megcsiklandozta pusztá kedveskedés jelül. Egyik karhölgy, *Latabárné* annyira idegeskedett e miatt, hogy felhagyott a bonbonok meg a percek osztogatásával, hanem szinte csunyan megbűnhődött érte. A bosszus elefánt derékon ragadta orrmányával s már föl is emelte a levegőbe, csak éppen a legkritikusabb pillanatban termett ott a gazdája, aki szígyonyával nyomban rendreutasította. Hasonló sorstól menekült meg a kellekes inasa, egy tót subane, aki a Kenedi üres rízses ládáját választotta ki éjjeli fekhelyéről. De e mellett kedélyes is tudott lenni a ravasz szemű Kenedi. Egy csinyjén sokat nevettek akkor a színházianak. Egy este a pénztáros felesége, *Takóné*, megrémülve látja, hogy Kató, az ő cigány cselédje, csak néhány savanyu ugorkát hozott hazulról a férjének vacsorára, holott a tányéron az ugorka mellett egy jó szelet rostélyos s egy karaj kenyér is volt. Tüstént gyanuba fogta a cselédet, ez mennyre-öldre esküszik, hogy ő nem evett meg semmit, hanem itt valami csodának kellett történni. A leányt egy diszitó mentette ki zavarából,

aki elmondta, hogy szemtanúja volt, mikor Kenedi az orrmányával emelte a rostélyost meg a kenyeret a színpadon bámeszködő cseléd kezéből. Az ugorka már nem izlett neki. Ilyen csodaállatra sem emlékez-nek azóta magyar színpadon. Kenedi föllépett különben még Kassán, Miskolcon, Szegeden és a Népszin-ban is. Vendégszereplését mindenütt óriási szenzáció és ünnepeletés kísérte.

+ **Az eperjesi csizmadiaák céhe.** A régi céhek alapszabályai nemcsak irodalmi, de kulturtörténeti tekintetben is érdekesek és fontosak. Az iparospol-gárook szokásait, életmódját és társadalmi viszonyait ismerhetjük meg belőlük. *Mykowszky* Viktor a *Felső-magyarországban* közli az eperjesi csizmadiaák 1669-ből való alapszabályait. Ezek egy 60 centiméter hosszú és 44 centiméter széles pergament vastagságú papírra vannak elég kaligrafikus betűkkel írva. Az okmány há-rom első szabálya ez:

Primus. Hogy az Mesterök között a Dekany-választáskor, két Mester legyen a legények között, harmadik az Attyok ki lesz: Ezek a Mesterek vá-lasztásuk a Dekant; ez Dekanságh pedig minden Kántorban választás legyen: akkor minden Legény elsőben mindenki egy egy meszel bor árut tegyen le, vagy muat köztök, vagy nem.

Secundus. Ha az új esztendő napja elő jó, akkor tartanak az Attyoknak (Czechvater) tisztességes Ajándékkal. Az Attyok is tartozik a mellé egy tisz-tességes Ebédél, az mellé elég Borral, míg az Eodé áll. A Mester Legényeknek annak felette, ha az mulatás közben lesznek az Attyok házá-nál, fegyvert nem szabad oda vinni, az ki pedig fegyvert oda viszen, annak hat tont Viasz büntetése, s az ki háboruságot indít ott az Attyok házá-nál, annak is hat tont Viasz. Az mulatás közben tartozik egyik az Másiknak, mind kimenetelben, mind be-jüvetelben egymást meg követni és tisztességben tar-tani; mert aki ezt nem miveli, annak büntetése egy fél tont Viasz leszen.

Tertius. Hogy az Mester Legények tisztességben tarcsák az eó Urakat és Asszonyokat, még háza né-pének is tisztességgel tartozik. Az Ur is azonképen tartozik tisztességben tartani az Legényt az eó érdeme szerint. Azonképen étel ital dolgából meg ne szólja az eó Urat és Asszonyat, annak büntetése leszen három tont Viasz, az kit rajta érnek.

+ **A tengeri betegség elhárítása.** Akik gyak-ran utaznak a tengeren, nevetve nézik, hogy a *kezdők* mennyire szenvednek, ha tengeri betegségbe esnek. Különösen a nők. De a legerősebb fiatal emberek is oly hatalmas mértékben kapják meg ezt a betegséget, hogy halálsejtemek lepik meg őket és amikor a hajó partot ér, nekik még akkor is mozog a föld.

Most dr. *Galliano*, a turini orvosi akadémia tagja, a sok, eddig használhatatlannak bizonyosodott módszer mellé egy újat ajánl a tengeri betegség ellen való vé-dekezésre. Ez egy kötésből áll, amely a gyomrot összeszorítja. A tudós akadémikus szerint a gyomor-görös a tengeri betegségnél a szimpatikus idegek iz-

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Írta: DÓZSA ENDRE.

(81)

Mindez azonban megaranyozva a fáklafény-nyel, megezüstben a holdvilággal, szabad jéteket adott a képzeletnek. A Szamos jegén mintha a rohanó szánakok versenyint futó holdvilágon égő vörös ruhájú vilik táncolnának. Láruk alatt itt-ott mintha felpattanna a jég, a folyamnak mintegy lüktető ütőerét vetve fel egy pillanatra.

A Kormája-patak beszakadásánál az idege-sebb lovak ijedezni kezdtek. A köhid korlátján valami odadobott rongyos ruhától egyik-másik fogat félreesapott s alig-alig volt megtekezhető. A kényzserrel a többi fogat közé visszazoritott lovak ijedségüket gyorsan adták tovább. A sor-rend mindinkább össze-vissza bomlott. Galambodi véres lovait erős kézzel tartotta még, de a mind-egyre elébe rohanó ijedt állatok ezekbe is félszet vertek. Az ut mellett egymásután tündeztek fel, egy korhadó fatörzs megenesedett oldallal, egy kidobott marhabőr elterítve a kavicsalmon. Később felfordított szekér, égnek meredő két kerekével mintegy kiemelkedve az árokból, majd egy füstölgő rőzsekötő. A holdvilág és a fáklafé-ny mindezeket annyira rémületessé tette, hogy a lovak összevissza keveredve, ide-oda rán-gatták szánjaikat, egymást alarimozva vad futással rohantak előre. Az urkocsisoknak teljes lélekjelenlétükbe volt községük, hogy valahogy az urban tarthassák a rohamot. Akár a folyó felé, akár az erdő felé, ott olázkodott a halál. A félén-kebb hölgyek már sikoltozni kezdtek. Egyik-má-sik ki akart ugrani a szánból. Galambodi és Bacó rendelkeztek, ahogy lehetett, hogy csak teljes erővel előre.

— Csak utfordulóiig kell kitartani, ott min-den elmarad — kiabáltak; de már alig volt ki-nek. A megrémült lovakat már inkább csak az ösztön vitte. A széles uton csaknem egyszerre összetorlódvá értek a fordulóhoz. A fordulónál azonban egy felzaklatott bivalyosordával találko-ztak. A villogó szemű setét állatok ijedt rohama, amint az uton áttörtettek, végképp szétszórta a fogatokat. Oldalt csapva legnagyobb része berohant az erdőbe. A fatöncök közt recsegtek-roppogtak a szának. össze-vissza szakadt szerszámokkal törtettek elő az elszabadult lovak. Sikol-tás, jajgatás verte fel az éjszakát. A szolganép elhánnya fákláját. A fáklák elaludtak, mégis pokoli viláosság látszott, az erdő itt is, ott is lobot vetett. Galambodi elalélt nejjével volt el-foglalva, ki egy fatöncön összetört szánjukról lebukott. Lovai minden idegükben reszketve ott állottak az eltört szán mellett, amint erős rán-tással a gyeplőkkel megállították.

Bacó Ferenc tolgfából faragott szekely szánja állotta még a sarat. Apró hegyi utakhoz szokott lovai szétépték már szerszámukat, de vonszolták egy istránggal a könnyűszánt tovább. A szánról mindenki lehullott, csak Bacó maradt, kezében a gyeplővel a felhércen állva. Talán már csak ennyi volt a szánból. Bacó nem ügyelt semmire, maga körül összes figyelmét lefoglalta egy teljesen érthetetlennek látszó tünemény. Egő fáklájával kezében egy női alakot látott. Formás testalkata hol alábukott, hol előtűnt, amint örült buzgalommal gyujtogatta fel a száraz törzsek elé odakészített szalma- és rőzsekeverékkel az erdőt. Egy tisztánál, amint a láng magasra felecsapott, megismerte a futó alakot.

— Zoe! Zoe! — ordított fel, mintha valami szívét járta volna át . . .

A leány reabámult, megtörölte homlokát, mintha nem bionne szemekéne. E perében Bacó szánja neki ütődött egy fának. Bacó lezuhant a hóba. A lovak megfordultak és veszett futással futottak át a tisztáson, be az erdő sűrűjébe.

— Bacó Feri! Istenem, Istenem, él? meg-halt? . . . — sikoltott a leány és eldobva a fá-lyát, odarohant Bacó Ferihez . . .

Az erdő ezalatt nagy darab helyt lángba borult. Sutorogva dőtek le a magas szálkák, amint a hózót gyorsan terjedő láng elérte őket.

A rémületes rőt tény azonban jóval fennebb is látható volt. Mint a támadó lidere csapatot fel a láng apró oszlopokban egyre bennbe az erdő mélyében. Galambodi lovai már alig tudták állani a terjedő hőseget, a fojtó füstöt. Galambodi kény-telen volt elereszteni a gyeplőt. Az oláh vadász ott feküdt a földön, jajgatva, hogy a lába eltört.

— Ragadd meg a lovakat! — kiáltotta Ga-lambodi, — úlj fel valamelyikre s szaladj a leg-közelebbi faluba, hozz ki onnan embereket és szekereket!

A parancs olyan hangon volt mondva, ami ellenvetést nem tűrt. A fiu felkapaszkodott s éppen azon pillanatban, mikor a lovak rohanni kezdtek, megragadta a gyeplőt. Pár pillanattig húzták a földön, de szerencsére a futásnál beleakadt az egyik ló hámmelle egy fatüncbe, ami pillanatra megállani kényszerítette. Ekkor a legény hirtelen felugrott rá s úgy érezte, hogy lába egy-általán nincs eltörve. Vértzett ugyan valami súlyos ütéstől, de mégis nagyobb volt ijedsége, mint baja.

Az összeszakadozott szerszámban sehogysem találta az összefüggést. A másik lovat elszabadi-tani nem tudta, kormányozni így egyiket sem lehetett, megcsapkodta hát a kezébe akadt gyeplő-száljal és rohant irány nélkül, a jó szerencsére bízza magát.

Az összefüztött lovak az erdő belsejébe ro-hantak. At azon a tisztáson, hol Bacó Feri és Zoe voltak. A szolga látta őket, meg is ismerte Bacó, de megállítani a lovakat nem tudta. Azok száguldottak tovább. Tul a tisztáson nagyobb kö-zökben elmaradoztak a felesapó lángok. Ugy rémlett neki, mintha előtte egy uri ruhás férfi gyujtogatná fel az erdőt.

(Folytatása következik.)

galásának a következménye, a gyomorra való nyomással ezt az izgatást meg lehet akadályozni. Már ki is próbálták a kötéseket, amelyekkel nemcsak elhárítani lehet a betegséget, hanem megszüntetni is.

KÖZGAZDASÁG.

Szeszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. Bécsben 40.60 korona pénzben, illetve 40.80 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székcs-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi június 12. Készlet 639 darab, Erkeztet 676 darab. Összesen 1315 darab. Eladatott 415 darab. Maradt 964 darab. Napj árak: 120-180 kilogramm sulyban 78-84 koronáig, 220-280 kilogramm sulyban 80-85 koronáig, 320-380 kigr. sulyban 80-84 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400-500 kilós 72-78 koronáig. Malac --- korona. A vásár hangulata lanyha volt.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, június 12.

Jó kínálat és a malmok tartózkodó vételkedve mellett 21,000 métermássa buza változatlan áron került eladásra. Finomabb minőség iránt élénkebb volt a kereslet. Egyéb gabonaműveken nem volt forgalom. Eladatott:

Buza. Tiszavideki: 350 mm. 79 k. 8 K. 42 1/2 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 37 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 27 1/2 f., 600 mm. 79 k. 8 K. 35 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 35 f., 700 mm. 78 k. 8 K. 30 f., 900 mm. 77 k. 8 K. 30 f., 900 mm. 78 k. 8 K. 30 f., 700 mm. 79 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 77 1/2 k. 8 K. 30 f., 600 mm. 78 k. 8 K. 15 f. árpás, 400 mm. 77 1/2 k. 8 K. 15 f., árpás, 100 mm. 77 1/2 k. 8 K. 12 1/2 f. kevert, 250 mm. 77 1/2 k. 8 K. 20 f., 4200 mm. 77 k. 8 K. 15 f.

Pestvidéki: 450 mm. 79 1/2 k. 8 K. 20 f., 300 mm. 76 k. 7 K. 4 f. dohos.

Fehérmegyei: 1350 mm. 77 1/2 k. 8 K. 25 f., 1500 mm. 75 1/2 k. 8 K. 13 1/2 f. malomba, 150 mm. 77 1/2 k. 8 K. 25 f., 600 mm. 74 k. 7 K. 80 f.

Bánási: 3600 mm. 76 k. 7 K. 82 1/2 f. Erdélyi: 300 mm. 78 k. 8 K. 05 f.

Dunajövidéki: 660 mm. 75 k. 8 K. 10 f., 480 mm. 76 1/2 k. 8 K. 17 1/2 f.

Bácskai: 100 mm. 77 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 76 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 74 1/2 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 74 k. 8 K. 07 1/2 f., 100 mm. 78 1/2 k. 8 K. 07 1/2 f., 1000 mm. 74 1/2 k. 8 K. 10 f.

Mind három hónapra. Zab: 100 mm. 7 K. 80 f. Készpénzfizetés mellett.

A készrua hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség szempontjaitól és kilogrammonkint.

Table with columns for 'Buza' and 'Kilós' prices, listing various types of wheat and their market prices.

Table titled 'Egyéb gabonaművek' listing prices for other grain products like rye, barley, and buckwheat.

A határidőzset folyamán a következő kötések történtek: Buza októberre... 8.09-8.10-8.16-8.13-8.14... 6.87-6.91-6.93-6.98-6.99...

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén: Buza októberre... 8.20... 8.21... 7.01... 6.24... 6.25... 5.51... 5.52... 12.95... 13.05...

Zab októberre... 6.30-6.31... Tengeri júliusra... 5.50-5.51... Repece augusztusra... 12.90-13.—

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde irányzata némileg javult. A kontremin hajlamot mutatott bianco-eladásait nyereségbiztosítás céljából fedezni, mely tény magasabb árfolyamokat hozott az internacionális piacon felzáró.

A helyi értékek forgalmában nagy változások nem voltak megfigyelhetők, előnyben ismét Közüti részvények részesedtek, melyeket 1-2 koronával magasabb árakon adtak, vettek.

A déli tőzsde forgalma igen szűk határok közt mozgott, az árak csaknem változatlanok maradtak, csak a zárlat felé gyengültek némileg a berlini alacsony árfolyamok hatására.

A valuták és érváltók változatlanok. Az előtőzsde esendek.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 682.—685.—. Osztrák hitelrészvény 679.50.—682.—. Államvasúti részvény 670.50.—672.—. Jelzálogbank 440.50.—442.—. Rimamurányi 488.—. Városi vasut 299.—300.50. Közüti vasut 572.50.—574.50 korona.

A déli tőzsde nyugodt. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 682.—684.—. Osztrák hitelrészvény 679.50.—681.50. Államvasúti részvény 670.50.—672.—. Jelzálogbank 441.50. Rimamurányi 488.50.—489.—. Közüti vasut 573.25.—574.—korona.

Forgalomba került továbbá: Koronajáradék 9290.—9305.—. Kereskedelmi bank 2450.—. Salgótarjáni 575.—578.—. Városi vasut 299.—301.— korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 679.25. Magyar hitelrészvény 682.—. Leszámitoló 428.—. Rimamurányi vasúti részvény 488.50. Osztrák-Magyar államvasut 670.50. Közüti vasut 573.—. Villamos vasut 299.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar... korona, vörös aprószemű... korona, vörös erdélyi... korona, vörös bánási... korona, középszemű... korona, nagyszemű... korona. Disznózsír: budapesti: 49.—49.50 korona, vidéki... korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki... korona, városi 4 darabos 40.50-41.—, korona, 3 darabos 42.50-43.—, korona, füstölt... korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.—12.25 korona 120 darabos... korona, 100 darabos 13.25-13.75 korona, 85 darabos 15.—15.50 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 10.50-11.—, korona, 100 darabos 11.75-12.25 korona, 85 darabos 13.25-13.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25-20.—, korona, szerbiai 18.—18.25 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén javulás mutatkozik német papírok következtében.

Déli tőzsde gyengült. Zárlat üzletellen Berlinre szilárd.

Bécs, június 12 (Magyar értékek zárlata). 4 1/2-os papírajáradék 118.05. Lisza- és szegedi kölcsön sorsjegye 143.75. Magyar vasúti kölcsön ezúttal 100.60 Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.25. Magyar eszmélet- és pénzváltóbank... Rimamurányi vasútrészvény 487.—. Magyar koronajáradék 93.—, 4 1/2-os Magyar földterem. kötvény 92.15. Magyar hitelbank részvény 681.50. Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegye 174.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 354.— Magyar kereskedelmi bank... Magyar cukoripar 1865.—

Bécs, június 12. (Osztrák értékek zárlata). 4 1/2-os papírajáradék 98.55. 4 1/2-os osztr. aranyárjádék 118.05. 1880-os sorsjegy 140.—. Osztrák hitelsorsjegy 399.50. Angol-osztrák bank 278.—. Bécsi bankjegyesület 478.—. Osztrák-magyar bank 1670. Déli vasut 100.—. Dunagőzhajózási részvény 821.—. Dohányrészvény 293.—. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.50. 4 1/2-os osztr. járadék 98.20. Osztrák koronajárjádék 96.—. 1864-iki sorsjegy 207.75. Osztrák hitelintézeti részvény 679.—. Unionbank 558.—. Osztrák Landerbank 413.—. Osztrák-magyar Államvasut 670.50. Elbavölgyi vasut 499.—. Alpezi bányarészvény 468.50. 20 rank. arany 18.08. Londoni váltó 240.20. Bécsi Tramway Litt B. 247.20. Bécsi Tramway Litt A. 250.—. Lipót kohó 443.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, június 12. (A Budapesti Napló tudósítójának teletözlentése). A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 678.50. Magyar hitelrészvény 682.50. Angol-Osztrák bank 278.50. Bécsi bankjegyesület 478.— Union bank 559.—. Landerbank 414.—. Osztrák-magyar Államvasut részvény 670.50. Lombard 106.—. Elbavölgyi vasut 499.—. Északnyugati vasut részvény 480.—. Dohányrészvény 293.75. Rimamurányi vasúti 487.—. Alpezi bányarészvény 468.—. Májusi járadék 98.55. Magyar koronajárjádék 93.—. Török sorsjegyek 106.25. Német birodalmi márká 117.53.—. Napoleon d'or 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 12. (Tőzsdéi tudósítás). A transvaali vasúti részvények hanyatlására a tőzsde eleinte gyöngye volt. Különösen bankok gyengültek, ellenben bányarészek jobban tartották magukat. Osztrák-magyar államvasúti részvények

magyarországi tőzsdéire javultak. Mai megnyitás után az irányzat általában javult. Transvaali és dinamitrészvények is javultak kissé. Magánészámítolási kamatláb 3 1/4/100.

Berlin, június 12. (Zárlat). 4 1/2-os papírajáradék... 4 1/2-os osztrák aranyárjádék 100.50. Elbavölgyi vasut... Magyar koronajárjádék 93.75. Osztrák-magyar Államvasut 143.90. Kassa-oderbergi vasut 88.50. Bécsi váltóár 85.—. Magyar vasúti beruházási kölcsön 103.—. Alpezi bányarészvény... Disconto-Commandit 182.60. Általános villamossági Edison 199.—. Gelsenkircheni 173.10. Laura-kohó 200.—. 4 1/2-os osztr. járadék... 4 1/2-os magyar aranyárjádék 99.30. Osztrák hitelrészvény 213.—. Déli vasut 25.25. Károlyi Lajos vasut... Orosz bankjegy 216.25. 4 1/2-os új orosz kölcsön 96.—. Török dohányrészvény... Olasz járadék 96.80. Magyar hitelbank... Dynamit Trust 158.—. Harpeni 174.75. Az irányzat igen ingadozó.

Berlin, június 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom. 4 1/2-os magyar aranyárjádék 99.40. Magyar koronajárjádék 93.75. Osztrák hitelrészvény 213.25. Osztrák-magyar államvasut 143.75. Déli vasut 25.10. Északnyugati vasut... Elbavölgyi vasut... Orosz bankjegy készpénz 216.15. Buschthehradi... Orosz bankjegy... (Último) Lombard

Hamburg, június 12. (Zárlat). 4 1/2-os osztr. járadék 98.—. 1880. sorsjegy 141.50. Déli vasut 25.—. 4 1/2-os osztrák aranyárjádék 100.55. Osztrák hitelrészvény 215.90. Osztrák-magyar államvasut 143.50. Olasz járadék 96.80. 4 1/2-os Magyar aranyárjádék 99.50. Az irányzat gyengébb.

Frankfurt, június 12. (Zárlat). 4 1/2-os papírajáradék... 4 1/2-os osztrák aranyárjádék 100.50. Magyar koronajárjádék 93.80. Osztrák-magyar bank 120.—. Déli vasut 25.30. Elbavölgyi vasut 127.—. Londoni váltóár 204.20. Bécsi bankjegyesület 121.50. Villamos részvény 125.25. 8 1/2-os magyar aranykölcsön 83.40. 4 1/2-os osztr. járadék 98.40. 4 1/2-os magyar aranyárjádék 99.30. Osztrák hitelrészvény 213.50. Osztrák-magyar államvasut 144.—. Északnyugati vasut 119.—. Bécsi váltóár 850.33. Párisi váltóár 81.—. Unio bank... Alpezi bányarészvény 234.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, június 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Árfolyamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 211.75. Német bank 195.40. Disconto 180.40. Berlini kereskedelmi bank 142.50. Gelsenkircheni 173.—. Harpeni 173.60. Laura-kohó 168.75. Olasz járadék

Páris, június 12. (Zárlat). Osztrák-magyar Államvasut 727.—. 4 1/2-os osztrák aranyárjádék 99.60. Osztrák Landerbank... 3 1/2-os francia járadék 101.02. Ottomanbank 553.—. 3 1/2-os francia járadék 101.47. Alpezi bányarészvény... Déli vasut... 4 1/2-os magyar aranyárjádék 101.10. Párisi bankrészvény 1098. Olasz járadék 97.70. Francia törleszt. járadék 99.90. Osztrák földhitelintézeti részvény 1280.—. Török dohányrészvény 320.—. Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 12. A sertésüzlet irányzata csendes. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (paronkint 400 kilogramm felüli sulyban) 70-80 fillérg. Öreg közep (paronkint 300-340 kilogramm terjedő sulyban) fillérg. Fialat nehéz (paronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 83-84 fillérg. Fialat közep (paronkint 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 84-86 fillérg. Fialat könnyű (paronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (paronkint 280 kilogramm felüli sulyban) fillérg. Közép (paronkint 240-280 kilogramm sulyban) fillérg. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérg. III. Romániai: Nehéz (paronkint 320 kilogramm felüli sulyban) fillérg. Közép (paronkint 250-320 kilogramm terjedő sulyban) fillérg. Könnyű (paronkint 250 kilogramm terjedő sulyban) fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (paronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérg. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérg. V. Szerbiai: Nehéz (paronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 82-83 fillérg. Közép (paronkint 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 78-80 fillérg. Könnyű (paronkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 80-82 fillérg.

Sertéslétszám 1901. június 10. napján volt készlet 53.812 darab. — 1901. június 11. napján felhajtott 394 darab. 1901. június 11. napján elszállított 513 darab. 1901. június 12. napjára maradt készletben 53.633 darab.

Viz állás.

Table showing water levels (Viz állás) for various locations like Inn, Duna, Mura, Száva, etc., with columns for dates and water levels.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, június 13. — Római katolikus: Pád. Antal. — Protestáns: Tóbiás — Görög-csosz: (május 31.) Herman. — Zsidó: Sivan 26. — Nap két: 3 óra 17 percek. — Nyugszk: 7 óra 41 percek. — Hold két reggel 1 óra 12 percek. — Nyugszk délután 1 óra 7 percek. A külügyminiszter fogad délután 4 órakor. A közoktatásiügyi miniszter fogad délután 4 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 13-án.
A walkür.

A „Niebelung gyűrűje” című zenedráma-trilógia első része, 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét írta Wagner Rikárd. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:
Sigmund Bróulik Helmwigie Kaczér
Hunding Szendrői Gerhilde F. Pevny
Wotan Ney D. Ortlinde M. Rotter
Sieglinde Vasquezné Waltraute Szilágyi né
Brünnhilde Diósné H. B. Schwerleite Bartoucci
Fricka Semsey M. Siegrune Kánn M.

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 13-án.

A megboldogult.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta Alexandre Bisson. Fordította Paulay Ede.

Személyek:
Duperron Náday Pítel Mészáros
Valory Dezső Valentin Alszegei
Mathieu Ujházi Angéla Hettyei
Letellier Gabányi Rozália Keczeri

Kezdeté 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 13-án.

Turhányi Olga vendégfellelépével.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képbén. Írta Hugh Merton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerette Gustavo Kerker.

Személyek:
Fronson Sziklai Cora Dóry
Harry Ráthonyi Kenneth Giréth
Kurt Boross Blinly Palásthy
Snifkins Mátrai Fifi Turhányi
Twiddles Odry Z. Kissie Rózsa

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 13-án.

Csak párosan!

Böhözát 3 felvonásban. Írták: Georges Feydeau és Maurice Desvallières. Fordította Komor Gyula.

Személyek:
Pinglet Hegedűs Marguerite Nógrády
Anneléide Nikó L. Paquerette Gézi
Pailardin Balassa Parvenche Buttkey
Marcelle Szerényi G. Maxim Szerényi Z.
Mathieu Vendrei Boucard Kazalichy
Violette Pécsi Bastien Rónaszéki

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 13-án.

Harmadszor:

Milliók a hó alatt.

Regényes színmű 5 képbén. D. Ch. Murray regényéből írta Francis Barlington. Magyarra átdolgozta Bálint Dezső.

Személyek:
Briggs Szirmai Gay Kovács M.
Harding Horváth Cunningham Dellé
Edin Fedák Davis Ujvári
Tomkins Szabó Kata Kápolnai
Saylor Toilagi Broke Szerdahelyi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1901. június hó 13-án.

Amerika.

Írta: Ifj. Hegedűs Sándor.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. június hó 13-án.

Jó barátok.

Vigjáték 4 felvonásban Írta Sardou V. Fordította Szerdahelyi Kálmán.

Kezdeté 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Csütörtök, 1901. június hó 13-án.

Bur-háború.

Alkalmi életkép 3 felvonásban. Írta Feld Auréli és Szoldos László.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

ŐS-BUDAVÁRA

Ma fényes kivillatás mellett

remek új Varieté-műsor

Bianca de Roches, Amalia Stone, La belle Zarinna.

Mr. P. Batty medvecsoportja

és a többi különlegességekkel.

A m. kir. budapesti honvédkerületi zenekar hangversenye.

BEN ALY BEY varázsszínháza.

A POLIES CAPRICE vendéglátása. — A mecsortéri színpadon ingyen színelőadások. — Amerikai setting rink. — Egyéb kihívás. — Gyermekelőadás Horváth Midgets-csoportja fellelépével. — Bur zenekar.

Belőpódi 60 fillér. Gyermekeknek 12 éven alól 20 fillér. Kedvezményes jegyek minden főtársadéban.

A földalatti villamos vasút éjjeli 1 óráig közlekedik. Társasokosok egész éjjel.

WULFF EDE CIRKUSZA.

Ma csütörtökön, június 13-án, este 8 órakor:

nagy disz estély.

Fellelépte a fenomenális és a jelenkor rejtélyének mondomt

C. H. UNTHAN-nak.

Még soha sem látott uszó- és buvármutatványok, az 5 m. mély hidraulikusan elűszeszethető szabadalmazott manège-ban, Budapesten először: a buvárszarvas óriási ugrása. A világhírű ponnyszerenkar, Wulff E. igazgató csodálatos idomítása, továbbá a minden este nagy tetszéssel fogadott Transvaali epizódok a boer-háboruból.

Holnap este 8-9-kor: nagy disztaladás.

Graz. Graz.

Hotel „zur goldenen Birne“

a város központjában, a meráni parkkal szemben, a legzseb fekvésű szálló, utjonnan kényelmes berendezve. Villanyvilágítás.

HUTTER J. tulajdonos.

Dr. Renner vizgyógyintézete

bejáró betegek számára.

Budapest, VII., Valeró-utca 4. (Telefon).

Az intézet 34 év óta áll fenn, most teljesen újjalakítva, a legmodernebb gyógyeszközökkel szereltetett föl.

Alkalmazásban levő gyógyeszközök

A tudományos vizgyógyászat összes eljárásai, masszázsa, villamos fejtámasz (többszöri), az elektromos minden faja (galvanizáció, faradizáció, franklinizáció, elektromos masszázsa), hűtőkészülékek (Psychrophor stb.).

SZÉNSAVAS FÜRDŐK

(Nauheimi eljárás, szívbejások számára). Kezelés alá vételnek: Különböző ideg- és gerincbajok, légszegényeségi állapotok: almatlanság, szédülés, a gyomor és belek renyhesége, idült ízületi és izomszövet stb. Prospektus kívánatra. Árak mérsékeltiek

ROBORIN

legelőcsőbb

idegerősítőszér.

Használatban kedvelt.

Verszegénység, sápkor, elgyengülés, serophulus, lábadozóknaál, stb. orvosilag kipróbált.

Kapható minden gyógyszerertárban és droguista üzletben. Kor. 2.50 és 1.50 ével.

Roborin-táblácskák. Cukormentes étvágytalanoknak.

Deutsche Roborin-Werke, Berlin N. W. 7.

Pénzhitelt

szerez ingatlanok, házak és birtokokra II. és III. helyen is, továbbá convertálásokat és minden pénzügyi tranzakciót jutányosan és diszkrétan teljesít minden eöleges költéség nélkül

Dénes Lipót

bank-forgalmi irodája Budapest, VI. Teréz-körút 18. Közvetítők kizárva! Válaszbélyeg kérésitk.

BUTOR

jó, szolid kivitelben, előnyös

részletfizetésre.

Náthán Ignác

kárpító- és asztalos-butor egyedüli főraktára

VII. ker.

Erzsébet-körút 23.

Arjegyzéket vidékre ingyen és bérmentve

Képes levelező-lapok

színésznők

brom-ezüst kivitelű arcképeivel díszítve.

Páratlan szép gyűjtemény.

Eddig megjelent 4 sorozat. Egy sorozat 12 dírt tartalmaz, ára bérmentes ajánlattal küldésnél 1 frt 80 kr. (3 K. 60 fl.). Az összeg beküldése után küldi a

„Budapesti Napló” kiadóhivatala

József-körút 19. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 45 helyett 52 képet kap.

A).

Ábrányiné W. Margit

Blaha Lujza

Felekiné M. Flóra

Gazsi Mariska

Gombaszögi Margit

Jaszai Mari

Küry Klára

Ligetl Juliska

Szeyer Ilonka

Vasquez M. grófnő

Vizvári Mariska

Szekely Irén.

Saison vége miatt

rendkívül

LESZÁLLÍTOTT ÁR

Szent-Lőrinci

Porcellán fest. ipartelep

Teréz-körút 32. sz.

Dusan aranyozott és remek festésti (6 szem.)

Tea-készlet 3 frt 60.

Mocca service platával 3 frt 75 kr.

Függő lámpa 1 1/2 m. magas 4 frt 80 kr.

Roppant nagy raktár (6 szem.) diszes

Étkező-készlet 6 forint.

Étkező, magas facon elegáns 8 frt 50 kr.

Étk., Rococo, Ibolya virág 10 frt 50 kr.

Étkező, modern, minta nélkül csak szél. arany szeg. 12 frt 50 kr.

Étkező 12 személyre 20, 30 és 35 frt.

Vidéki megrendelésnél kérjük a mintavárját vagy színezetét megnevezni.

Wien, Graben 31.

„Budapesti Napló”

József-körút 19. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 45 helyett 52 képet kap.

A).

Ábrányiné W. Margit

Blaha Lujza

Felekiné M. Flóra

Gazsi Mariska

Gombaszögi Margit

Jaszai Mari

Küry Klára

Ligetl Juliska

Szeyer Ilonka

Vasquez M. grófnő

Vizvári Mariska

Szekely Irén.

József-körút 19. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 45 helyett 52 képet kap.

A).

Ábrányiné W. Margit

Blaha Lujza

Felekiné M. Flóra

Gazsi Mariska

Gombaszögi Margit

Jaszai Mari

Küry Klára

Ligetl Juliska

Szeyer Ilonka

Vasquez M. grófnő

Vizvári Mariska

Szekely Irén.

József-körút 19. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 45 helyett 52 képet kap.

A).

Ábrányiné W. Margit

Blaha Lujza

Felekiné M. Flóra

Gazsi Mariska

Gombaszögi Margit

Jaszai Mari

Küry Klára

Ligetl Juliska

Szeyer Ilonka

Vasquez M. grófnő

Vizvári Mariska

Szekely Irén.

József-körút 19. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 45 helyett 52 képet kap.

A).

Ábrányiné W. Margit

Blaha Lujza

Felekiné M. Flóra

Gazsi Mariska

Gombaszögi Margit

Jaszai Mari

Küry Klára

Ligetl Juliska

Szeyer Ilonka

Vasquez M. grófnő

Vizvári Mariska

Szekely Irén.

József-körút 19. sz.

Aki mind a négy sorozatot egyszerre hoztatja, az 45 helyett 52 képet kap.

A).

Ábrányiné W. Margit

Blaha Lujza

Felekiné M. Flóra

Gazsi Mariska

Gombaszögi Margit

Jaszai Mari

Küry Klára

Ligetl Juliska

Dr. Budai József
GYÖNGYVIRÁG-CRÈME

Apolja, szépíti az arcot, eltávolítja a májfoltot, a szeplőt, pattanásokat, bőrtöréseket és az arcnak bájít és üdöséget ad.

Próbátégely 50 fillér, nagy tégely 1.20.

BUDAPEST, Városi gyógyszertár Váci-utca.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigszínház	Népszínház	Magyar Színház
Péntek	Rosenkranz és Gildenstern	Nincs előadás	Pénzt vagy életet	Lili	Az ikrek
Szombat	A bor.	Siegfrid	Coralie és Tsa.	Milliók a hó alatt	New-York szépe
d. u. Vasárnap este	Nyári színtet	Carmen	Csak párosan	Vizsgálati-előadás Milliók a hó alatt	Az ikrek

„Most jelent meg!”
III-ik kiadásában
Dr. Kiss Arnold
vesprémi főorvos

„MIRJAM”
című imádságos könyve, zeidő nők számára.

Ára csinos vászonkötésben 2 korona 40 fillér.
Kapható:
KÖVES BELA könyvkiadóval
Veszprémben

Minden szó egyszeri beiktatása... nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeglet kell mellékelni. Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetések... Minden szó egyszeri beiktatása...

Breuer névrek... Teréz-körút 54. szám alatt.

Engelmann Mór... górcsőelőadó, IV. ker., Kávin-ter 2. szám.

Franke Pál... könyvkereskedése, IV. ker. Csizkai-telep.

Jambrikovits... könyvtáros, ersepi-utca 150. (Takarékp. épület).

Eckstein Bernát... hirdető, V. ker., Fűtő-utca 4. szám.

Fischer J. D... hirdető, IV. ker., Zsibor-utca 7. szám.

Goldberger A. V... hirdető, IV. ker., Váci-utca 9. szám.

Haasenstein és Vogler... hirdető, V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Leopold Gyula... hirdető, VII. ker., Erzsébet-körút 34.

Messe Rudolf... hirdető, VII. ker., Király-körút 9. sz.

Mezei Antal... hirdető, V. ker., Giziella-ter (Haas-palota).

Schwarz József... hirdető, V. ker., Marokkó-utca 4. sz.

Tenczer Gyula... hirdető, IV. ker., Szerviz-ter 8. szám.

Sikráy Samu... hirdető, Budapest, Váci-körút 53.

Kernberg Rozália... könyvtáros, VIII. ker., Múzeum-körút 18. sz.

Ifj. Nagel Ottó... könyvkereskedő, Múzeum-körút 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza).

Nemetsek A. J... ügyvéd, u. Árpád-utca, Petőfi-ter 8. szám.

Reichner Ilona... könyvtáros, Andrássy-utca 48. szám.

Szabó Mór... könyvtáros, IV. ker., Kelemen-utca 14. szám.

Sopronyi V... könyvtáros, VIII. ker., Kereszt-utca 1. szám.

Toldi Lajos... könyvkereskedése, II. ker., Fő-utca 2. szám alatt.

Zipser és König... könyvkereskedése, Andrássy-utca 4. szám alatt.

Benda József, Andrássy-utca 96.

Deutsch Miksa, Andrássy-utca 3.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Goldgruber Mór... könyvkereskedő, Buda II., Fő-utca 17. szám.

Minden apró hirdetés, melyet itt este 6 óráig feladnak, már másnap megjelent a Budapesti Naplóban.

Nyolc évi... Édes szivem! Ha a választással...

Ha anyai... szánalmat érezni és irántam...

Jenyőtlő levele van... kívánt helyen, szives voltam...

"Diana"... A hájas vés-vés (Dombóvár-utca)...

Szegény, de becsület... Kérem és szíveskint...

Kélelem szórakos... 112. Levél várja kért helyen.

S. G... Édes, nagyon sajnálom, hogy nem...

Félig kinyit Marg... 17. Tudott helyen levele van.

Hájos szomszéd... nomet arra kérem, hogy legyen...

Privát kutató... Iroda Váci-körút 39. Kényes...

Kérképár... nőt, keveset használ, előző...

Képzésközlés... kaphatnak katonatisztek, önkéntesek...

Jó főzést... gazdaságyonk ajánljuk szegény...

Pénzközlés... gyorsan eszközölnek. Keresés...

Kiadó szoba... Kerespet-utca, a Népszínház...

Pénzt váltóra... betétkészítésre valamint...

Fűszerüzlet... elhelyezkedés, melynek értéke...

Büsendorfer... zongora, butorok, függőlámpák...

Liszt... bútyvály és fűszerüzlet, a Körút...

Cigarettrázók... "Urania" szivaroküvetek legjobbak...

Első Erdélyi... Győr, Eszter-Regen. Igen olcsó...

Kiadó villa... Rev-Fűtőpón. (u. p. Kővágy-Óra)...

Euror... jó minőségű háziorvos, krémek...

Elegánsan... butorozott szoba, világos, fűrészes...

Ruha-varrónó... kintfőzőn jartak, olcsón elvállal...

Leghíresebb... Bethlen-utca 9. fűtőházak 1. sz.

Akadémézet... jriszen pergette 5 kilónaként...

Külfeljárati... 2 ablakos, szépen butorozott...

Ures lakás... helyszöke miatt azonnal eladó...

Kitűnő fehérvarrónó... (Munkácsy) Címre: Magdolna-utca 42. fűtőház 9.

Vizgázók... ajánljuk, szegény fiatalok...

Csinosan... butorozott szoba, szemben az állatorvosi akadémiával...

Csinosan... butorozott, különbejárati utcai szoba...

Jó házból... való leány elhajt nagyobb gyermekek...

Zongora... rövid, keresztúros, kevéssé használ...

Valódi Echo-Phonograph... teljes felszereléssel együtt...

A ki hegéd... elmbalmot, harmonikát, mechanikai...

Zongora... Kramer-féle, kitűnő hangú, jutányosan...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

En Csillag Anna! 185 em. h. órák Loreley-hajcsám...

Aki lakást keres e vagy kiadó lakása e van. e e

Aki személyzet e keres vagy hely nélkül van. e e

Aki valamit venni vagy eladni akar e e stb. stb.

Csillag Anna assz., Bécs. Szegény-Marich grófné 6...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Csillag Anna assz., Bécs. Kérem postautóval két tégelyt...

Valódi Echo-Phonograph... teljes felszereléssel együtt...

A ki hegéd... elmbalmot, harmonikát, mechanikai...

Zongora... Kramer-féle, kitűnő hangú, jutányosan...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Valódi Echo-Phonograph... teljes felszereléssel együtt...

A ki hegéd... elmbalmot, harmonikát, mechanikai...

Zongora... Kramer-féle, kitűnő hangú, jutányosan...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Valódi Echo-Phonograph... teljes felszereléssel együtt...

A ki hegéd... elmbalmot, harmonikát, mechanikai...

Zongora... Kramer-féle, kitűnő hangú, jutányosan...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...

Zongora... fekete, keresztúros, kevéssé használ...